107E JAARGANG - NO.: 76 ZATERDAG 31 MAART 1990

AMIGOE

VANDAAG

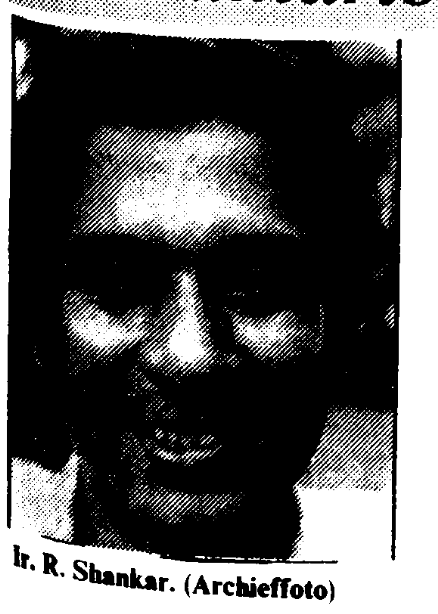
SMEULDERS ...directeur CURINDE nv...

Preke

Hueck: Ik betaal die George eventueel met geld van Fundashon Kapital Popular!

Paramaribo aanvaardt vermoedelijk voorstel:

Vredesoverleg nu in Moengo

Ir. R. Shankar. (Archieffoto)

PARAMARIBO — Het Junglecommando van Ronnie Brunswijk heeft vrijdag de Surinaamse president Ramsewak Shankar schriftelijk gevraagd een regeringsdelegatie naar Moengo te sturen om de vredesonderhandelingen voort te zetten. In Moengo is het hoofdkwartier van het Junglecommando gevestigd.

De regering deelde mee het verzoek in beraad te houden, maar in kringen van het presidentieel paleis is vernomen dat er reeds volgende week een regeringsdelegatie naar Moengo zal gaan.

Oorspronkelijk had afgelopen maandag een vredesakkoord ondertekend moeten worden, maar de dag ervoor liet het Junglecommando weten dat er enkele belangrijke wijzigingen in aangebracht zouden moeten worden. Toen maandag Brunswijk plotseling door het Nationale leger werd gearresteerd, leek het vredesproces een gevoelige knauw te hebben opgelopen. Bij zijn vrijlating twee dagen later verklaarde Brunswijk geen vertrouwen meer te hebben in de Surinaamse regering. Inmiddels heeft hij deze uitspraak herroepen.

TELEURGESTELD

Het Junglecommando wil dat in het vredesakkoord kwesties geregeld worden als de schadeloosstelling aan familieden van slachtoffers van de burgeroorlog, de positie van het Junglecommando, de garanties voor de veiligheid van uit Frans-Guyana teruggekeerde vluchtelingen en de grondrechten van de binnenlandbewoners.

'Tot nu toe kan ik mij niet voorstellen dat bevelhebber Desi Bouterse zo iets heeft gedaan. Het was Bouterse zelf die mij een pistool voor mijn hoofd heeft gehouden'. Dit verklaarde Brunswijk vrijdag tegenover het ANP.

Hij is teleurgesteld in Bouterse, 'die zelf zo vaak gezegd heeft, dat wij een vertrouwensrelatie hadden opgebouwd'. Brunwsijk bevestigde nogmaals dat de officieren Melvin Linscheer en Rupert Christoffer twee van zijn lijfwachten 'in koelen bloede' hebben doodgeschoten op het kabinet van het Militair Gezag. 'Het Nationaal leger mag het duizend maal ontkennen, wij zijn toch niet blind', aldus Brunswijk, die de twee officieren in met bloed besmeurde kleren zag.

PAS LATER

Vrijdag liet het kabinet van Bouterse weten dat de Militaire Politie belast was met de arrestatie van de leiding van het Junglecommando, die betrokken zou zijn bij de cocaïnehandel. 'De Militaire Politie kwam pas later opdagen', zei Brunswijk. 'Het waren Bouterse, Sital, Christoffer, Linscheer en andere leden van de Veiligheidsdienst die vier van ons arresteerden. Ik moest zelfs op de grond gaan liggen'. Hij zei dat behalve wapens ook alle persoonlijke bezittingen zoals goud en geld in beslag werden genomen.

Volgens Brunswijk was de Militaire Politie belast met het omsingelen van het Hotel Ambassador, waar de andere leden van zijn delegatie verbleven die voor vredesbesprekingen naar Paramaribo was gekomen. Bij het hotel zijn nog zeven Junglecommando-leden door de Militaire Politie gearresteerd nadat zij na onderhandelingen met regeringsfunctionarissen hun wapens hadden overgedragen aan de burgerpolitie.

INSTEMMING

Bouterse deed voorkomen dat de arrestatie van de Junglecommando-leiding met instemming van de regering had plaatsgevonden, maar later bleek uit verklaringen van ministers dat de regering er pas achteraf van de op de hoogte was gesteld.

Het kabinet van het Militair Gezag heeft vrijdag ontkend dat de luitenanten Melvin Linscheer en Rupert Christoffer maandag de twee leden van het Junglecommando gedood hebben. Het Surinaamse Militaire Gezag liet vrijdag in een verklaring weten dat de arrestatie van de leiding van het Junglecommando door de Militaire Politie was verricht. Van deze arrestatie zal een procesverbaal gemaakt worden dat aan het Openbaar Ministerie zal worden overlegd, aldus het Militair Gezag.

Brand in Pietermaritzburg

■ *PIETERMARITZBURG - Met emmers water probeerde de vrouw (zie foto) de brand te blussen welke haar woning in het Edendale district van Pietermaritzburg in lichter laaie zette. Het was vergeefse moeite zoals tot heden toe elke poging vergeefs is geweest om een einde te maken aan de onderlinge strijd tussen de zwarte bevolking van dit deel van de Zuidafrikaanse provincie Natal. Sinds dinsdag zijn daardoor 41 mensen om het leven gekomen. (AFP-satellietfoto)*

Geheimzinnig vertrek van schip

'Trupial' weg van Aruba en Antillen

ORANJESTAD — De personeelsleden van Rainbow Cruises - welk bedrijf met de 'Trupial' (de zogenaamde 'Snelle Noorman'; red.) tochten zou maken rond Aruba en tussen de eilanden Aruba, Bonaire en Curaçao - kregen donderdag te horen dat ze allen waren ontslagen. Gisteren was de laatste werkdag voor de ruim vijftien personeelsleden.

Het personeel werd verzocht gisteren nog te komen werken omdat de 'Trupial' Aruba ging verlaten, als men niet zou komen werken zou niet worden betaald.

Gistermorgen kwam een kleine groep op het werk, namelijk twaalf hostesses en vier bartenders, waarbij het vreemd was dat dit personeel de 'Trupial' los moest maken om te kunnen vertrekken. Kort voor drie uur verliet gistermiddag de 'Trupial' Aruba, waarbij het vreemd werd gevonden dat niemand van het Arubaanse agentschap present was. Het schip zou naar Mexico zijn vertrokken, waar het charters gaat varen.

Het personeel op Aruba ontving gisteren betaling, doch overwerk en commssie werden nog niet betaald. In kringen van de directie van Rainbow Cruises wilde men het vertrek voor de pers geheim houden. Van de directie konden geen officiële gegevens worden verkregen over het plotseling en geheimzinnig vertrek van de 'Trupial'.

LAATSTE NIEUWS

WILLEMSTAD — Vanmiddag rond twaalf uur zijn drie enorme potvissen gestrand bij Knipbaai. Eén van de walvissen zou gewond zijn. De dieren worden morgen, zo luidt de verwachting, om omstreeks twaalf uur door enkele sleepboten van Smit International en andere schepen naar zee gesleept. Onderwijl worden de dieren vochtig gehouden door personeelsleden van Carmabi.

Voor meer nieuws over operatie die morgen zal plaats vinden: pagina 3.

Curaçao opgeschrikt door misdrijf

Gruwelijke moord op Indische zakenman

WILLEMSTAD — De 33-jarige Indische zakenman Prem Mirpuri is gisteravond op gruwelijke wijze om het leven gebracht in zijn zaak 'Shop Rite' in de Breedestraat, Punda. Het slachtoffer, dat werd vastgebonden en gewurgd op een stoel in het kantoor achter in de zaak, werd door zijn 31-jarige vrouw Rita gevonden. Hij was toen al overleden. Zijn handen waren vastgebonden met een electrische aansluitsnoer. Zo'n snoer werd ook gebruikt om hem te wurgen. De Technische Operatie Dienst (TOD) heeft een diepgaand (vingerafdruk) onderzoek ingesteld en verschillende 'stille getuigen', zoals het snoer, in beslag genomen.

Deze moord, die tussen 6 uur -na sluitingstijd- en 9 uur 's avonds plaats vond, viel in de Indische, maar ook in de rest van de Curaçaose gemeenschap als een bom.

FOTO-TOESTELLEN

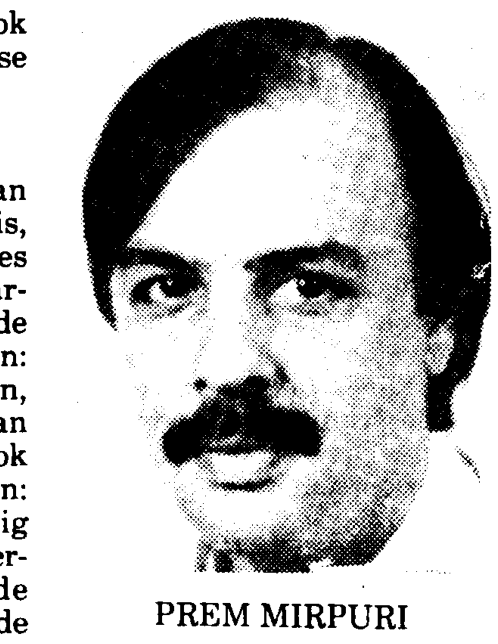
De wijze waarop de man van het leven werd beroofd is, volgens deskundigen, alles behalve conventioneel. Daarnaast wordt gewezen op de spullen die gestolen waren: naast veel geld en sieraden, alsook de gehele inhoud van de brandkast, werden ook alle fototoestellen gestolen: dat is zeer merkwaardig voor Curaçaose inbrekers, verklaarden verschillende experts vanochtend aan de Amigoe.

Men wees er daarnaast op dat de man met een bepaald gas in het gezicht gespoten is, voor hij om het leven werd gebracht. Ook had hij aan zijn gezicht lichte verwondingen. De brandkast, achter in de zaak, was niet gekraakt, maar met de sleutel geopend. Gezien de enorme hoeveelheid spullen die ontvreemd werden, wordt aangenomen dat meerdere mensen bij deze moordzaak betrokken waren.

ONDERZOEK

De politie sluit niets uit, verklaarde woordvoerder Vilchez vandaag aan de Amigoe. Hij meldde dat een grootscheeps onderzoek werd ingesteld. Er werd, voor zover hij ingelicht was, vanochtend nog niemand aangehouden, terwijl de politie evenmin bepaalde verdachten op het oog heeft.

De melding bij de centrale post van de politie kwam om 18 minuten over 9 binnen. In 'Shop Rite', een kleren- en juwelenzaak aan het einde van de Breedestraat (schuin tegenover Casa Amarilla), zou een overval hebben plaats gevonden. Toen de politie om 25 minuten over negen arriveerde trof men er de echtgenote van het slachtoffer aan. Zij was persoonlijk naar de zaak gegaan, na herhaalde malen getracht te

PREM MIRPURI

hebben haar man telefonisch te bereiken. Hij zou namelijk die avond om 7 uur thuis zijn, zodat ze samen zouden gaan uit eten.

Toen hij maar niet thuis kwam en niet opnam, ging ze zelf naar de zaak. Ze trof daar de schuifdeuren die op een kier stonden en de lichten uit. Ze liep naar het kantoor en vond daar haar man vastgebonden aan de stoel.

Het toen al levenloze lichaam van Prem Mirpuri werd om 20 voor tien naar de poli vervoerd, waar dr K. Suiters de dood constateerde. Officier van Justitie De Muij heeft de stoffelijke resten van het slachtoffer in beslag genomen.

Prem Mirpuri, vader van twee kleine kinderen, werd 19 september 1956 in India geboren. Hij woonde aan de Gosieweg 163.

KLM ontslaat dronken piloot

AMSTERDAM - De KLM blijkt eind januari een 43-jarige DC- 10-gezagvoerder te hebben ontslagen omdat hij in beschonken toestand de vlucht Curaçao- Amsterdam wilde uitvoeren.

Dat hij onder invloed van drank verkeerde was vast komen te staan bij een medisch onderzoek, waaraan hij voor de vlucht werd onderworpen. Daarbij bleek dat hij zoveel alcohol in zijn bloed had dat hij zelfs geen auto had mogen besturen. Bij de KLM heeft men het ontslag bevestigd.

Sandoz komt naar Curaçao

WILLEMSTAD — Het farmaceutische wereldconcern Sandoz zal zich per 1 januari 1991 ook op Curaçao vestigen. Zo heeft de Amigoe uit zeer betrouwbare bron vernomen. De Zwitserse firma zal ondergebracht worden in enkele loodsen te Bullenbaai, waar in de nabije toekomst vermoedelijk ook een Vrije Zone zal worden gebouwd.

Met de bouw van de loodsen - het is nog niet bekend hoe groot de investering zal zijn - zal spoedig worden begonnen.

De vestiging van Sandoz, een topbedrijf onder de farmaceutische giganten, kan worden gezien als een geweldige stimulans voor de werkgelegenheid en economie van Curaçao, zo werd de Amigoe meegedeeld.

LOTERIJ VAN DE DOOD

■ *SANTIO ANDRE - De wegens een misdrijf gevangen zittende Antonio J. Freire (links) is het volgende slachtoffer van de 'loterij van de dood' in de gevangenis van Santo Andre in Brazilie. Het is een gruwelijk protest tegen de overbevolking in deze gevangenis. De loterij van de dood is niet alleen een protest maar meteen ook een manier om deze overbevolking te bestrijden. Dagelijks wordt door het lot een der gevangenen aangewezen die op die dag door zijn mede-gevangenen wordt geëxecuteerd. Met deze loterij gaat men door tot een einde is gekomen aan de overbevolking. (AFP-satellietfoto)*

VILNIUS: GEEN REFERENDUM

Moskou wil terugdraaien onafhankelijkheid

Moskou bezet krantenuitgeverij Litouwen

MOSKOU — Troepen van het Sovjet-ministerie van Binnenlandse Zaken hebben in de nacht van vrijdag op zaterdag in de Litouwse hoofdstad Vilnius het gebouw bezet waar zich de uitgeverij, drukkerij en redacties bevonden van alle Litouwse dagbladen en enkele weekbladen. Dit heeft de Litouwse regeringswoordvoerder zaterdag bekendgemaakt.

De ongeveer vijftig Sovjet-militairen in het gebouw beperken zich volgens de woordvoerder tot bewaking en inspectie: de werknemers worden met rust gelaten. Hij zei dat de kranten, waaronder de onafhankelijke Respublica, de communistische partijblad Tiesa en het blad voor communistische jongeren Lietuovos Rycas, eerder zouden moeten sluiten door gebrek aan drukinkt dan door het optreden van de Sovjet-troepen.

Eerder al werden het hoofdkwartier van de Litouwse Communistische partij (die zich heeft afgescheiden van de officiële Sovjet-communistische partij), het gebouw van de Litouwse academie voor wetenschappen en het kantoor van de openbare aanklager in Vilnius bezet door speciale Sovjet-eenheden. De regering in Moskou oefent zware druk uit op de republiek Litouwen om de eenzijdig uitgeroepen onafhankelijkheid terug te nemen.

De nieuwe Raad van de Unie van de Sovjetunie, die wordt voorgezeten door president Michail Gorbatsjov, heeft vrijdag tijdens zijn eerste vergadering in Moskou het Litouwse parlement opgeroepen de onafhankelijksheidsverklaring van 11 maart ongedaan te maken. De Raad van Unie is een nieuw orgaan dat gevormd werd op grond van de grondwetswijzigingen waarmee ook de bevoegdheden van de president aanmerkelijk uitgebreid werden. In de Raad van Unie zitten de belangrijkste leiders van de vijftien Sovjetrepublieken,

DEN HAAG - Door het nieuwe economische beleid van Venezuela zijn de export-mogelijkheden voor het Nederlandse bedrijfsleven groter geworden.

Met name de natte waterbouw, de leveranciers van machines voor de agro-industrie, de chemische industrie en de fabrikanten van medische apparatuur maken een goede kans op orders uit

■...De komende man van CURINDE n.v., Eric Smeulders (op de achtergrond) en de gaande man, Cayoochi Römer. Dit jaar zal CURINDE vijftien miljoen gulden investeren...

Surinaamse gospelgroep op Curaçao

WILLEMSTAD — Tourgroep Sranan (Suriname) zal van vier tot en 24 april een bezoek brengen aan Curaçao. Deze groep is een gospelmuziekgroep bestaande uit 25 jonge Surinaamse christenen die het meerendeel behoren tot de Evangelische broedergemeente in Suriname.

De groep brengt moderne gospel en negro-spirituals in verschillende ritmes als reggae, kaseko en calypso. De talen die gebruikt worden zijn Engels, Nederlands, Saramaccaans en Sranantongo. Ter gelegenheid van het bezoek aan Curaçao werden ook enkele liedjes in het Papiamentu geschreven. De instrumenten die gebruikt worden zijn: piano, orgel, basgitaar, sologitaar, viool, dwarsfluit en drums. De tourgroep Sranan staat onder leiding van Glenn Blom en Johan Herbert. Beiden hebben in de Surinaamse gospelwereld hun sporen verdiend. Het Landhuis Habaai zal tijdens het verblijf aan Curaçao als logeeradres fungeren. De groep is officiëel te gast bij de jongeren van de Evangelische Broedergemeente Curaçao.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt met voornamelijk gedurende nacht- en ochtenduren kans op een plaatselijke bui. Matige tot vrij krachtige oostelijke wind (tussen tien en 24 knopen).
In de komende 24 uur zal de aangevoerde lucht net voldoende vochtig en onstabiel zijn om op de Benedenwindse eilanden een plaatstelijke bui tot ontwikkeling te doen komen.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T. — Afgelopen 24 uur

Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	licht bewolkt	30	25	0.0
Bonaire	half bewolkt	-.-	-.-	0.0
Curaçao	licht bewolkt	30	25	0.0
St Eustatius	licht bewolkt	27	24	0.0
St Maarten	licht bewolkt	30	24	0.0
Paramaribo	zwaar bewolkt	26	22	5.0
Port of Spain	half bewolkt	32	21	0.0

DE STADSPOORT

Ingezonden

GEZIEN de kritische uitlatingen die regelmatig gedaan worden over de stadspoort is een nadere uitleg over deze poort in groter verband vereist.

De stadspoort is ontworpen in opdracht van koning Willem I en op 8 april 1834 is de bouwvergunning afgegeven door kapitein P.C. Simon, commandant der artillerie belast met de dienst der Genie.

De poort vormde onderdeel van de fortificatie Fort Amsterdam, waarbij een stadswal van Marichi naar het Waaigat aangelegd zou worden met een gracht ervoor ter hoogte van het Pietermaaiplein. Door geldgebrek is de poort toentertijd niet gebouwd.

Daar iedereen het erover eens is dat onze binnenstad uniek is, behouden moet blijven en verfraaid dient te worden in het belang van onze economie heeft de Rotary Club de overheid begin 1988 benaderd of de bouw van deze geplande stadspoort een passend onderdeel zou kunen zijn in de overheidsplannen om het Wilhelminaplein te verfraaien.

De overheid heeft dit voorstel onderzocht en is tot de conclusie gekomen dat de stadspoort een passend onderdeel kon zijn van haar plannen. Compleet uitgewerkte tekeningen voor de renovatie van dit plein zijn gemaakt en mid 1989 heeft de Rotary toestemming gekregen het onderdeel, de poort, te mogen bouwen.

De opzet van de overheid is om de renovatie van het gehele plein gezien het belang voor de winkeliers en ons toerisme zo spoedig mogelijk uit te voeren. Zodra dit geschiedt, vormt de stadspoort onderdeel van een harmonieus en op elkaar afgestemd geheel waarbij de markering in het wegdek aan zal geven hoe de stadspoort via de stadswal aansloot op de Waterfortbogen te Marichi.

De huidige stadspoort heeft de exacte afmetingen, zoals op de bouwtekeningen anno 1834 zijn aangegeven. De Rotary Club van Curaçao hoopt, dat de overheid op zeer korte termijn zal aanvangen met de uitvoering van de verfraaiing van het Wilhelminaplein opdat de stadspoort haar juiste waarde toebedeeld krijgt. Ondergetekende, de voorzitter van de Rotary Club te Curaçao, hoopt dat de critici het geduld kunnen opbrengen het totaalresultaat af te wachten en misschien zelf een poging te ondernemen om actief bij te dragen tot de daadwerkelijke redding en verfraaiing van onze historische stad.

DRS IR STEVE BOOM
voorzitter Rotary Club
Curaçao

CURINDE N.V. 10 JAAR
Vrije Zone succes

WILLEMSTAD — Bij het tien-jarig bestaan van CURINDE staan onveranderd bevordering van een beter investeringsklimaat en versterking van de concurrentie-positie van Curaçao hoog in het vaandel. CURINDE's doelstelling is het bevorderen van de industrie en de internationale handel. In dat kader wordt het beheer gevoerd over de Vrije Zône en het industriepark Brievengat. CURINDE verwacht deze doelen te blijven verwezenlijken in nauwe samenwerking met de overheid en de rest van de Curaçaose gemeenschap.

In 1957 is een aanvang gemaakt met de Vrije Zône in het havengebied en in 1968 met het industriepark op Brievengat. Het eigendom en het beheer hiervan, en van enkele verspreid op het eiland staande industriehallen, werd in 1980 door de overheid overgedragen aan de Curaçao Industrie & International Trade Development Company nv (CURINDE).

Alle aandelen van CURINDE zijn eigendom van de overheid en de gedeputeerde van Economische Ontwikkeling is qualitate qua president-commissaris van CURINDE. Verder bestaat de Raad van Commissarissen uit een hoofdambtenaar die statutair aan hoge kwalificaties moet voldoen en drie commissarissen uit verschillende sectoren van het bedrijfsleven (à titre personel).

VERDUBBELD

In 1980 waren er 45 bedrijven gevestigd in de Vrije Zône. De belangrijkste handelsactiviteiten waren kleding, electronica en huishoudelijke apparaten. Sindsdien is het aantal bedrijven in de Vrije Zône meer dan verdubbeld tot 94. Met name de handel in kleding heeft in het afgelopen decennium een grote vlucht genomen.

Het industriepark was nog nauwelijks bevolkt toen CURINDE het beheer ervan in 1980 in handen kreeg. Op dit moment vinden er zeer uiteenlopende activiteiten plaats: van de produktie van allerhande consumptie-goederen tot biofarmaceutische exportprodukten.

CURINDE heeft altijd gestreefd naar een zo goed mogelijke verstandhouding met alle bedrijven in de Vrije Zône en het industriepark. In goed onderling overleg zijn regels afgesproken waar allen zich aan dienen te houden. CURINDE heeft het afgelopen decennium zelden bedrijven hoeven te verwijderen vanwege overtreding van de wettelijke of interne voorschriften.

FACILITEITEN

In de afgelopen tien jaar zijn de facilitaire voorzieningen in de Vrije Zône en het industriepark aanzienlijk verbeterd en uitgebreid. CURINDE heeft in tien jaar ruim 21 miljoen gulden geïnvesteerd in de bouw van 'multi purpose'-hallen en infrastructurele voorzieningen. Als gevolg van de sterk toegenomen belangstelling voor vestiging in beide zônes, zijn allebei inmiddels praktisch vol.

Voor de naaste toekomst zijn er plannen voor uitbreiding van de Vrije Zône in het havengebied en het industriepark op Brievengat, twee belangrijke aandachtgebieden, en voor de bouw van nog meer loodsen. Hiermee zal in de jaren 1990 en 1991 een bedrag van rond de zestien miljoen gemoeid zijn. Een ander belangrijk streven is de aanleg van een Vrije Zône bij de luchthaven.

Om investeerders te interesseren voor vestiging op Curaçao heeft CURINDE al dan niet in samenwerking met anderen in het buitenland promotionele activiteiten ontplooid. CURINDE heeft mede aan de wieg gestaan van 'Curaçao Inc.', een gezamenlijke promotie-instrument ten behoeve van de Curaçaose economie. Het mag duidelijk zijn dat de promotie van Curaçao als geheel meer zin heeft dan het benadrukken van deelgebieden van de economie.

INVESTERINGEN

CURINDE heeft binnenskamers en daarbuiten meermalen suggesties geopperd voor verbetering van het investeringsklimaat op het eiland. De geleidelijk aan plaats hebbende opleving van de economie en de kentering ten goede in de gemeenschap ten opzichte van buitenlandse en lokale investeerders zijn verheugend te noemen. Wel moet hierbij worden aangemerkt dat er nog veel te doen valt om Curaçao's concurrentiepositie ten opzichte van de regio te versterken. CURINDE pleit daarom voor consolidatie van de recente verbeteringen en uitbouw van de infrastructurele voorzieningen om Curaçao zo een goede uitgangspositie te garanderen in de continue concurrentieslag met andere (ei)landen. Als geen ander is CURINDE dagelijks getuige van het belang hiervan.

Met een ontvangst voor genodigden op CURINDE's kantoor in Landhuis Koningsplein heeft CURINDE gisteren haar tien-jarig bestaan gevierd. Daar is het woord gevoerd door de president-commissaris, één van de commissarissen en de directeur. Bij deze gelegenheid werd aan de aanwezigen een samenvatting aangeboden van de eerste tien jaar van de onderneming, uitgegeven in de vorm van een boekje.

Sedula: 25 jaar

WILLEMSTAD — Op 1 april wordt het feit herdacht dat 25 jaar geleden begonnen werd met het project invoering identiteitskaarten (sedula) in de Antillen.

Op 1 april 1965 werd gestart met het sorteren en rangschikken van de toenmalige bewoners van het eilandgebied Curaçao naar geboortedata om zodoende te kunnen komen aan hun persoonsnummers.

Tweeëndertig jongelui werden in dienst genomen op arbeidscontract om deze voorbereidende werkzaamheden te kunnen verrichten. Alhoewel sceptisch werd gezien naar de invoering van dit project en het nut hiervan, nu -na vijfentwintig jaar - dient gezegd te worden dat de sedula zijn nut heeft bewezen in de Antilliaanse gemeenschap. Bij welke instelling men ook komt, er wordt gevraagd naar de sedula. Het persoonsnummer is één der voornaamste ingangen geworden bij de nu geautomatiseerde administratie van bijna alle instellingen.

Algemene vorming en stageplaats

Project "Hoop voor werklozen" van start

WILLEMSTAD — 'Speransa pa desempleado' (hoop voor werklozen) heet het in december vorig jaar begonnen project, waarbij werkloze jongeren tussen 18-35 jaar na een basiscursus algemene ontwikkeling in staat werden gesteld 'on the job' training te krijgen bij de aanstaande werkgevers. Het project duurt 3,5 jaar en wordt gefinancierd met Nederlandse ontwikkelingsgelden. Medewerking van het bedrijfsleven is een essentieel onderdeel van het project, waaraan zowel mensen die nooit gewerkt hebben als degenen die hun baan verloren, kunnen participeren. De kosten: 2,7 miljoen. Het project, dat direct ressorteert onder het om-en bijscholingsinstituut Feffijk, staat onder leiding van oud- onderwijsinspecteur en voormalig waarnemend onderwijsdirecteur, Edward Cova. Hij verklaarde gisteren tijdens een persconferentie dat er een grondige selectie plaats vindt, vóór de werkloze 'pupillen' de lessen mogen volgen. 'Ze moeten écht werkloos zijn en écht heel graag aan het werk willen,' aldus de projectleider in het mooi opgeknapte pand van de 'Speransa pa desempleado' aan de Naniestraat 3, in Otrobanda.

Veel nadruk legde hij op de basiscursus, waarbij de deelnemers algemene ontwikkeling wordt bijgebracht. 'De mensen moeten allereerst de algemeen geldende omgangsregels worden bijgebracht, hoe zich te presenteren, hoe zich te kleden en met mensen een gesprek te voeren,' bracht Cova naar voren. Hij wordt bijgestaan door Ben Falbru, die coördinator van de basiscursus is en Nelson Smit die vooral het onderwijsonderdeel op zich neemt. Falbru heeft een onderwijsloopbaan van 30 jaar achter de rug, terwijl Smit 10 jaar als MTS-leraar heeft gewerkt.

Het trio werkt met 19 medewerkers, vooral sociaal werkers, die niet alleen belast zijn met het 'uitzoeken' van degenen die in aanmerking komen voor de cursus. Ook begeleiden ze de cursisten tot het moment dat ze weer 'op eigen benen'staan maar dan bij de nieuwe werkgever.

Projectleider Cova meldde gisteren dat het project zorgvuldig werd voorbereid: er werd een Nederlandse deskundige op het gebied van het volwassenenonderwijs ingeschakeld, die ook de begeleiders heeft 'opgeleid' opdat ze hun werk zo goed mogelijk aan kunnen. Ook werd speciale leerstof ontwikkeld. De cursus werd uiteraard aan de lokale omstandigheden aangepast. Cova benadrukte dat het om 'begeleiders' en niet om leerkrachten gaat: de achtergronden en leeftijden van deelnemers zijn namelijk zo verschillend, dat niet een bepaalde stof behandeld kan worden. Mensen die helemaal niet of nauwelijks kunnen lezen en schrijven worden direct doorverwezen naar een andere organisatie, waar Cova ook nauw bij betrokken is.

De speransa pa desempleado heeft al verschillende contacten gelegd met het bedrijfsleven waaronder de industriëlen vereniging Asina: de reacties waren bijzonder positief. Men hoopt uiteindelijk tot een hecht samenwerkingsverband te komen, waarbij het bedrijfsleven de projectgroep inschakelt wanneer men iemand nodig heeft. De cursisten zullen bij de firma in kwestie hun 'stage' volgen en daar uiteindelijk te werk worden gesteld.

Met de steeds beterende economie wordt verwacht dat de komende jaren zeker tussen de 300 en 500 mensen nodig zijn: velen zullen hopelijk na tussenkomst van de projectgroep aan die baan worden geholpen, bracht de projectleider naar voren.

De Nederlandse deskundige komt waarschijnlijk volgende maand weer naar Curaçao, om meer begeleiders op te leiden en het werk van de al functionerende begeleiders te evalueren. Mogelijk zal een soortgelijk project ook op Bonaire worden opgezet.

Over circa drie jaar houdt het project op. Dan volgt een algehele evaluatie van de resultaten. Zijn die gunstig dan zal Nederland, verwacht Cova, zeker bereid zijn opnieuw gelden beschikbaar te stellen.

Op dit moment zijn reeds vier basiscursussen algemene ontwikkeling gaande, die gevolgd worden door 40 mensen. Dat zijn veelal vrouwen. 'Vrouwen blijken meer motivatie en doorzettingsvermogen te hebben,' aldus Edward Cova gisteren tijdens de persconferentie. De deelnemers krijgen voor het volgen van de cursus een 'zakgeldje' van 120 gulden per maand, mits ze actief aan alle lessen participeren. Wanneer ze met de stage beginnen onvangen ze een tegemoetkoming van 200 gulden per maand.

De folders met informatie over dit project zijn bijna rond en zullen spoedig in verschillende lokaties waar veel mensen komen - zoals wachtkamers van artsen - verspreid worden.

■*WILLEMSTAD — Vertegenwoordigers van het project 'Speransa pa desempleado' (hoop voor werklozen) gaven gisteren tijdens een persconferentie informatie over het project waarbij jonge werklozen na een basiscursus algemene ontwikkeling 'on the job' training volgen om vervolgens een baan te krijgen. Dit met Nederlands geld gefinancieerd project duurt 3,5 jaar en staat onder leiding van oud-onderwijsinspecteur Eduardo Cova (midden). Links: Nelson Smit, rechts: Ben Falbru.*

De Overheid: Wij zijn voor gelijke rechten.
Maar dan moet je wel een kind hebben,
getrouwd zijn of getrouwd zijn geweest.
i.m.

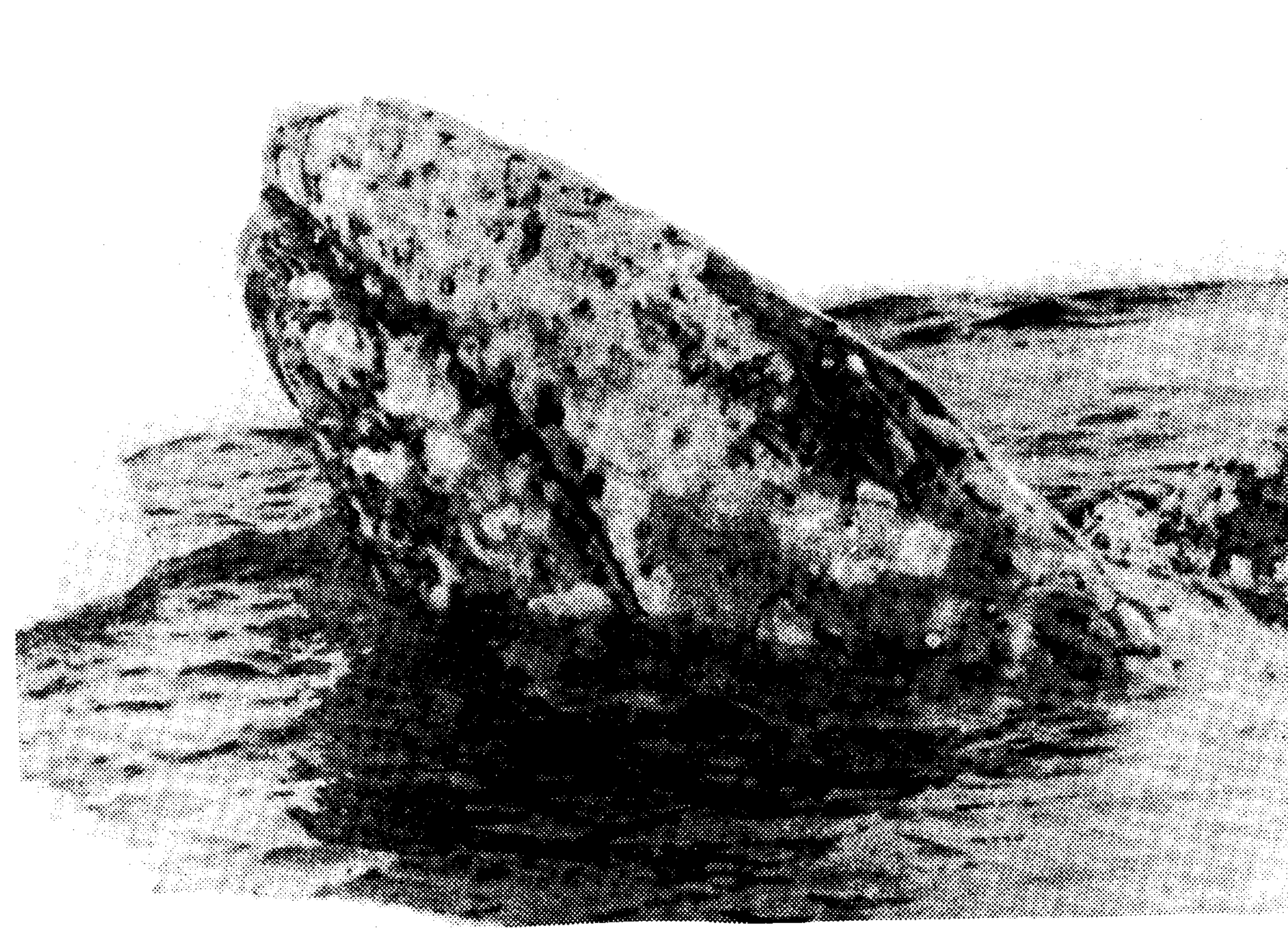
Dieren worden te Knipbaai 'nat gehouden'

Morgen worden dieren van het strand getrokken

DRIE POTVISSEN AANGESPOELD

WILLEMSTAD — Een medewerker van Stinapa/Carmabi heeft tegen het middaguur gemeld dat er drie potvissen zijn aangespoeld op het strand van Grote Knip. De dieren leven nog en worden in samenwerking met de Brandweer nat gehouden in afwachting van een reddingpoging waarbij de dieren door schepen weer naar zee getrokken worden. Het gaat om nog niet volgroeide walvissen van 5, 7, 5 en 9 meter.

De grijszwarte vissen waren vanochtend ontdekt door mensen die naar het strand waren gegaan. De Stinapa-medewerker Dolf Debrot verbleef deze ochtend ook te Knipbaai om te duiken. Hij nam na de 'aanspoeling' direct contact op met medewerkers op het kantoor te Piscadera. Van daaruit is men bezig om in samenwerking met Citro en het sleepbotenbedrijf Smit Internationale één of meer schepen vrij te maken voor een reddingactie, zo verklaarde biologie-student Pieter Bouma namens Carmabi. Een verbod het strand te betreden zou onredelijk zijn, wel verzoekt Carmabi aan het publiek enige afstand te bewaren. 'Wij verwachten morgen een enorme menigte te Knipbaai; met de politie wordt nu overleg gevoerd om het verkeer in goede banen te leiden', zo zei Bouma.

■...*Een van de walvissen die morgen zullen worden weggesleept van Knipbaai. De dieren worden momenteel door personeelsleden van Carmabi en de Brandweer nat gehouden...*

Smit zou volgens Bouma zich bereid verklaard hebben twee van de drie sleepboten beschikbaar te stellen, maar dan moest men wel geduld hebben. De sleepboten zijn vanavond nog dringend nodig voor werk in de regio. Tot vanavond laat zouden er schepen de haven van Willemstad binnen lopen. Aangezien het morgenochtend beduidend rustiger is, zal geprobeerd worden met twee bemanningsploegen naar Bandabou te varen.

De bemanningen hebben een rustperiode nodig en zullen pas omstreeks 08.00 uur koers kunnen zetten naar het noordwesten. Op zijn vroegst zouden dan om tien uur voorbereidingen getroffen kunnen worden voor het wegslepen van de potvissen. Dit is vooralsnog onder voorbehoud, zo verklaarde Bouma. De Curaçaose politie zal geen hulp kunnen bieden bij het wegslepen van de zoogdieren, omdat beide politieboten morgenochtend op het droge zullen staan voor reparatie-werkzaamheden, zo verklaarde een woordvoerder. Wel zullen politieagenten vannacht de wacht houden bij de potvissen, om eventuele souvenir-jagers op een afstand te houden.

Medewerkers van Stinapa zullen alle moeite doen om de dieren in leven te houden door ze constant nat te spuiten. Eén van de walvissen is licht gewond. Boven op de rug achter het spuitgat loopt een snee van ongeveer een meter.

Bouma in een korte toelichting: "Het wordt morgenochtend wel kritiek. Walvissen, vooral potvissen, kunnen het een tijdlang op het droge uithouden, maar 24 uur is wel een zeer lange tijd. De gestrande dieren kunnen uitdrogen, ze verbranden snel, zeker onder de tropenzon. Maar wat hen nog meer parten speelt is hun eigen gewicht. Door de druk van de bovenzijde van hun lichaam op hun ingewanden, kunnen dit soort dieren in ademnood komen: hun longen worden ingedrukt."

De student Tropische Marine-biologie loopt stage bij Stinapa/Carmabi. Hoewel potvissen niet binnen zijn studiegebied vallen, kon hij toch enige informatie verstrekken over de potvissen. De dieren leven doorgaans in families. Potvissen komen meestal niet voor in het zuidelijk deel van het Caribisch gebied. Het is bekend dat op de kusten van de Dominicaanse Republiek enige tijd geleden wel een kleine school van deze zeezoogdieren strandde, maar doorgaans komen deze dieren vooral voor in noordelijke wateren. Van tijd tot tijd spoelen er potvissen aan op de Amerikaanse kusten. Meestal zijn het er meer dan één. Walvis-achtigen hebben de neiging om een dier in nood niet in de steek te laten, waardoor er meerdere stranden. Het leek de Bouma overigens zeer onwaarschijnlijk dat er nog meer potvissen zich in de buurt zullen ophouden.

Over de toestand van de aangespoelde vissen was niet veel bekend vanochtend. Wel zijn enkele vaste en losse medewerkers naar Knipbaai vertrokken om de Brandweer te assisteren bij het nathouden van de reuzezoogdieren. Het plan is om in ploegendienst een 'nachtwake' te houden bij de potvissen.

De Citro heeft hulp toegezegd maar verwachtte weinig hulp te kunnen bieden, omdat de motoren van de beschikbare Citro-schepen misschien niet krachtig genoeg zullen zijn. Bovendien moeten deze schepen er rekening mee houden dat de dieren tegen kunnen sputteren. De twee Smit-sleepboten zouden het karwei eventueel wel kunnen klaren.

Overigens is het volgens Bouma noodzaak dat de dieren tegelijkertijd losgetrokken worden, anders keren de losgetrokken potvissen terug naar de achtergeblevén 'buddy' op het strand.

De Stinapa-medewerker op het strand zou gemeld hebben dat de dieren aan de zijkant van het strand liggen. Het publiek zal niet van de strook geweerd worden, maar moet wel op afstand van de dieren blijven.

■*WILLEMSTAD — De plek des onheils: Shop Rite in de Breedestraat, Punda, waar de 33-jarige eigenaar, de Indische zakenman Prem Mirpuri, door wurging om het leven werd gebracht. De politie stelt een diepgaand onderzoek in.*

Geen wijziging bezineprijzen

WILLEMSTAD —De thans geldende benzineprijzen zullen in het tweede kwartaal van dit jaar onveranderd blijven. Dit heeft de minister van Handel, Industrie en Werkgelegenheid volgens de laatst gepresenteerde berekeningen besloten. Voor Bonaire blijft de prijs voor een liter 92 octaan benzine 86,1 cent; benzine 95 octaan kost 89,2 cent per liter. De prijzen op Curacao blijven: benzine 92 octaan 88,1 cent per liter, benzine 95 octaan 91,2 cent per liter.

Ontbinding FKP-arbeidscontract

George vraagt vele tonnen

WILLEMSTAD — In de rechtszaak die Fundashon Kas Popular heeft aangespannen tegen directeur ir Herman George om diens arbeidsovereenkomst ontbonden te krijgen, heeft raadsman mr R. Blaauw van het advocatenkantoor Zielinski & Halley een schadevergoeding geëist van 'vele malen het Asjes-bedrag'. Dr Ivan Asjes werd, zoals bekend, ontslagen als geneesheer-directeur van het St Elisabeth Hospitaal en ontving 275.000 gulden.

Onder andere zal George (die volgens de voorzitter van de FKP, gedeputeerde George Hueck niet goed functioneert en van Fundashon Kas Popular een janboel zou hebben gemaakt) moeten ontvangen:

- pensioenbreuk 229.690 gulden;
- advieskosten 50.000 gulden;
- immateriële schade 50.000 gulden;
- vergoeding van minstens 40 maandsalarissen.

Het salaris van George bedraagt 139.920 gulden per jaar.

OPLOSSING

Blaauw gistermiddag voor de rechter: 'De oplossing is heel eenvoudig. Het BC controleert in feite en geeft richtlijnen aan de FKP. Indien het BC van oordeel is dat sprake is van een onwerkbare situatie bij FKP door een verslechterde houding kan zij door portefeuillewisseling (en eventueel desgewenst benoemen van enige nieuwe bestuursleden) de zaak oplossen'.

'Indien het gerecht van oordeel is dat wegens een verslechterde verhouding ontbinding noodzakelijk is, zal aan George een vergoeding worden toegekend. Deze zal hoog moeten zijn, en indien het BC van mening is dat het aan George uit te betalen bedrag beter aan volkshuisvesting kan worden besteed, dan kan zij de ontbindingszaak doen intrekken en de zaak op bovenaangegeven wijze eveneens oplossen'.

Tot zover Blaauw.

Over vier tot zes weken zal de rechter uitspraak doen.

Informateur: Geen commentaar

WILLEMSTAD — 'Ik geef in dit stadium helemaal geen commentaar. Maandag verschijnt er een persbericht'. Dit is het enige dat vanochtend informateur Gilbert de Paula in gesprek met de Amigoe te zeggen had.

De informateur heeft de afgelopen week gesprekken gevoerd met de leiders van alle politieke partijen die bij de laatste verkiezingen één of meer zetels behaalden. Hij begon op Curaçao, reisde naar de Bovenwinden en ten slotte naar Bonaire.

Alle politici waren nadien optimistisch gestemd dat ze een plaatsje krijgen in het kabinet. Eén van hen is SI/FOL-leider George Hueck. Over diens partij doen hardnekkige geruchten de ronde dat men niet in het kabinet komt. In plaats daarvan zou de PNP liever met de MAN werken, die bij de laatste verkiezingen heel veel aanhangers verloor. De SI/FOL wordt een te grote concurrent, vrezen sommigen in de PNP. Dat met name gezien de eilandsraadsverkiezingen van volgend jaar.

Hueck zelf heeft lak aan de geruchten, zo bleek uit een tv-interview. 'Iedereen kan rustig blijven. Ik heb geen moment de indruk gekregen dat de SI/FOL niet in de coalitie komt. Die geruchten zijn zeker afkomstig van de partijen die het niet dulden dat de SI/FOL de tweede grootste partij is geworden', aldus Hueck, die zeer zelfverzekerd klonk. Hij doelde daarbij op de MAN en de DP.

Tegenover een radiostation liet Hueck vandaag een waarschuwing horen: ze zouden het niet mogen wagen de SI/FOl eruit te houden. Het volk heeft ervoor gekozen dat deze partij in de regering komt en dat zou ook zeker moeten gebeuren, zo bleek uit zijn verklaring.

De 'picture' op Curaçao is nog verre van duidelijk: komt de SI/FOl erin, of de MAN? Wat gebeurt er met de DP en de Nos Patria? Op Sint Maarten is de afgelopen dagen bekend geworden dat hoogstwaarschijnlijk niet de SPA van Vance James maar de DP van Claude Wathey in de regering komt. Deze partij heeft 2 zetels. Saba en Statius zitten er zondermeer in, zo verwachten waarnemers, evenals de UPB van Bonaire.

De informateur die gisteravond naar Willemstad terugkeerde, bleek vanochtend weinig spraakzaam. 'Ik doe wat ik moet doen en daarna verschijnt er een persbericht'.

Waarnemend gezaghebber:

Beveiliging in de stad opvoeren

WILLEMSTAD — De bewaking in de binnenstad zal, ook 's avonds, flink opgevoerd moeten worden. Zo zal waarschijnlijk een privé beveiligingsfirma ingeschakeld worden om er, ook na sluitingstijd van de winkels, een oogje in het zeil te houden. Dat verklaarde vanochtend waarnemend gezaghebber, Dito Mendes, aan de Amigoe.

Hij was toen nog in vergadering met vertegenwoordigers van de Indische gemeenschap en de Downtown Management Organization (DMO) in verband met de gruwelijke moord van de Indische zakenman Prem Mirpuri gisteravond in zijn zaak Shop Rite in Punda.

'Namens de overheid heb ik onze innige deelneming aangeboden en onze bezorgdheid uitgesproken over deze moord. Als waarnemend plaatselijk hoofd van politie deel ik u mee dat de politie keihard met deze zaak bezig is en zo'n 20 mensen bij het onderzoek betrokken zijn', aldus Mendes, vanochtend in gesprek met de Amigoe. 'De politie zet alles op alles om deze zaak zo spoedig mogelijk op te lossen'.

Hij meldde dat de hele beveiligingssituatie door deze zaak weer grondig onder de loep genomen zal moeten worden. Gebleken is dat die nu in elk geval ontoereikend is. Mendes zei dat het plan volgende week nader uitgewerkt zal worden. Zelf gelooft hij dat het beste een privé firma ingeschakeld kan worden.

Op initiatief van VN-secretaris

Verzet en regering van El Salvador naar Geneve

NEW YORK - In een poging om een einde te maken aan de al negen jaar durende burgeroorlog in El Salvador heeft de secretaris generaal van de Verenigde Naties Javier Perez de Cuellar de regering en de verzetsbeweging van dit land bij zich uitgenodigd in Geneve. Beide partijen hebben daarop positief gereageerd.

De regering van president Alfredo Cristiani en de leiding van het Farabundo Marti Nationaal bevrijdingsfront (FMLN) hebben ermee ingestemd om op 8 april in Geneve samen te komen. De Salvadoraanse ambassadeur bij de VN meldde vrijdag dat president Cristiani persoonlijk aan het overleg zal deelnemen. De laatste poging om een einde te maken aan deze bloedige strijd mislukte eind verleden jaar kort nadat het verzet in november een nieuw offensief had ingezet.

Perez de Cuellar had zijn persoonlijke afgezant naar de Mexicaanse hoofdstad gestuurd om beide partijen te winnen voor zijn initiatief. Volgens deze VN-gezant Alvaro de Soto is het de bedoeling dat Perez de Cuellar eerst de beide partijen afzonderlijk ontvangt waarna een gezamenlijke vergadering wordt belegd.

Jubilaris gehuldigd

BIJ SEL Maduro and sons Aruba had de huldiging plaats van Dalmacio Salazar, die het feit herdacht dat hij er dertig dienstjaren had opzitten. Namens directie bood personeelsmanager Louis Irausquin de jubilaris een geschenk aan in het bijzijn van directeur Hans Henriquez en personeel.

Tweede bij verkoop

SEL MADURO and Sons Aruba kwam voor het Caribisch gebied en Zuid-Amerika als nummer twee uit een wedstrijd voor het werven van American Express-kaartleden.

De directeur van American Express Victor Ferreyros overhandigde de prijs aan Rigo Angela in het bijzijn van algemeen directeur Hans Henriquez.

In Oslo op Lutheraans initiatief

Vredesberaad Guatemala krijgt duurzaam vervolg

OSLO - Een delegatie die namens de Guatemalaanse regering het vredesoverleg voerde met de guerrilla in de Noorse hoofdstad heeft een akkoord bereikt 'ter voortzetting van het vredesproces'.

Dit is uit betrouwbare bron vernomen. Door dit akkoord hebben regering en verzet de basis gelegd voor 'duurzame, echte onderhandelingen' over een einde aan de burgeroorlog die al dertig jaar duurt en die aan honderdduizend mensen het leven heeft gekost. Vertegenwoordigers van de door de Verenigde Staten gesteunde regering en het verzet hadden elkaar al eerder ontmoet en wel in 1987 in Madrid en in 1989 in Costa Rica. Maar het overleg had toen geen resultaat. Namens de regering onderhandelde ditmaal de Nationale verzoenings- commissie van Guatemala.

Op de secretaris generaal van de Verenigde Naties Javier Perez de Cuellar is een beroep gedaan door de beide partijen in dit conflict om het toezicht op zich te nemen op de voorbereidingen voor een vredesakkoord en om zich persoonlijk in te zetten voor handhaving van de gemaakte afspraken. Het initiatief om in Oslo aan tafel te gaan zitten was afkomstig van de Lutherse Wereld federatie.

WASHINGTON - De Amerikaanse president George Bush heeft vrijdag zijn Sovjet-ambtgenoot Michail Gorbatsjov een persoonlijke boodschap gestuurd over de Litouwse kwestie.

Daarin doet hij op de Russische leider een beroep een reedzame oplossing na te streven in het dispuut tussen Moskou en Litouwen, dat zich op 11 maart onafhankelijk van Moskou verklaarde. Bush zegt in zijn boodschap dat hij het streven naar zelfbeschikking van de Litouwers ondersteunt. Hij 'gaf uitdrukking aan ons nadrukkelijke standpunt dat de oplossing van het conflict ligt in de dialoog', aldus de Witte Huis- woordvoerder Marlin Fitzwater.

KRITIEK VAKBOND OP REGERING

Werknemers vallen niet zo gemakkelijk als regeerders

FTA: buigen hoofd niet voor Coastal

SEROE COLORADO — De FTA is niet van plan het hoofd te buigen voor Coastal, zeker niet wanneer er bedreigingen worden geuit tegen de werknemers. Anselmo Pontilius haalde aan, dat premier Nelson Oduber voor TeleAruba het optreden van Coastal had verdedigd. Hij had de uitzending niet gezien doch had de tape wel opgevraagd om te kunnen reageren.

Wel merkte de vakbondsleier op, dat de minister-president niet betaald wordt om een multinational te verdedigen. De FTA neemt niet deel aan de politieke spelletjes doch komt alleen voor de belangen van de werknemers op.

GEEN REACTIE

Pontilius merkte op dat de minister van Welzijnszaken van betrokken werknemers heeft kunnen horen wat er gaande is doch de FTA heeft van de bewindsman nog geen reactie ontvangen om tezamen de situatie onder ogen te nemen.

Uit de Amigoe ten dienste staande gegevens blijkt dat de bewindsman zich enigszins 'bij de neus genomen voelt'. Hij stelde direct tijd beschikbaar om met de mensen te praten doch uit de eerste rapporten van de controles die werden uitgevoerd, blijkt een en ander niet.

'Coastal moet er wel rekening mee houden, aldus Pontilius, 'dat de werknemers niet zo gemakkelijk 'vallen' voor Coastal zoals de regering dit doet'. Hij betreurt het dat ofschoon de regering op de hoogte is gesteld er niets gebeurt.

'Arbeidsonrust is niet alleen afhankelijk van de vakbond, maar vooral ook van de werkgever. In het geval van Coastal komen zowel de Arubaanse als Turkse arbeiders voor hun belangen op'. Morgenmiddag tijdens de vergadering van werknemers in de Bonaireclub zal beslist worden wat gedaan wordt om voor die belangen te kunnen blijven opkomen.

De FTA begrijpt de angst van Coastal omdat in enige dagen tijd 630 Turken zich bij de FTA hebben aangesloten. Als het referendum aangeeft, dat het merendeel van de Turken de FTA wenst als haar vakbond, dan zal Coastal met de FTA aan tafel moeten gaan zitten.

'De FTA zal niet wijken voor bedreigingen. Zeker niet nu op het werk het gerucht wordt verspreid dat wanneer de werknemers zich bij een vakbond aansluiten het bedrijf gesloten zal worden'. Eraan toegevoegd wordt, dat Coastal niet voldoende geld heeft om alles te betalen.

NIET GELUKKIG

De FTA gelooft deze berichten niet omdat het bekend is dat in de oliezaken veel geld en winst zijn gemoeid. 'Coastal is alleen maar bang dat de werknemers aan hun winst komen. Maar Coastal dient niet te vergeten dat haar personeel betaald dient te worden waarop het recht heeft'.

Dit geldt niet alleen voor de Turken, maar ook voor de Arubaanse werknemers. Ook laatstgenoemden zijn volgens de FTA ook niet gelukkig met hun arbeidsvoorwaarden.

■*ORANJESTAD — Bij Brenchie's Oranjestad Hardware Center vond de huldiging plaats van office supervisor Jacinta Danje (midden), die vijftien jaar in dienst was. Zij ontving een geschenk uit handen van offic e manager Velia Arends in het bijzijn van managing director Ebby Arends.*

DE WINST voor belastingen van het Brits-Amerikaanse farmaceutische concern Smithkline Beecham is vorig jaar met drie procent gestegen van 703 miljoen pond sterling tot 724 miljoen pond (Nf 2,24 miljard).

Behandeling initiatief-ontwerp Gonzalez dinsdag al

Verhoging leeftijdslimiet voor leden van Rekenkamer

ORANJESTAD — De Staten van Aruba komen dinsdagmiddag om half drie bijeen om de landsverordening tot wijziging van de landsverordening Algemene Rekenkamer te behandelen.

AVP-Statenlid mr Hector Gonzalez diende daartoe een initiatiefvoorstel in dat de leeftijd van de leden van de Algemene Rekenkamer waarop zij moeten aftreden van zestig op zeventig jaar wordt gebracht. Het Statenlid schrijft daarbij dat de ervaring nog zeer recentelijk heeft geleerd dat door de huidige leeftijdsgrens anderszins geschikte kandidaten, die de leeftijd van zestig jaar zijn gepasseerd, niet voor een benoeming tot lid van de Rekenkamer in aanmerking kunnen komen. Dit in tegenstelling tot de leden van de Raad van Advies die bij het bereiken van de zeventigjarige leeftijd worden ontslagen. Door verhoging van de leeftijdsgrens wordt volgens het Statenlid bereikt dat bij het zich voordoen van vacatures in de Algemene Rekenkamer, uit een ruimere kring van kandidaten kan worden geselecteerd.

Inmiddels heeft de Raad van Advies zich acher dit voorstel geschaard. Uit de nota van mr Hector Gonzalez blijkt dat bij behandeling in de Centrale Commissie zijn voorstel door de diverse fracties in de Staten met volledige instemming is begroet. Inhoudelijk zijn er dan ook met betrekking tot dit ontwerp geen op- of aanmerkingen gemaakt c.q. vragen gesteld. Tenslotte verzoekt Gonzales het ontwerp met spoed te behandelen, hetgeen aanstaande dinsdagmiddag zal gebeuren.

Ook afspraak met Buthelezi in Natal opgeschort

ANC stelt bespreking met regering uit protest uit

JOHANNESBURG - Het African National congres (ANC) heeft de afspraak met de Zuidafrikaanse regering voor onbepaalde tijd uitgesteld. Ook de afspraak met de leider van de Zulubeweging in Natal is door het ANC tot nader order opgeschort.

Het overleg met de regering van Pretoria had op 11 april moeten worden gehouden. Het uitstel is een protest tegen het optreden van de politie tegen demonstranten in de zwarte woonstad Sebokeng. Deze besprekingen hadden de eerste stap moeten zijn op de weg naar onderhandelingen tussen het ANC en de blanke minderheidsregering van Zuidafrika. Bij het politieoptreden waarover het ANC spreekt vonden elf mensen de dood.

NIET RIJP

Het ANC gaat ook niet naar Pietermaritzburg in de provincie Natal om daar in het openbaar met Zulu-leider Mangosuthu Buthelezi een oproep te doen op hun volgelingen om een einde te maken aan de bloedige onderlinge strijd tussen zwarten waarbij al honderden doden zijn gevallen. Namens het ANC zou Nelson Mandela daar de oproep doen tot de aanhangers van het Verenigd Democratisch Front welke gelieerd is met het ANC. Buthelezi is de leider van de machtige Zulu-beweging Inkatha. In de afgelopen dagen zijn bij deze strijd al 41 mensen omgekomen. Volgens Mandela is het ogenblik nog niet rijp voor een dergelijke verzoeningspoging.

Door Migratie

Een man en 37 dames opgepakt

ORANJESTAD — De Vreemdelingendienst hield tijdens controle in Oranjestad een man en 37 vrouwen aan die illegaal op het eiland verbleven of zich met clandestiene prostitutie bezighielden.

Drie van deze vrouwen die in leeftijd variëren van twintig tot dertig jaar, werden na de aanhouding weer op vrije voeten gezet, terwijl de rest met de eerste gelegenheid naar hun land teruggestuurd worden.

Tijdens de controle werd ook een man aangehouden, die zich hiertegen hevig verzette. Hij werd met de gummistok tot kalmte gebracht en liep daarbij een kapwond op aan het achterhoofd.

Slowaken willen eigen republiek

■ *BRATISLAVA - Bij de zetel van de Slowaakse Nationale raad werd door Slowaken een demonstratie gehouden waarbij men om een onafhankelijke Slowaakse republiek vroeg. De betoging werd gehouden na uitvoerige debatten in het nationale parlement, waarbij een nieuwe naam voor Tsjecho Slowakije uit de bus was gekomen. (AFP-satellietfoto)*

Veiligheidsinspectie aan minister:

Niets alarmerends op Coastal-terrein

SEROE COLORADO — Uit een eerste rapport dat de minister van Welzijnszaken Fredys Refunjol van de Veiligheidsinspectie ontving, blijkt dat er met de werknemers van Coastal niets alarmerends aan de gang is.

Drie veiligheidsinspecteurs, onder wie mensen die destijds bij de Lago werkzaam waren en die het bedrijf kennen, bleek bij controle dat ook het onderdak van de Turken niet slecht te noemen is. Zij hebben aircoslaapkamers met badkamer, terwijl er in het gebouw veertig toiletten beschikbaar zijn. Op het werk zijn nog eens 49 toiletten en 38 urinoirs op verschillende plaatsen. Deze laatsten zijn wel niet optimaal, maar men kan niet zeggen dat deze in slechte toestand verkeren.

Wat de veiligheid betreft, werd vastgesteld dat helmen, handschoenen enz. gedragen worden. Ingevolge de wettelijke bepalingen dient een bedrijf met meer dan honderd mensen een persoon te hebben, die met de veiligheid is belast. Op het Coastal-terrein zijn drie veiligheidsmensen beschikbar, van wie één de Lago uit ervaring kent alsmede twee Turken.

Moskouse pers:

Oorlogszone bij Armenië en Azaerbajdzjan

MOSKOU - De Moskouse media sloegen vrijdag alarm over de gevechten op de grens tussen de republieken Azerbajdzjan en Armenie.

In een verslag uit Bakoe, de hoofdstad van Azerbajdzjan meldde de correspondent van het dagblad Komsommolskaya Pravda dat 'het grensgebied een gevechtszone is geworden'. Dorpen in het betrokken gebied worden 'met machinegeweren, artillerie en automatische vuurwapens aangevallen'. In Bakoe gaan steeds meer stemmen op om president Gorbatsjov te laten ingrijpen door gebruik te maken van zijn volmachten om direct bestuur vanuit Moskou in te stellen. Bij Binnenlandse zaken in Moskou wist men slechst dat er zich 'vuurgevechten' in het gebied hebben voorgedaan.

Op initiatief FTA

Morgen komen werkers Coastal-terrein bijeen

SAN NICOLAS — Het bestuur van de FTA heeft voor morgenmiddag een spoedvergadering bijeengeroepen - om drie uur in de Bonaireclub te San Nicolas - waarbij alle werknemers op het Coastal-terrein verwacht worden.'

Onder meer werknemers van WATCO, Colorado, All-Tec en alle anderen. De vergadering wordt opgeroepen mede namens de vreemde arbeidskrachten, die ook op het Coastal-terrein werkzaam zijn. Het doel is de situatie op het Coastal-terrein te analyseren en gezamenlijk te zien wat mogelijk voor acties of andere besluiten genomen moeten worden.

BERNARD Beheer en exploitatiemaatschappij in Capelle a/d IJssel (dochter van Hagemeyer) onderhandelt over overneming van Douwe Dijkstra beheer te Leeuwarden.

Aruba in cijfers

ORANJESTAD — Uit de mededelingen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) blijkt, dat het aantal inwoners van Aruba per 31 oktober 1989 61.992 personen bedroeg, van wie 31.987 vrouwen en 30.005 mannen.

Het aantal van 61.992 is hoger dan de 61.160 inwoners per 1 juari 1989 maar minder dan de 63.604 inwoners per 31 december 1984. Gedurende 1989 (tot en met 31 oktober) vestigden zich op Aruba 1.086 op Aruba geboren personen, 752 elders geboren Nederlanders en 427 vreemdelingen. Van het eiland vertrokken er 1.125 Arubanen, 576 elders geboren Nederlanders en 122 vreemdelingen. Er werden 956 personen geboren, 324 personen kwamen te overlijden, 321 huwelijken werden er gesloten, terwijl 179 echtscheidingen werden uitgesproken.

AGENDA ARUBA

DIVERSEN

BIJBELMUSEUM geopend op elke werkdag van 10.00-12.30 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 0f 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

* * * * * *

KERKDIENSTEN

BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

* * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN

ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen; zondagsschool op dezelfde tijd.

* * * * * *

KAPEL MARINIESKAZERNE SAVANETA: 09.30 uur kerkdienst o.l.v. vlootpredikanten H. van der Born (Cur) en J.G. Majoor.

* * * * * *

In verkrachtingszaak

Vrijspraak en 2,5 jaar straf

ORANJESTAD — In de verkrachtingszaak van een dertien-jarig Amerikaans meisje wees de rechter vrijdagmorgen vonnis. A.P. werd vrijgesproken - zoals de officier geëist had - omdat er onvoldoende bewijzen tegen hem waren. I.C. werd conform de eis van de officier tot tweeëneenhalf jaar gevangenisstraf veroordeeld.

Negen jaar voor drugsbeklaagde

ORANJESTAD — Negen jaar gevangenisstraf luidde gistermorgen het vonnis tegen verdachte L.B. (48), die terecht stond als één van de centrale figuren van de drugshandel op Aruba naar Nederland. Twee weken geleden eiste de officier tegen hem tien jaar gevangenisstraf. Tegen de medeverdachte M.P.(25) tegen wie de officier zes jaar eiste, luidde het vonnis vijf jaar gevangenisstraf.

Honecker ere-burger af

OOST BERLIJN - Erich Honecker is niet langer meer ere-burger van Oost Berlijn. De voormalige president en regeringsleider van de DDR was zeven jaar geleden tot ere-burger uitgeroepen. Eigenlijk werd hem de ere-titel in december al ontnomen door het stadsbestuur, maar nu blijkt het verlies definitief te zijn.

"HAAL ONWILLIGEN TEVOORSCHIJN EN VERWIJDER ZE"

KNVB-advocaat: "Schuldvraag nu niet meer relevant"

Libregts ziet nog oplossing in controverse met KNVB

UTRECHT - De president van de Utrechtse rechtbank Mr. L. Schumann zal volgende week woensdag uitspraak doen in het kort geding, dat Thijs Libregts heeft aangespannen tegen de KNVB. Libregts eist, dat hij bij de eindronde van het toernooi om het wereldkampioenschap voetbal in Italië zijn taak als bondscoach kan uitvoeren.

Naast de pleidooien van Mr. J. Mentink voor Libregts en Mr. R. Duk (voor de KNVB) voerde ook Libregts persoonlijk het woord. De technisch directeur van de KNVB stelde dat het vinden van een oplossing geen gemakkelijke zaak zal zijn.

De uitspraak van de spelers zondag, die unaniem tegen Libregts stemden, heeft voor een moeilijke situatie gezorgd. 'Het zal veel werk vragen, maar niets is onmogelijk, zoals bij PSV is gebleken. Emotioneel optreden van spelers ten opzichte van elkaar en ten opzichte van de coach is oplosbaar gebleken.'

ONRUSTSTOKERS

Libregts sprak gorte twijfels uit over het unanieme oordeel van de spelersgroep. 'Naar mijn mening hebben een paar onruststokers (gesteund door de pers) een hetze tegen mij gevoerd en vervolgens de anderen meegetrokken. Veel spelers hebben mij gesteund. Recente interviews in kranten, op casette en videobanden geven aan, dat slechts een paar spelers tegen mij zijn.

Graag had ik in vertrouwelijke sfeer met de spelers van gedachte gewisseld. Ik durfde de confrontatie aan. Het voorstel is afgewezen. Een eerlijke kans is mij niet gegund.

Een oplossing vinden is niet gemakkelijk en de uitkomst zal uiteraard ook konsekwenties hebben. Er zal wat moeten gebeuren. Haal de onwilligen te voorschijn en verwijder die uit de groep. Neem voor hen andere spelers mee naar het wereldkampioenschap. Maak er weer een gezonde groep van. Welke garanties zijn er dat er met de huidige groep de wereldtitel kan worden behaald?

Bij de afgelopen kwalificatie-wedstrijden is geregeld met vier of vijf invallers gespeeld. Er is nog nooit zo goed door Nederland gepresteerd.'

MR. DUK

In het betoog van Mr. Duk kwam de opmerkelijke verspreking voor dat de spelers geen vertrouwen meer in Michels hadden. De advocaat van de KNVB stelde dat er met Libregts een onwerkbare verhouding is ontstaan. 'Als dat zo is, is de schuldvraag over het ontstaan van de moeilijkheden niet relevant. Het wereldkampioenschap is als een reis naar de Zuidpool, waarbij je ieder ongerief moet zien te vermijden. Als het niet kan, houdt het op. De wereld is wreed.'

Op die laatste opmerking haakte mr. Mentink, uiteraard, in. 'De wereld is wreed, zegt Duk. Ik vraag u, mijnheer de president, grenzen te stellen aan de wreedheid.'

In zijn pleitnota legde Mentink de schuld van de hele ontwikkeling bij het sectiebestuur. Volgens hem had sectie-voorziter Van Rooyen tijdens het gesprek van zondag op Schiphol de spelers meegedeeld dat Libregts niet bij het beraad aanwezig wilde zijn. Hij noemde dit een onwaarheid. 'Libregts wilde een onderhoud met de spelersgroep in het bijzijn van een onpartijdige voorzitter, niet onder leiding van het vooringenomen sectiebestuur.'

Mentink stelde dat Libregts in het kwalificatietoernooi een uitstekend resultaat had bereikt. 'Nederland is zelfs voor West-Duitsland geëindigd en dat is nooit eerder gebeurd, zelfs niet onder Michels, die nu aandringt op het vertrek van Libregts.'

VERTROUWEN KNVB

De advocaat herinnerde in zijn opsomming van de gebeurtenissen aan het gesprek van Oegstgeest op 12 november, drie dagen voor de beslissende wedstrijd tegen Finland, waar werkafspraken zijn gemaakt. 'Het bestuur betaald voetbal heeft toen, ten overvloede, nog eens zijn vertrouwen in Libregts uitgesproken. De spelers verklaarden zich volledig akkoord met de gemaakte afspraak. Er is geen enkele negatieve reactie geweest.'

'Een week later heeft het sectiebestuur de afspraken nog eens in het openbaar beklonken. In zowel de vergadering van het betaald voetbal als in de bondsvergadering. Daarna zijn alle betrokkenen gefeliciteerd met het behaalde resultaat in de kwalificatie voor het wereldkampioenschap. Libregts werd toen als enige bij name genoemd. Het lijkt dat later de spelers spijt hebben gekregen van de gemaakte afspraken.

Pas in februari, bij de wedstrijd tegen Italië is de zaak opnieuw gaan rollen. Maar tussen november en februari is niets gebeurd dat als aanleiding daarvoor kan worden gezien. De KNVB heeft geen eigen mening over de kritiek. De bond heeft zich deloyaal ten opzichte van mijn cliënt opgesteld. Het sectiebestuur heeft de andere kant opgekeken bij de kritiek van Gullit. Het sectiebestuur had in februari moeten ingrijpen.

LAFFE HOUDING

Het hoogtepunt in de laffe houding van het sectiebestuur is de weigering een gesprek van Libregts met de spelersgroep toe te staan onder leiding van een neutrale voorzitter. Het ontslagbesluit lag op dat moment al klaar, de bijeenkomst op Schiphol is niets anders geweest dan een rituele dans. Het is geen wonder dat de ondernemingsraad van de KNVB zeer ongerust is over de ontwikkeling.'

Mentink had ook zijn twijfel over de unanimiteit van de spelers in hun afwijzing van Libregts. 'Van de dertien spelers hebben slechts drie het woord gevoerd. Er is bovendien niet schriftelijk gestemd, dat is niet koninklijk van de Nederlandse voetbalbond. Zelfs de kleinste vereniging zou schriftelijk stemmen, wanneer de positie van mensen in het geding is.'

'Indien de KNVB van mening is dat er een onwerkbare situatie is ontstaan, moet bij de kantonrechter een ontbinding van de arbeidsovereenkomst worden gevraagd. Afwijzen van de eis van mijn cliënt zou betekenen dat er voor het Nederlandse voetbal andere normen gelden dan in het Nederlandse recht, of, zoals geschreven is: voetbal is onrecht. Afwijzen is het zegevieren van het recht van de jungle, dan is geen enkele trainer nog veilig tegenover emotionele reacties van de spelers.'

Mr. Duk benadrukte dat de KNVB Libregts slechts een deel van zijn taken heft ontnomen en dat in de afgelopen weken op verschillende manieren is geprobeerd Libregts ervan te overtuigen dat hij beter zelf de laatste stap als bondscoach zou kunnen zetten. Hij noemde de punten van kritiek uit de spelersgroep: 'Libregts communiceert slecht, hij is geen top-coach zolas ook in veldtrainingen is gebleken, de team-besprekingen 'liepen' niet.'

'Het sectiebestuur heeft, juist uit het oogpunt van voorzichtigheid ten opzichte van zijn werknemer, geprobeerd Libregts uit de vuurlijn te halen.

Indien in de Tweede Kamer Lubbers zegt dat hij zijn vetrouwen in een bewindsman uitspreekt, is dat niet anders dan een bewijs dat er juist wel wat aan de hand is. Zo moet ook de uitspraak van het sectiebestuur ten opzichte van Libregts worden gezien.

■ *Thijs Libregts*

Pas op Schiphol is gebleken dat de spelersgroep in zijn geheel op dezelfde lijn zat. Eerdere contacten tussen het sectiebestuur en voorzitter Van Praag van Ajax over de beschikbaarheid van Beenhakker zijn louter informatief geweest, het ging erom wat gedaan zou kunnen worden, als, als, als, als. Ik kan dat niet onzorgvuldig noemen, onzorgvuldig is het pas als het naar buiten wordt gebracht.

Ik geloof niet dat de op non-actiefstelling voor Libregts een devaluerende werking heeft, na alles wat er nu al op straat ligt. Er is een onwerkbare situatie tussen debondscoach en de spelers, niet tussen Libregts en de KNVB.'

COMMENTAAR

Libregts

Het ontslag van Libregts is een kwalijke zaak geworden, waarin de KNVB beslist niet vrijuit gaat.

Wat zijn de feiten?

Thijs Libregts werd in Griekenland benaderd door de KNVB voor de functie van bondscoach, nadat Rinus Michels duidelijk te kennen had gegeven na het Europees Kampioenschap 1988 in de Bondsrepubliek, de functie van bondscoach niet meer te ambiëren.

Libregts werd vervolgens heel bewust benoemd tot en met het wereldkampioenschap als technisch-directeur van de KNVB en bondscoach van het Nederlands elftal. Het bestuur van de KNVB had anders als datum van het einde van het contract 1 januari 1990 moeten vaststellen.

Dan was dan de keus aan Libregts geweest: doe ik het op die voorwaarden, of blijf ik in Griekenland? De datum van 1 juli 1990 impliceert óók de coaching van Oranje tijdens het WK, waarvan de aanvangsdatum reeds bij ondertekening van het contract bekend was.

De voetbalbond had bij de allereerste negatieve signalen vanuit de media en/of de spelersgroep onmiddellijk moeten ingrijpen en pal achter hun bondscoach moeten gaan staan. Het had meteen duidelijk moeten worden dat de KNVB Libregts door dik en dun zou steunen.

De afwachtende houding die de Nederlandse voetbalbond nu echter heeft ingenomen is niet correct. De argumenten die tijdens het kort geding door Mr. Duk worden aangevoerd, bewijzen slechts de gemaakte fouten -(en het al min of meer intern gevormde standpunt in deze affaire)- van de KNVB: 'Er is een onwerkbare verhouding ontstaan', werd er gezegd. Maar die had voorkomen kunnen worden als de KNVB meteen duidelijk had gemaakt dat ze Libregts steunden!

Het is juist die afwachtende houding van de bond geweest die er voor heeft gezorgd dat de affaire-Libregts is kunnen worden tot wat ze nu is: onverkwikkelijk.

De oplossing?

Wij zijn het met Libregts eens: 'Haal de onwilligen tevoorschijn' -(in een gesprek met de spelersgroep)- 'en verwijder die uit de groep', waarbij het functioneren van Libregts als bondscoach niét ter discussie staat. De spelers zullen een principiële keus moeten maken: blijf ik weg op het WK of ga ik onder Libregts voetballen.

Als de KNVB dit standpunt meteen had ingenomen, zouden vele 'vedetten' eieren voor hun geld gekozen hebben. Nu voelen ze zich juist gesteund door de houding van de KNVB en de media.

Door ons worden ze echter niet gesteund: Libregts moet blijven!

Veteranen nabij SDK

WILLEMSTAD - Zondag zijn vanaf 10.30 uur veel veteranen voetballers actief op het bijveld van het S.D.K., welke is gesitueerd achter de sporthal.

Daar wordt niet minder dan vijf wedstrijden gespeeld, welke worden georganiseerd door de F.C. Sentro Deportivo Korsow Veteranos.

De overige negen team die elkaar die dag zullen ontmoeten zijn:

10.30 uur: Estrellas Groot Kwartier - Charo Stars Vets; 12.00 uur: Nos Dak - Tera Cora Vets; 13.30 uur: S.D.K. Vets - Sithoc Vets; 15.00 uur: Estudiantes Mundo Nobo Vets - S.U.B.T. Vets; 16.30 uur: Victory Boys Vets - Jong Holland Kadewe Vets.

Liga Amistad

WILLEMSTAD - Op zondag 1 april start het softbal-toernooi van de Liga Amistad met een ferme worp van gezaghebber Wilsoe.

Het toernooi wordt georganiseerd door Carpatula, een van de tien deelnemende softbal-verenigingen. De andere teams die in het toernooi actief zijn, zijn: Swift, Nos cu Nos Love Ice, Ennia Life Jaws, Cheprok, Lucas Bols, Veteranos Toshiba, Aguilas White Label, Awa Limpi Original, B.B.K. Logan.

Om 09.30 uur defileren de deelnemende teams op het veld, waarna Reginald Vidal het Curaçaose volkslied zingt. Gezaghebber Wilsoe beklimt vervolgens de pitchersheuvel om de eerste officiële bal te werpen in het duel tussen Swift en Nos cu Nos Love Ice, welke om 10.00 uur aanvangt.

De overige duels op deze eerste competitiedag, - waarop overigens bij de opening Hubert Fleming, Eddie Pietersz Heiliger en Ronald de Lanooi in het zonnetje zullen worden gezet -, gaan tussen Carpatula en Ennia Life Jaws (12.00 uur), Cheprok en Lucas Bols (14.00 uur) en tot slot Veteranos Toshiba en Aguilas White Label (16.00 uur).

Alle wedstrijden worden te Van Engelen in het sofballpark van SUVEK gespeeld.

Spanning in softball-strijd dames

Blue Angels en Pinchingolo bijna zeker in eindstrijd

WILLEMSTAD — Blue Angels/Marchena Hardware en Pichingolo/Nissan-Goodyear kunnen zich morgen kwalificeren voor de eindstrijd in het damessoftbal. Beide ploegen hebben een 2-1 voorsprong in de best-of-three play-off tegen respectievelijk Rising Trotters/ Frisian Flag en Cardenales/Kentucky Fried Chicken.

De derde confrontatie tussen Pichingolo en Cardenales afgelopen donderdagavond was een ware titanenstrijd. Pas in de elfde inning - na vier extra innings dus -viel de beslissing. Tot op dat moment bleef de score onaangetast. Het treffen, een van de meest emotionele en spannende in de afgelopen jaren tussen de beide ploegen, werd gekarakteriseerd door uitstekend werperswerk, prima defensief spel en goede technische beslissingen van managers en coaches.

Voor het verstrijken van de reglementaire zeven innings kreeg Cardenals twee goede kansen om de score te openen en Pichingolo eenmaal. In de vijfde slagbeurt had Cardenales twee loopsters op de honken met een out en in de zevende vulde het zelfs alle honken met honkslagen van Shadira Pieters en Tyrene Hansen en een fout van de shortstop. De slagvrouw die daarna aan de beurt kwam, kreeg bovendien drie worpen wijd alvorens Pichingolo-werpsters Roselyn Kinburn zich kon herstellen en met drie keer slag alsnog voor de derde verlossende out kon zorgdragen.

PENIBEL

Pichingolo kreeg ook een uitstekende kans om in de tweede helft van de zevende inning een eind aan de strijd te maken dankzij een honkslag van Rosa Muskus, een veldfout bij Cardenales en een intentional walk. Linkerveldster Elvira Steenbaar redde haar ploeg echter uit deze penibele situatie met een prachtige vangbal op een line van Ximena Baloochi. Het zou daarna nog vier innings vergen om uiteindelijk toch de winst te grijpen.

Marelva Iltes zorgde in de elfde inning na toepassing van de tie-break regel waarbij iedere ploeg de slagbeurt opent met één loopster op het tweede honk, voor het winnende punt met een honkslag. De eindcijfers waren: 1-7-1 voor Pichingolo met Kinburn als winnende werpsters en 0-5-3 voor Cardenales met Pieters als verliezende werpster.

De semifinales worden morgen voortgezet. Blue Angels komt wederom in het Sta Maria Ballpark tegen Trotters uit, terwijl Pichingolo en Cardenales in het stadion dr Antoine Maduro zullen bestrijden.

De Graaf weer actief

SPAKENBURG - Drie jaar na zijn afscheid maakt Jaan de Graaf vandaag zijn come-back bij IJsselmeervogels.

De trainer van de zaterdag-amateurs, Hans van der Zee, heeft een beroep op de 37-jarige ex-voetballer gedaan om de dreigende degradatie uit de eerste klasse B af te wenden.

IJsselmeervogels heeft de laatste vijf duels verloren en slechts één doelpunt gemaakt. De club speelt vandaag tegen degradatiekandidaat Lisse. Van der Zee mist zes basisspelers.

De Graaf, die in zijn actieve periode door veel betaalde clubs werd begeerd, maar slechts op aanbiedingen van AZ en Go Ahead Eagles inging, omdat hij niet op zondag wilde voetballen, stond de afgelopen jaren op non-actief.

Deze week speelde hij een testwedstrijd en donderdag trainde hij voor het eerst met de selectie van IJsselmeervogels.

Golfspelers plegen fraude

MONTPELLIER

Opzienbarender dan de eerste plaats van de Spaanse golfer Miguel Martin, was op de vierdaagse openingsdag van het internationale toernooi op La Grande Motte in Montpellier de diskwalificatie van een vijftal Britse spelers wegens malversatie.

Martin liet een ronde van 68 (vier onder par) noteren. De Brit Mike McLean had donderdag een poging meer nodig.

De namen van Mark Davis en Ian Mosey werden doorgehaald wegens het opgeven van een verkeerde score, terwijl Davis James niet eens de moeite nam zijn kaart te tekenen na een ronde van 90 slagen, waaronder een elf op de korte 16e hole.

Hun landgenoten Andrew Sherborne en Malcolm Mackenzie werden uitgesloten, omdat ze onderweg tegen de regels zondigden door een markeringspaaltje uit de grond te trekken ten einde beter te kunnen slaan.

Tien kilometer-loop vanaf Rif-zwembad

WILLEMSTAD - De Curacaose Atletiekbond (CAB) organiseert op 22 april in samenwerking met Sedreko het kampioenschap op de 10 kilometer.

De start (07.00 uur) en finish van deze afstandsloop is bij het Rif zwembad. Dames en heren vanaf 14 jaar kunnen zich op 9, 10 of 11 april inschrijven bij landhuis Hel, Salinja 63, vanaf 08.00 tot 19.00 uur. Het inschrijfgeld bedraagt slechts f. 2,50 per persoon.

De te volgen looproute is: Rifzwembad, Baden Powellweg, Pater Euwensweg, EEG-weg, Veerisweg, Schottegatweg-west, Weg naar Welgelegen, Rector Zwijssenstraat, Pater Euwensweg, Baden Powellweg, Rifzwembad.

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU (zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO (Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN (Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO (Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE (Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

******

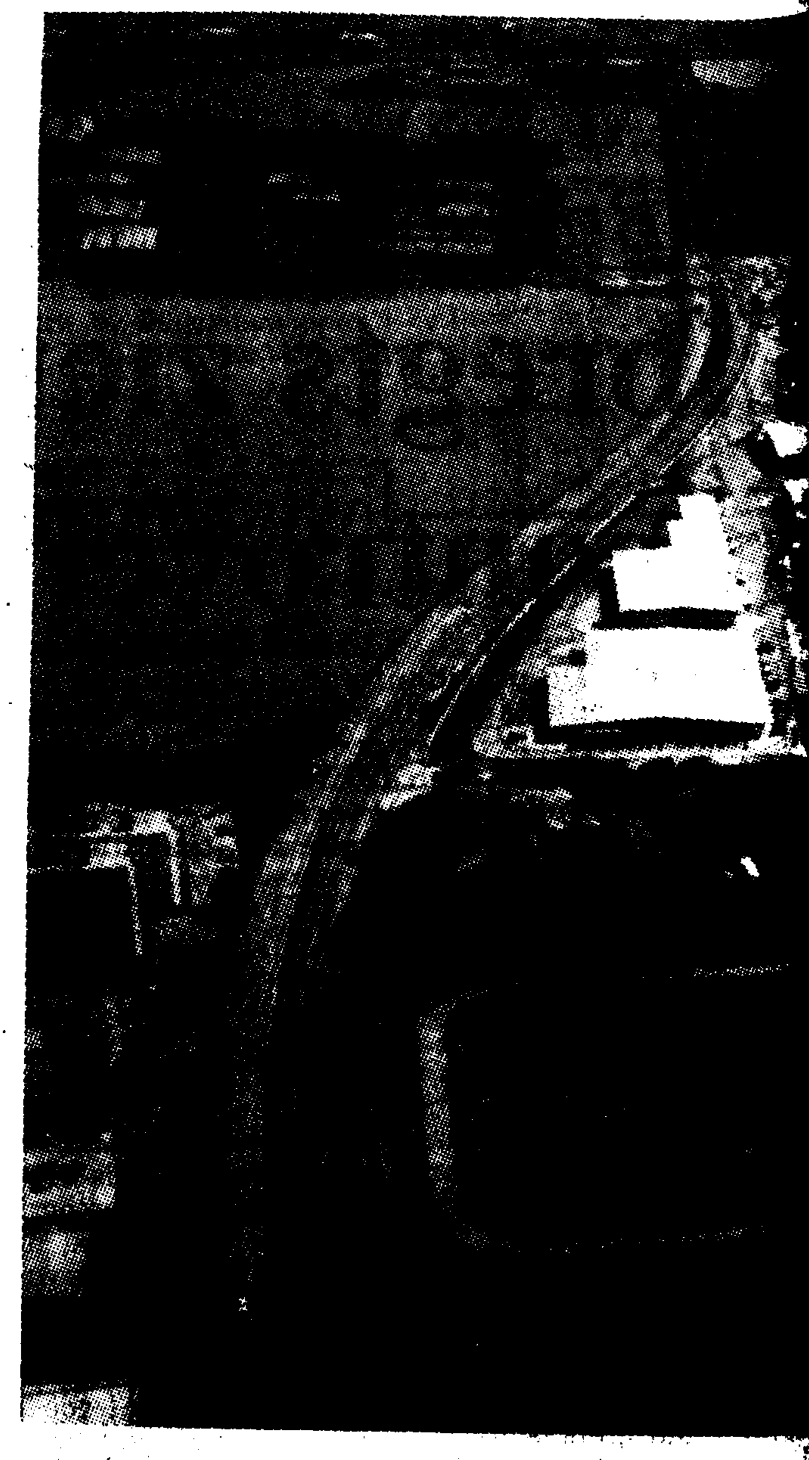
ZONDAG
BASEBALL
Little League
10.00 uur Libby's vs Ennia Life;
12.00 uur Gomez Shipping vs Firgos;
Senior League
14.00 uur Kodak vs Mas Productions;
16.00 uur Pet Care vs Kodela - Curaçao Little League Ballpark te Suffisant.

******

curinde N.V.

1980 - 1990

MASHA

Overzicht

curinde N.V.

Masha Pabien
Veel Sukses en
Goede Zaken.

NEDERLANDSE ANTILLEN
INSPECTIE DER INVOERRECHTEN & ACCIJNZEN

curinde N.V.

Congratulations!
We wish you all the best
for the years to come.

LATIN CARIB ENT. N.V.
A FREE ZONE ENT.
Tel. 616769 - Fax 613927

curinde N.V.

Our Sincere Congratulations

International Horizons
(Curaçao), n.v.

curinde N.V.

Congratulations
on this very special occasion.

LITANI FREE ZONE N.V.
Tel.: 617762/87124

curinde N.V.

Van Harte
Proficiat!

METRO CURACAO (Freezone) N.V.
Tel. 613836 - Fax 614055

curi[nde]

Co[ngratulations]
on th[e] ...

curinde N.V.

Our most sincere
Congratulations
on this special anniversary.

watertreatment international nv
member of the group
Jansofat 207 - Tel. 671068

curinde N.V.

Wij wensen u veel geluk
en voorspoed voor
de toekomst

ELCONA N.V.

curinde N.V.

Best wishes
to all of you
from all of us.

CIMPEX
CURACAO IMPORT EXPORT (FREE ZONE) N.V.
Tel. 613611-613621 - Fax 5999-77981

curin[de]

Co...

Cordob...

curinde N.V.

PROFICIAT

Nog vele suksesvolle jaren
toegewenst.

mpj international (FREEZONE) N.V.
P.O. Box 3630 Free Zone
Tel. 618897
Fax 618991

curinde N.V.

UW ERVARING EN EXPERTISE
OPGEDAAN IN 10 JAAR IS EEN
GARANTIE VOOR EEN
SUCCESVOLLE TOEKOMST.

MASHA PABIEN!

Cambes
CAMBES N.V.

...e anno 1990.

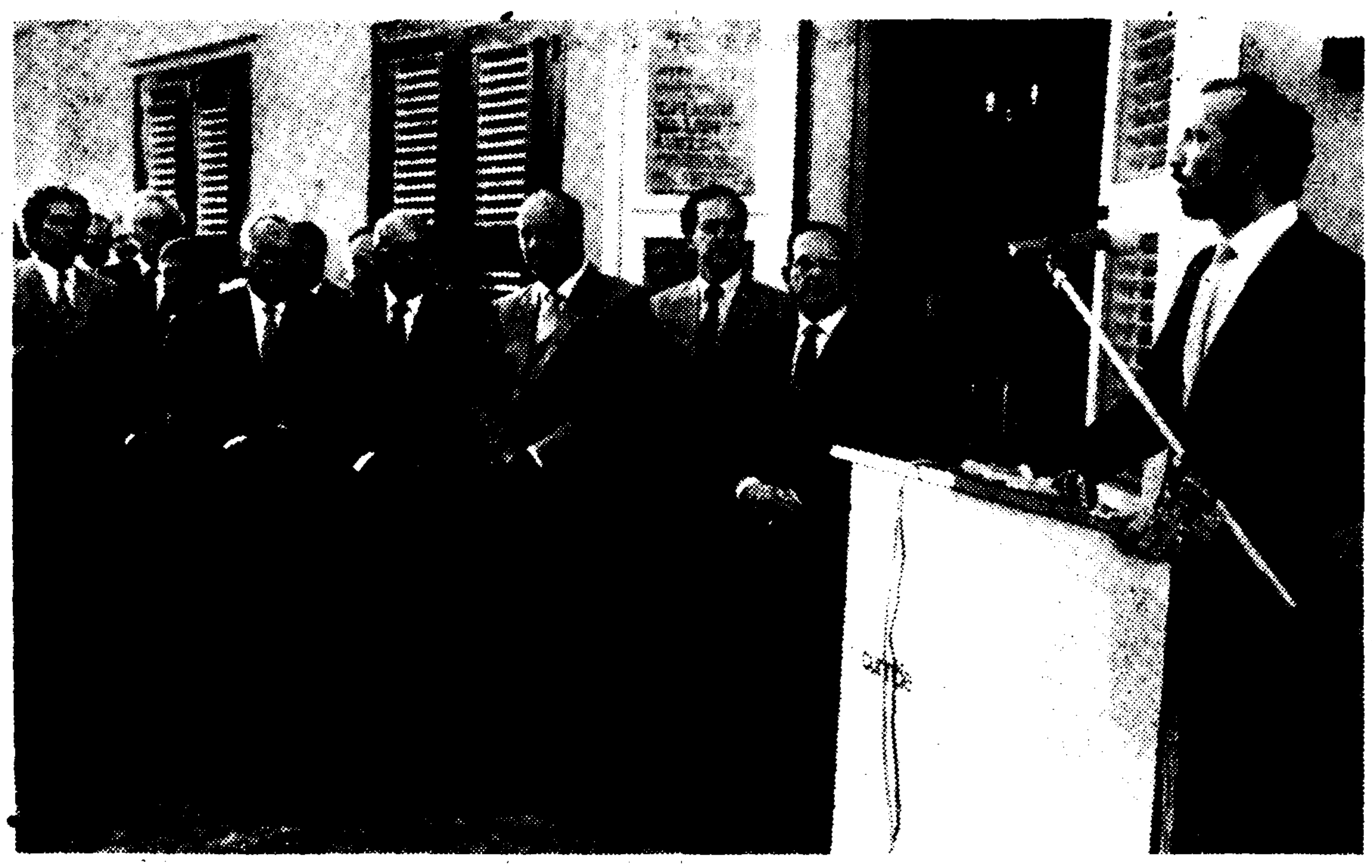
PABIEN 10 JAAR

...tions
...le day.
...DING N. V.
...PLEIN J-19
...A.

...tions
...y
...sion
...e Zone N.V.

curinde N.V.

PROFICIAT

■ WILLEMSTAD — De nieuwe directeur van CURINDE N.V., Eric Smeulders (rechts) introduceerde de sprekers Dito Mendes de Gouveia als waarnemend gezaghebber (vierde van rechts) en directeur Cayoochi Römer (vijfde van rechts).

Mendes de Gouveia was vol lof over de prestaties van CURINDE N.V. Hij kondigde aan, dat met voortvarendheid zal worden gewerkt aan de uitbreiding van de Vrije Zone en de industrieparken op Curaçao. Tevens verklaarde de waarnemend gezaghebber dat een einde zal worden gemaakt aan de 'red tape' (bureaucratie) en dat sneller beslissingen zullen worden genomen.

Römer, die tien jaar - van het begin - directeur is van CURINDE N.V., zei dat in zijn 'regeer-periode' het bedrijf 21 miljoen gulden heeft geïnvesteerd. Dit jaar zal CURINDE N.V. vijftien miljoen gulden investeren. 'Wij zijn nu een tiener. Het is moeilijker om iemand op te voeden tot een tiener dan de periode daarna. Van de fouten die wij hebben gemaakt, hebben we veel geleerd. Dat hoort ook zo. Daarom zal het beter gaan', aldus Cayoochi Römer, die drie maal een terecht hartelijk applaus in ontvangst mocht nemen.

Römer dankte iedereen voor de geweldige steun die hij gedurende al die jaren heeft mogen ontvangen. Hij noemde één persoon in het bijzonder: mr ir Jacky Voges (zesde van rechts, naast Römer), directeur van CPA en voorzitter van de Vereniging Bedrijfsleven Curaçao. Cayoochi Römer deed een beroep op allen om ook zijn opvolger Smeulders te blijven steunen.

P A B I E N

Ingezonden

Maria en het mandaat van God

DE STEM van het volk is de stem van God. Dat moet mevrouw Liberia-Peters ongeveer gedacht hebben toen ze verkondigde dat ze de verkiezingsuitslag zag als een mandaat van God. Een uitspraak die bij ons enige huivering veroorzaakt. Mensen, die zelf verkondigen dat ze door God gezonden zijn, hebben maar al te vaak de neiging om hieruit af te leiden dat wat zij doen het enige juiste is.

Nu was één van de meest in het oog springende kenmerken van de afgelopen regeer-periode wel het grote aantal rechtszaken dat door de regering werd verloren. In al die gevallen betrof het personen die de regering onwelgevallig waren of die het hadden gewaagd kritiek te leveren op de regering (op God'?) De regering probeerde op alle mogelijke en, gezien rechterlijke uitspraken, meestal onwettige manieren, zich te ontdoen van deze lastige mensen. Met andere woorden er werden represailles genomen tegen personen die soms niet meer dan hun eerlijke mening gaven. Is het botvieren van je wraakzucht iets wat onder een mandaat van God valt? IS dit de christelijke moraal van de regering?

Opvallend was het ook dat als de regering weer eens een zaak had verloren er op andere manieren werd gepoogd om de desbetreffende personen toch te straffen. Hieruit spreekt een machtsarrogantie die over het algemeen alleen aan te treffen is bij dictators (die trouwens ook vak denken dat zij God op hun hand hebben).

Wij zijn werkzaam in het onderwijs en natuurlijk hebben onze leerlingen weleens klachten over leraren. Als je op de klachten in wilt gaan, weigeren de leerlingen meestal de naam van de betreffende docent te noemen. Vraag je waarom ze dat niet durven, dan wordt al gauw duidelijk dat ze bang zijn voor represailles.

We proberen ze te overtuigen dat op school geen represailles genomen worden en dat we juist proberen om hen te leren kritiek te leveren. Het antwoord is onveranderlijk: 'Ach mijnheer, dan kent u Curaçao niet. Kijk maar naar wat de regering doet'.

Als inderdaad de hoogste instantie het slechte voorbeeld geeft, wat kun je daar dan nog tegenover stellen? Zeker als gesuggereerd wordt dat God zelf represailles zou nemen!

Ook het Sitek-conflict geeft weer fraaie voorbeelden aan onze leerlingen. Eerst wil de regering dat elke docent apart naar de rechter stapt om zijn recht te halen. Let wel, het gaat om een recht dat al vastligt en dat de regering zou moeten uitvoeren. Maar de regering ontduikt haar verantwoordelijkheid en legt die in de schoot van de rechter. De rechterlijke macht wordt dus op de stoel gezet van de uitvoerende macht, een zitplaats die zij in het geheel niet ambieert en dat hebben de rechters ook duidelijk laten blijken.

Wat leren onze leerlingen hieruit? Dat je je aan je verantwoordelijkheid kunt onttrekken, zelfs als die zogenaamd door God is gegeven. Moet je een moeilijke beslissing nemen, zorg dan dat de verantwoordelijkheid naar iemand anders geschoven wordt. Valt het slecht uit, dan kun je daarna altijd met de vinger wijzen en zeggen: 'Het is zijn schuld, niet de mijne'.

Dit is trouwens een taktiek die de premier herhaaldelijk heeft toegepast: Alles wat slecht was, was de schuld van de vorige regering. Ga je op die manier om met de van Gods gekregen verantwoordelijkheid?

Nog mooier wordt het als de regering de eerste rechtszaak tegen Sitek verliest en dan een aantal ouders stuurt om het vuile werk voor hen op te knappen. Les voor de leerlingen: zorg altijd dat je mensen hebt die afhankelijk van je zijn, zodat je ze onder druk kunt zetten. Dan kunnen zij de vuile karweitjes voor je opknappen en dan houd je zelf schone handen. De ouders die zich *laten* sturen, geven helemaal een fraai voorbeeld aan hun kinderen. Voor in elk geval één van deze *zogenaamde* bezorgde ouders, was kennelijk de politieke partij belangrijker dan haar eigen kind. En dit soort Judas-streken valt onder het mandaat van God?

Hoe kunnen wij onze leerlingen uitleggen dat in stand houden van ongelijkheid, discriminatie, intimidatie, minachting van gerechtelijke uitspraken, wraakzucht, allemaal verwerpelijke dingen zijn als de regering doet voorkomen alsof dit allemaal christelijke deugden zijn?

De grootste partij in de regering noemt zich toch *Christen-democraten*? In de ideale onderwijssituatie heb je gemotiveerde leraren met gemotiveerde leerlingen. Hoe kun je gemotiveerd blijven als iemand anders die precies dezelfde werk doet als jij twintig procent méér loon uitbetaald krijgt dan jij.

Dat begrijpen de leerlingen wel, maar de regering niet.

Leuk vooruitzicht ook voor de leerlingen, van wie de meesten hun carrière zullen beginnen als ongehuwde en dus minderbetaalde. Niet iets om gemotiveerd door te worden!

En hoe te denken over het feit dat iemand die tijdens zijn studiefeest heeft gevierd en zes jaren over zijn studie heeft gedaan, méér uitbetaald krijgt dan iemand die zijn studie vlot heeft afgemaakt?

Moeten wij onze leerlingen aanraden om maar zo lang mogelijk over hun studie te doen?

Ach, eigenlijk interesseert de studie hen niet zo. Ze zien immers dat om een goede baan te krijgen het veel belangrijker is van welke politieke kleur je bent dan hoe je je studie hebt gedaan.

Wij vrezen dat in de komende regeerperiode de hierboven geschetste lijn zal worden voortgezet, zeker als de regering denkt dat zij een volmacht van God heeft gekregen. Misschien is het goed om de regering er aan te herinneren dat zij een voorbeeldfunctie vervult en dat zij het toekomstbeeld van onze jeugd bepaalt.

Laten we hopen dat de nieuwe regeerders in godsnaam iets beter hebben te bieden dan de bedenkelijke moraal van de afgelopen regeerperiode.

EEN GROEP VERONTRUSTE BURGERS

B.A. de Boer, H.G. Koekkoek, J.W. Hanssen, H. v/d Straaten, L.R. Bernadina, A. Godfried, C. Jessurun, A. Alberto, G. Poulina, M.A. Felipa.

Werkadres voor allemaal: Peter Stuyvesant College.

Afscheid Gerard Joling

■*WILLEMSTAD — Afscheid van Gerard Joling, de bekende 'No more Boleros' zanger uit Nederland. Hij trad onlangs weer op Curacao op. Zijn vijfde optreden. De lokale band, The Happy Peanuts waren toen ook van de partij. Over hen was Joling zeer lovend. Het optreden werd mogelijk gemaakt door Radio Paradise, Zuikertuintje en de KLM. Joling (midden) werd op het vliegveld uitgeleide gedaan door KLM marketing manager W. Hondius (links) en marketing coördinator M. de Groot.*

Tsjernobyl-slachtoffers beginnen hongerstaking

MOSKOU - In de Oekraiense stad Charkov zijn 120 slachtoffers van de nucleaire ramp in Tsjernobyl in hongerstaking gegaan om speciale medische en sociale verzorging af te dwingen.

Dit heeft de Sovjetkrant Troed vrijdag gemeld, 280 anderen in de nabijgelegen stad Izoem dreigen zich bij de hongerstaking aan te sluiten als hun eisen niet binnen drie dagen zijn ingewilligd. De hongerstakers houden hun actie in het Medisch instituut voor radiologie en andere medische instellingen in Charkov. De Opperste Sovjet in Moskou zal op 22 april zich buigen over speciale maatregelen voor de slachtoffers. Maar gezien de crisissituatie waarin het land zich bevindt zal dit agendapunt mogelijk naar een later tijdstip worden verplaatst. Zo meldt het persbureau TASS.

Op 26 april 1986 deed zich de grootste kernramp uit de geschiedenis voor in Tsjernobyl: daarbij vielen 31 doden. Maar de overheid heeft nooit openbaar gemaakt daarna hoeveel mensen later aan de gevolgen van de ramp zijn overleden.

Israël

JERUZALEM - De religieuze partijen in Israel hebben bij de behandeling van de begroting driemaal zoveel subsidie uit de staatskas gekregen dan zij vorig jaar kregen.

Deze gulheid heeft te maken met de huidige kabinetscrisis waarbij de twee grootste partijen met het oog op een coalitie naar de kleine religieuze partijen lonken met in totaal achttien zetels in het parlement. Het Likudblok en de Arbeiderspartij beschuldigden elkaar de religieuze partijen die zelf om de verhoging van de subsidie hadden gevraagd met dit geld in een coalitie te willen lokken. Er is nog steeds geen uitzicht op een nieuwe regering na de val van het kabinet Shamir.

■*WILLEMSTAD — Frederik van Romondt (derde van links, naast directeur Capriles) van de Maduro & Curiel's Bank heeft in 1989 voor American Express een Gold Card marketing programma georganiseerd en de MCB daarmee een record aantal nieuwe Gold Cardhouders verworven. Dit werd zeer gewaardeerd en Van Romondt kreeg van de MCB een prijs toegekend en wel een retourtje Curaçao-Miami en 450 dollar aan American Express Traveller cheques.*

In Joegoslavië

Communitische partij gaat op afgerond af

BELGRADO - De afgang van de Joegoslavische Communistische partij is een stap dichterbij gekomen doordat op de vergadering van het Centrale comite geen quorum gevormd kon worden.

Dit was het gevolg van het feit dat de Sloveense communisten niet verschenen op de bijeenkomst. Al eerder hadden de Kroatische communisten al meegedeeld dat men de vergadering niet zou bijwonen. Uiteindelijk stapten ook de Bosnische gedelegeerden ook op. Daarmee kwam het aantal aanwezige leden op de CC- vergadering op 85 terwijl voor het quorum er zich 110 hadden moeten melden van de in totaal 165 leden van het Centrale comite. Het Politburo heeft in verband met de nu ontstane situatie een pauze ingelast om zich te beraden.

Duidelijke uitdaging van Gorbatsjov

Estland gaat geleidelijk af op onafhankelijkheid

TALLING - De Sovjetrepubliek Estland is vrijdag begonnen aan het geleidelijke herstel van zijn onafhankelijkheid van voor de Tweede Wereldoorlog.

Daarbij staat het Estse parlement pal achter het zelfstandigheids-streven van Litouwen, de Baltische republiek die zich op 11 maart onafhankelijk verklaarde. Ondanks waarschuwingen van de Russische minderheid in Estland waar men zelfs dreigde met de mogelijkheid dat er een burgeroorlog uit zou kunnen breken nam het parlement van Estland vrijdag met overweldigende meerderheid een resolutie aan waarin het het Sovjet-gezag over de republiek veroordeelde. Het parlement stelde ook vast dat er een 'overgangsperiode' begint die het moet uitmonden in de volledige onafhankelijkheid van Estland.

Deze beslissing van het parlement is een duidelijke uitdaging aan het adres van de Sovjet-president Michail Gorbatsjov die herhaaldelijk heeft gezegd dat de drie Baltische republieken Estland, Letland en Litouwen hun onafhankelijkheid maar moeten uitstellen tot er een wet is waarin de regels voor afscheiding van de Sovjetrepublieken zijn vastgelegd.

Tass-directeur in interview:

Breuk is onvermijdelijk in Communistische partij

TOKYO - De directeur van het officiele Sovjetpersbureau TASS, Leonid Kravsjenko, acht een scheuring in de Communistische partij van de Sovjetunie onvermijdelijk.

In een interview met het Japanse persbureau Kyodo zei Kravsjenko vrijdag dat hij verwacht dat een groep radikale hervormers na de debatten in het partijcongres van de Sovjet-communisten in juli een nieuwe partij zal oprichten. Deze zal de radikalen uit de Sovjetrepublieken aantrekken, zo voorspelde de Tass-directeur.

Het 28e partijcongres begint op 2 juli. Dan zullen onder meer de leden van het beleidmakende Centrale comite gekozen moeten worden.

Aanzet tot Letteren-afdeling

Lezingen Rutgers aan UNA

WILLEMSTAD — De extra aandacht die de UNA de laatste tijd schenkt aan de wat recentere benaderingswijzen van de literatuurbeschouwing en literatuurgeschiedenis zet zich in de eerste weken van april voort met een lezing en enkele colleges verzorgd door drs Wim Rutgers.Deze frisse benadering van Rutgers, die in het verlengde ligt van de achtergronden die de prof. dr Oversteegen in zijn college verschafte, zal voor veel belangstelling zorgen. Zowel de colleges van Oversteegen als van Rutgers kunnen beschouwd worden als aanloopactiviteiten om te komen tot een letterenafdeling aan de Antilliaanse universiteit.

Wim Rutgers was jarenlang leraar Nederlands op Aruba. Ook in Suriname is hij werkzaam geweest. Hij schreef in die tijd talrijke artikelen in de Amigoe en tijdschriften als Antillen Review, Kristòf en Ons Erfdeel. Daarnaast publiceerde hij vier boeken over Antilliaans-Caribische literatuur. Hiervan is het bekende Dubbeltje lezen, stuivertje schrijven met zijn tweehonderdvijftig pagina's, een uitgebreid register en overvloedige verwijzingen een belangrijke bundel monografieën over de Antilliaanse literatuur.

STRATEGIEEN

Momenteel is Rutgers projectmedewerker van de Nederlawndse organisatie voor wetenschappelijk onderzoek, verbonden aan de Rijksuniversiteit Utrecht. Reeds enige tijd is hij in het kader van zijn onderzoek bezig op Aruba in studiegroepen naar geschikte benaderingstrategieën te zoeken voor een Antilliaanse geschiedschrijving.

Deze nieuwe benadering heeft een enorme prikkel gehad vanuit de communicatie-theorieën. Deze zijn zelf door de komst van radio en andere communicatiemedia steeds verder uitgewerkt. Hierbij staat steeds de driedeling: zender, boodschap en ontvanger centraal. Zo is in de literatuurwetenschap de aandacht verschoven van de auteur via het literaire werk zelf, naar de lezer van literatuur. Literatuur wordt in een communicatie-situatie niet alleen maar geschreven, maar ook gelezen, wil ze functioneren.

BENADERING

Nu tracht men te onderzoeken hoe de literaire communicatie op georganiseerde wijze, via instituten als auteursverenigingen, uitgeverijen, tijdschriften, bibliotheken en dergelijke zich in een bepaalde maatschappij ontwikkelt. Als men de ontwikkeling op een dergelijke wijze benadert, spreekt men van een institutionele literatuurgeschiedenis. Over deze relatief nieuwe benadering zal Wim Rutgers een tweetal colleges verzorgen.

Donderdag 5 april zal hij zich vooral bezig houden met de relatie van de lezers tot literaire werken uit onze literatuur. Het volgende college vindt plaats op dinsdag 10 april. Daar zullen vooral die instituten aan de orde komen, die ervoor moeten zorgen, dat literatuur in onze maatschappij zich tot een levende communicatievorm ontwikkelt. Op de eerste dag zal een reader verstrekt worden, die de nodige informatie verschaft over genoemde benadering. De lezingen zijn steeds van 17.30 -19.00 uur in het lokaal J 04 van de UNA en de toegang is vrij voor alle belangstellenden.

Computerexport VS nu buiten Defensie om

WASHINGTON - Het Amerikaanse ministerie van Defensie stemt er mee in dat voortaan alleen het ministerie van Handel beslist over de uitvoer van computers naar de Sovjetunie en Oost Europa.

Dit is in het Pentagon vrijdag meegedeeld. Er is sprake van een ingrijpende wijziging in het Amerikaanse beleid. Tot nu toe bemoeide Defensie zich zeer intensief met de uitvoer van technologie naar de (voorheen) communistische landen. Honderden verzoeken tot de uitvoer van moderne apparatuur gingen door de handen van ambtenaren op de ministeries van Defensie en Handel. Daarbij ontstond herhaaldelijk verschil van mening over de vraag of de technologie in kwestie de Sovjetunie of haar bondgenoten gebruikt kon worden voor militaire doelen.

■ *De hertogin van York laat haar tweede dochter voor het eerst aan het publiek zien op het moment dat zij het Portland hospitaal verlaat. De hertog en hertogin van York hebben hun dochter die een week geleden werd geboren, de namen Eugenie Victoria Helena gegeven, maakte Buckingham Palace vrijdag bekend.*

De aankondiging kwam enkele minuten nadat het koningshuis-minnende publiek een eerste glimp van het kind had gezien op het moment dat hertogin 'Fergie' het ziekenhuis verliet. Eugenie is haar tweede kind. Eerder kreeg zij al een dochter.

Eugenie was een populaire naam in adellijke kringen in de vorige eeuw. Ook de kleindochter van koningin Victoria, die met koning Alfonso XIII van Spanje trouwde, heette Eugenie. Deze Eugenie is de grootmoeder van de huidige Spaanse koning Juan Carlos.

Gesprekken in de Arendstraat

Nu nog coke, marihuana en vrouwen maar eens zal alles goed komen

ORANJESTAD — Aruba. One happy island. Veel mensen vinden het één van de mooiste eilanden in het Caribisch gebied. Grote hotels, mooie en dure winkels, prachtige stranden en veel toeristen. Wie een wereldreis maakt slaapt graag tegen een low-budget prijs. Een hotel dat 32 dollar per nacht vraagt is dan al gauw aan de dure kant. Het werd dus Rancho, de Arendstraat, een klein pension. Een verhaal over wat de toerist doorgaans niet ziet.

Loop als vreemdeling 's avonds door deze straat en van alle kanten zal je gevraagd worden wat je zoekt. Marihuana? Cocaïne? Vrouwen?

Vincent is er te vinden. Arubaan, automonteur en drugsverslaafde. "Ik heb vijf tot tien gram cocaine nodig en een beetje marihuana. Heb je wat geld voor me, want ik heb nog wel wat nodig vandaag."

Vincent krijgt nul op zijn rekest, maar wil toch praten. Hij verhaalt zijn verleden, spreekt over zijn vader en over zijn toekomstplannen.

SLECHTE VROUWEN

"Toen ik twaalf was, heeft mijn moeder mijn vader, mij en mijn broertjes en zusjes verlaten. We kwamen op straat terecht, want mijn vader werkte overdag. Ik ben toen echt de slechte kant op gegaan. Ik vocht veel. Ik kreeg slechte vrienden. Mijn broers en zussen zijn allemaal goed terecht gekomen maar ik ben stom geweest. Mijn vader heeft mij vaak gewaarschuwd. Jongen blijf van die drugs af en ga niet met al die slechte vrouwen om. Maar ja, mijn vader dronk zelf ook heel veel. Hij rookte zich kapot. Daar is hij ook aan overleden. Op mijn zestiende ben ik naar de Bovenwinden gegaan. Ik heb er een paar jaar hard gewerkt en veel geld verdiend. Ik heb me daar aardig rustig gehouden, want mijn broer is daar politieagent en daar moet je toch wel een beetje respect voor hebben vind je niet."

"Ik heb het een paar jaar echt goed gehad, maar toen ben ik stom geweest. Ik had daar een Dominicaans hoertje ontmoet. Ik hield veel van haar. Dus zijn we getrouwd. Maar na drie jaar heeft ze mij verlaten. Alle papieren nam ze mee toen ze naar Nederland vertrok."

HELEMAAL MIS

"Ik had toen niet zo veel meer te zoeken op de Bovenwinden dus vertrok ik naar Curaçao. Daar ging het helemaal mis. Het leek allemaal eerst mooi. Ik had een goede baan als automonteur. Ik kreeg 2000 gulden per maand, we kregen mooie auto's, ik had veel vrouwen, en vrienden gaven me af en toe weer wat marihuana."

"Toen ben ik de fout ingegaan. Zo ben ik drie jaar doorgegaan. Toen hoorde ik dat mijn vader overleden was. Ik ben terug gegaan naar Aruba. Dit eiland is het eiland van de toekomst. Ik wéét het. Soms kan ik in de toekomst kijken. Ik wil politieagent worden. Nu heb ik naar Washington geschreven. Daar is een goede politieschool. Daar kan ik zo komen. Ik voel het gewoon. Soms heb ik een stem in me die zegt 'Wacht maar rustig af, het komt wel goed'."

STOM GEWEEST

"Ik wil ook naar Nederland. Ook daar kun je goed studeren. Ik leer echt heel gemakkelijk. Ik lieg echt niet. Maar ja, vroeger ben ik stom geweest. Mijn vader zei het zo vaak. Ik kon echt goed opschieten met hem. Hij was de enige die me begreep. Hij hield van me. Ik zit vaak te huilen, en denk dan: 'Waarom heb ik niet naar m'n vader geluisterd'. Maar dan zegt dat stemmetje weer: 'Wacht maar. Over een tijdje ga je naar Nederland. Daar kun je studeren.' Ik heb hier ook veel gestudeerd. Voor automonteur. Mijn baas op Curaçao zei: 'Je bent een goede jongen, je werkt goed en je leert gemakkelijk. Je gaat wat cursussen volgen. Daarna kun je manager worden van de zaak'."

JEHOVA-GETUIGE

"Op een dag kwam ik met een man in aanraking. Hij zei dat hij een Jehovagetuige was. Ik heb met hem gepraat. Ik vertrouwde hem. Ik heb hem alles van mij verteld. Toen bleek hij een politieagent te zijn. Hij heeft mijn baas ingelicht. Over de drugs, over de vrouwen, alles. Toen ging mijn baas me in de gaten houden en stuurde hij soms mensen om 's avonds naar mij om te zien."

BIJNA DOODGESTOKEN

"Op een avond had ik weer ruzie en toen heb ik iemand bijna doodgestoken. Hij was nog niet helemaal dood, maar toen ben ik in de gevangenis terecht gekomen en ik ben mijn baan natuurlijk kwijtgeraakt. Na een tijdje hebben ze me vrijgelaten omdat ze zeiden dat ik gek was. Toen ben ik teruggegaan naar Aruba. Mijn vader had me een huis nagelaten. Het is nog niet af. Ik wil het je laten zien, want ik vertrouw je. Mijn broer op de Bovenwinden zegt: 'Vertrouw niemand, want niemand is te vertrouwen'. Ik heb behalve het huis niets. Ik heb een matras in de badkamer op de grond gelegd en daar slaap ik nu al ruim een jaar. Mijn psychiater heeft me veel geleerd. Ik heb nu wel werk, bij een heel goede baas. Hij heeft me wel een keer ontslag gegeven want toen heb ik een auto van hem kapot gemaakt. Maar ik werk er weer."

WANTROUWEN

"Mensen wantrouwen me. Ze kennen me van vroeger en weten wat ik allemaal gedaan heb. Maar ze weten niet dat ik veranderd ben en dat ik mijn leven wil beteren. Als ik door een wijk kom, bellen bange mensen de politie. Ga terug naar Rancho, zeggen ze, daar kun je geen kwaad doen. Daarom zit ik hier. Hier heb ik mijn vrienden."

Een man komt langs en vraagt aan de blanke vreemdeling naast Vincent. "Wil je marihuana of coke?"

Vincent wimpelt de man af. "Laat hem. Hij komt uit Holland, hij is een vriend van mij, hij gebruikt niets."

"Oh nee?, nou dan niet", zegt de dealer ongeïnteresseerd en loopt door.

HOERTJE

Vincent heeft nog wat problemen aan zijn hoofd. Hij heeft een hoertje uit Jamaica onderdak gegeven. Hij had haar gebruikt op een nacht. Het meisje vertelde hem dat ze ziek was, maar ze wilde niet zeggen wat haar scheelde. Terwijl hij met haar bezig was, begon ze te huilen. Na wat strubbelingen stuurde Vincent haar het huis uit.

De volgende dag merkte hij dat zijn mond en zijn geslachtsdelen onder de uitslag zaten. Plassen ging niet meer. Vincent kwam er bij de dokter achter wat hij opgelopen had.

'BUSINESS'

Yankee is ook in de dertig. Gebruiker en dealer tegelijkertijd. Een slimme jongen. Om rekening mee te houden. Hij wil terug naar Nederland waar hij een tijdje gezeten heeft. Wat hij in Nederland moet terwijl hij nu met zijn voeten op een relaxed eiland staat? "Business, weet je".

Coke?

"Ja, eh nee. Ik zal het je zeggen. Een gast uit Rotterdam heeft mijn neef doodgestoken. Ik moet hem te pakken nemen. Ik zoek hem op. Ik heb het geld voor de reis al."

Doodgestoken vanwege drugsproblemen?

"Gewoon gebeurd weet je. Het maakt niet uit. Hij is dood en ik moet zijn moordenaar nu doodmaken. Ik weet wie het is."

IK MAG JE WEL

Yankee lijkt een van grote jongens uit de buurt. Hij heeft goede contacten met Colombia zegt hij. Indianen. Echte wilde. Zijn beste vriend is het opperhoofd van een stam. "Ik mag je wel. Echt. Zelf al kan ik niets aan je verdienen. Ik ga nu even wat meisjes zoeken. Er zitten er hier veel, weet je."

Vincent moet nodig plassen maar dat gaat nog steeds een beetje moeilijk.

Win werkt niet: "Daar hou ik niet van. Ik deal alleen. Ik hou van coke. En ik droom van een voetbalveld vol met coke-planten. En daarop allemaal mensen die voor mij werken. Ah, heerlijk!"

Prinston zegt niet veel. Kijkt alleen uit zijn ooghoeken en houdt in de gaten of er wat te verdienen valt.

BLIJ

Wanchu is blij vanwege een prima handeltje gisteren. Hij had honderd gram cocaine moeten kopen voor een vrouwtje. "Ik heb er honderd dollar mee verdiend. En daar kan ik mooi weer twintig gram mee voor mijzelf kopen."

Twintig gram coca voor honderd dollar. Voor marihuana betaal je twee gulden per stikje. Een zakje kost of tien of twintig gulden.

"Goedkoop hè, maar als ik niets heb, krijg ik altijd wel wat van een vriend van mij. Dus die ga ik nu ook tien gram geven", zegt Wanchu, die getrouwd is en drie kinderen heeft.

Gregg heeft nog niets gebruikt, maar heeft wel veel gedronken.

"Alcohol heeft dezelfde uitwerking. Dezelfde scherpe bittere smaak in mijn keel."

HET LIEFST EEN MAN

Eén van zijn vriendinnen is Maria. Zij woont en werkt in een pension verderop. Daar wonen en werken ongeveer 15 Dominicaanse meisjes op zeven kamers. Ze hopen via het bed genoeg te verdienen om een beter bestaan op te kunnen bouwen. Het liefst vinden ze een man. Dan kunnen ze blijven op het eiland.

Mannen lopen af en aan om te kijken of er wat voor ze bij zit. Gregg wil graag een tijdje blijven zitten omdat iedereen hem nu interessant vindt vanwege de blanke vriend naast hem met blauwe ogen.

De mannen onder de boom. Gezellig praten. Over hoe het in Holland moet zijn. En over de MEP en de AVP. De ene partij wil zelfstandigheid, de andere wil bij Nederland blijven. Dat laatste is wat de echte Arubaan wil, zeggen de mannen. Er wordt wat verhandeld en gebruikt. De discussie wordt gestaakt. Politiek mag het genoeglijk samenzijn niet verpesten.

EENS

Vincent bij het afscheid: "Eens zal ik mijn huis ingericht hebben. Dan zal ik niet meer naar de Arendstraat hoeven. Dan kijk ik 's avonds televisie met mijn vrouw en met mijn kinderen. Het huis komt wel af. Ik denk dat ik toch maar piloot wordt. Ik heb kennissen. Via hen zou ik misschien kunnen leren vliegen. Als ik piloot ben komt het nodige geld binnen. Ik wil je mijn adres geven. Ik voel dat je eens weer naar Aruba komt. En dan kun je me komen opzoeken. Je zult zien, dat het huis dan helemaal af is en dat ik een gezin heb en dat het leven van Rancho helemaal achter de rug is. Dat stemmetje zegt het me steeds: 'Alles zal goed komen. Wacht maar af'."

De personen in dit verhaal zijn echt, alle namen zijn verzonnen. In een enkel geval zijn er kleine wijzigingen aangebracht in persoonlijke gegevens om wille van de privacy.

WILLEMSTAD/ORANJESTAD — Evert Brons reist door Latijns-Amerika. Hij bezocht na Brazilië, Guyana en Suriname ook Curaçao en Aruba. Samen met een Amigoe-verslaggever trok hij door Otrobanda. Zo ontstond het Napa-verhaal van enkele weken geleden over huis Bellevue en shon Gladys Maduro. Aan de hand van dagboekaantekeningen over zijn verblijf op Aruba werd het volgende verhaal geschreven. Ten overvloede zij opgemerkt dat dit beeld net zo goed op Curaçao of een ander Antilliaans eiland terug te vinden is. Aruba is niet uniek waar het gaat om druggebruik.

Plassen in alle kleuren van de regenboog

Kledingontwerpers duiken beneden zindelijkheidsgrens

WILLEMSTAD — In dit artikel de laatste noviteit in luierland. Vaders en moeders, maak kennis met de jeans-blauwe en met de fel rode, oranje, groene of gele luiers. Oftewel: hoe de plasbroek modekleding wordt.

De luieroorlog. Wie herinnert zich die nog. Vorig jaar februari/maart op zijn hoogtepunt. Een geruzie over import en zelf-fabricage op het eiland. De pers had echter behalve voor Posner en Doerga ook oog voor buiteneilandelijke ontwikkelingen. Op zaterdag achttien twee negenentachtig kon de Amigoe berichten dat op het internationale luierstrijdtoneel de aandacht zich ging vestigen op een nieuwe segmentering in de markt: luiers voor meisjes-baby's en luiers voor jongens-baby's. Een gecreëerd verschil gebaseerd op het scheppingsgegeven dat een mens van mannelijke kunne nu eenmaal in een andere richting plast dan zijn vrouwelijke tegenhanger. Gevolg: de plasabsorbtiezone van de roze gekleurde luier verschilde met die van de blauwe. Dat was vorig jaar. Sindsdien heeft de media weinig informatie bereikt over hoe het met de heren- en damesluier gaat.

NAF NAF

'Hoe zit het dan met de gekleurde luiers? 'Naf Naf' is daar verantwoordelijk voor. Naf Naf is een kledingmerk dat steeds vaker in het straatbeeld gezien wordt. Het Franse modehuis houdt zich ook bezig met bedenksels voor kinderen. Dat de kledingontwerpers beneden de zindelijkheidsgrens gedoken zijn heeft het volgende resultaat gehad: synthetische lendedoekjes in vier pastelkleuren, zes bloedstollend felle tinten en jeans-blauw.

Langs de bovenrand prijkt in forse letter de merknaam. In Nederland zijn ze verkrijgbaar in de verschillende formaten en kosten per 12, 18 of 24 stuks 13 gulden en vijftig centen per pak. Gelieve dat cijfer maal 'tig' te vermenigvuldigen, want uit de statistische wondertrommel is het volgende gegeven getoverd: voor een baby zindelijk is, heeft hij of zij gewoonlijk vijfduizend wegwerpluiers verbruikt.

■ *Een zwart-wit foto van kinderen in gekleurde luiers van Naf Naf.*

KLEURSTOFFEN

De fabrikanten garanderen dat de gebruikte kleurstoffen in de broekjes ook in levensmiddelen verwerkt worden en dus onschadelijk zijn. En de witte binnenluier heeft een 'zuurstofbehandeling' gekregen en is dus niet met chloor gebleekt. Het antwoord op de vraag van nieuwsgierige journalisten wat die zuurstofbehandeling inhoudt bleven de fabrikanten echter schuldig.

GJOEN

Er is in de Nederlandse media nogal cynisch gereageerd op de kleurenweelde waarmee de kleintjes al in de wieg modebewust gemaakt worden. Grappen worden gemaakt over fabrikanten die vol "ijdele vertedering" de kans berekenen dat het kleine hummeltje in de toekomst niet meer 'mama' als eerst woordje uitkraait maar iets dat lijkt op 'gjoen' of ojanje'.

JL

HET REGENT ONDERZOEKSRAPPORTEN OP PIETERMAAI

De Curaçaose toerisme-ontwikkelaars verkennen de markt

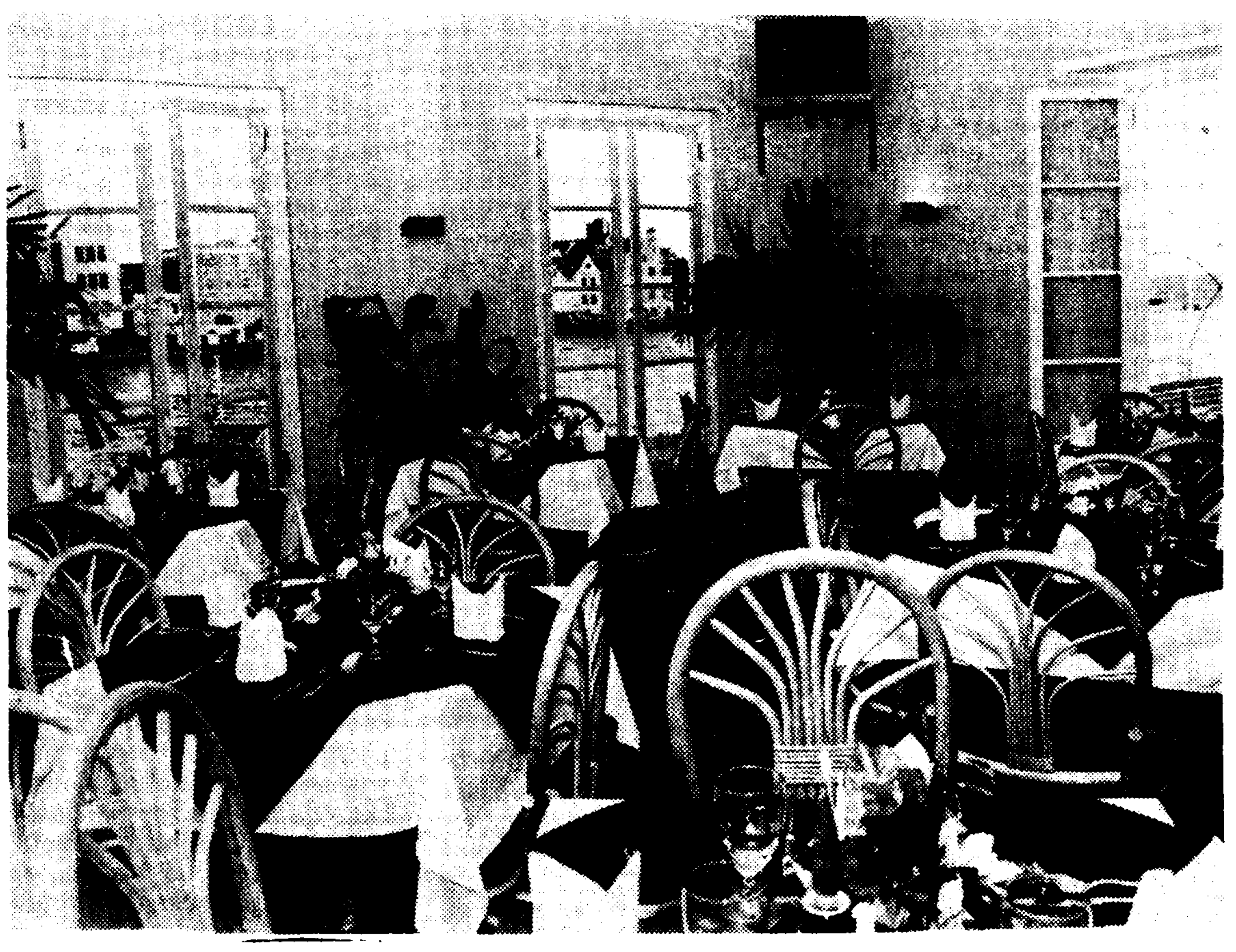
Hengelen naar de economisch waardevolle toerist

WILLEMSTAD — De vorig jaar in het leven geroepen Curaçao Tourism Development Foundation (CTDF) is bezig een beleid uit te stippelen. Voor een bepaling van de promotie-koers die Curaçao moet varen in het toeristische water is feitenmateriaal nodig over de situatie zoals die nu is en de wensen van de markt. Een aantal onderzoeken zijn gaande en evenzoveel rapporten zullen binnen afzienbare tijd daarover afgeleverd worden bij het kantoor te Pietermaai. Een overzicht.

Een van de rapporten die er aan zitten te komen gaat over een onderzoek naar het duiktoerisme. Er wordt een inventarisatie gemaakt van het Curaçaose produkt en de faciliteiten die het eiland biedt en aan de hand daarvan volgen er marketingadviezen voor de Europese en de Amerikaanse markt. Over een maand moet het rapport klaar zijn. Het wordt opgesteld door het adviesbureau Howard and Howard. De prijs voor dit Britse werkstukje is niet bekend gemaakt door CTDF maar wordt met EG-gelden betaald via bemiddeling van het Departement van Ontwikkelingssamenwerking.

Een andere rapport dat in een voorlopige schetsvorm nu al af is, heet Integrated Tourism Training Plan for Curaçao. Onderwerp: Welke maatregelen zijn er op het personele vlak nodig om ervoor te zorgen dat de komende vijf toeristische seizoenen aankan.

Gezien het aantal hotelprojecten en andere bouwplannen dat in het verschiet ligt moet Curaçao over een half decennium aardig 'geupgraded' zijn. De schets is afkomstig van CHL Consulting Group. Wederom een door de EG gedekt advies. De prijs is niet bekend gemaakt. Doel is: het opstellen van opleiding- en awareness-programmas. De consultant heeft onderzoek gedaan naar de behoefte aan opleidingen op alle eilanden, maar met name Curaçao. CHL maakte meteen een inventarisatie van hoeveel mensen er ongeveer in de toeristische sector werkzaam zijn. Zoals de Amigoe dat woensdag op pagina 11 vermeldde, zijn dat er 7500 volgens een overzicht van het vooralsnog niet voor publikatie vrijgegeven rapport. Dit cijfer omvat ook werknemers in sectoren van de Antilliaanse economie die slechts voor een deel afhankelijk zijn van het toerisme. Daarbij moet gedacht worden aan 2700 winkelbedienden in de Vrije Zone en binnenstad. Via de inventarisatie van de behoefte aan opleidingen wil men komen tot een geïntegreerde opleiding voor de toeristische sector.

■WILLEMSTAD — *Verscheidene nieuwe restaurants, ook die met uitzicht op de Sint Annabaai en de Handelskade, moeten zich voorbereiden op een groei van de toeristenstroom in de jaren negentig. La Caribana in Koral Agostin is een voorbeeld van een goed geoutilleerd restaurant van uitstekende kwaliteit.*

Dus toch een hotelvakschool op Curaçao? Nee, nee, nee, zegt Piet Sampson, de Antilliaanse counterpart van Siegfried Loeper, de Duitse voorlopige directeur van de Curaçaose toerismestichting. 'Men gaat juist vanuit de bestaande instituten na in welk opzicht er een uitbreiding moet komen in onderwijs en trainingen'. Bij instituten moet niet gedacht worden aan middelbare scholen.

Het rapport wordt na deze week intern bij de CTDF besproken te zijn ook over gelegd aan de Curaçao Hotel and Tourism Association (CHATA).

IMPACT

Een volgend rapport dat dit jaar moet uitkomen komt tot stand in samenwerking met de ECLAC en handelt over de sociale invloed van toerisme. Simpeler gezegd: welke voordelen en nadelen ondervindt de Antilliaanse samenleving van de komst van meer toeristen? Het antwoord op deze brandende vraag zal in een 'werkwinkel' gepresenteerd worden.

Nog een onderzoek zit er aan te komen: een investigatie naar de 'impact' van het cruisetoerisme op Curaçao. In alle eenvoud gezegd: wat brengen de scheepsladingen vakantiegangers ons aan geld in het laatje?

Sampson: 'Het is een kwestie van nagaan tot welk niveau je moet gaan met je investeringen op de toeristische markt. Het is niet alleen Curaçao dat nieuwsgierig is naar het antwoord op die vraag. In het hele Caribisch gebied speelt dat. Er zijn, op zijn zachtst gezegd nogal wat vragen op de eilanden. Er is twijfel over de economische waarde van het cruisetoerisme. Temeer daar de groeiende belangstelling voor scheepsvakanties pure concurrentie is voor de toeristische bestemmingen'.

BLINDSTAREN

Logisch. Meer aandacht voor eën cruise betekent minder aandacht voor een langdurig verblijf op de Caribische eilanden zelf. Voor degene die het nog niet wist: cruisetoeristen zijn een iets minder aantrekkelijke doelgroep voor eilanden als Curaçao, omdat zij zeer kort op het eiland blijven en relatief weinig geld spenderen. Uit-eten is er meestal niet bij bijvoorbeeld. Het blijft vaak bij het kopen van t-shirts en souvenirs. Een medewerker van een bureau dat de ontwikkeling van de binnenstad op het oog heeft, waarschuwde in het verleden al dat Curaçao zich niet moet blindstaren op de cruiseschepen en allerlei kortingen moet geven aan scheepvaartmaatschappijen die Curaçao willen aandoen.

Er is nog meer onderzoek gaande. Het volgende vindt binnenshuis plaats. Met behulp van software-programma's. Werden er al computeruitdraaien gemaakt van het aantal mensen dat van buiten de Antillen Curaçao bezoeken, nu worden de gegevens over de herkomst van deze personen gespecificeerd ingevoerd in de machine. De computer kan nu meer gegevens met elkaar kruisen zodat ook meer conclusies te trekken zijn. Met die conclusies kan men beter mikken op deelgroepen van de grote toeristische markt.

Om welke gegevens gaat het? Voor de Amerikaanse markt gaat het bijvoorbeeld om de vraag uit welke staat de toerist komt? Wat is de reden van zijn bezoek, met welke maatschappij vliegt hij, wat is zijn instapplaats, zijn andere vragen?

Die gegevens worden overgenomen van de 'vervelende invulkaarten' die voor toelating door de douane-autoriteiten noodzakelijk zijn. De informatie was er al, maar er werd kennelijk te weinig gebruik van gemaakt. Curaçao heeft zijn kaarten als informatiebron. Nederland bijvoorbeeld heeft geen invulkaarten. Enquêtering levert daar de informatie op.

TABOE

Voordeel van speuren naar de streek van herkomst en instapplaats is belangrijk. Geld over de balk gooien in de vorm van promotie in gebieden waar toch geen interesse is voor de tropen, is budgetair bezien uit den boze. Gokken bij het kiezen van bladen om in te adverteren is taboe.

In het nauwer afbakenen van de doelgroep wil men bij het CTDF ook letten op welke toerist het meeste uitgeeft. Ook hiervoor zit een onderzoekje in de 'pijpleiding'. Wat is een toerist economisch waard? Wat spendeert welke nationaliteit aan wat.

De waarschuwende vinger van Sampson: 'Met de resultaten van zo'n onderzoek moet je natuurlijk enorm voorzichtig zijn. Toch zijn ze nuttig. De gegevens kunnen een indicatie geven in welke mate je moet investeren in een bevolkingsgroep of in een nationaliteit. De kern van de zaak is dat een toerist deviezen op moet leveren'.

De gegevens waar Sampson zo benieuwd naar is, komen uit een grootscheepse enquête. Behalve het meten van de verdiensten aan een toerist, wordt daarin ook de statisfactie van de consument over het product Curaçao gemeten. Een marketing research organisatie hield 400 interviews. Het is aan het CTDF om de verzamelde informatie te hergroeperen opdat er overzichtelijke conclusies tevoorschijn komen.

Waar het CTDF al deze onderzoeken van betaalt? Het budget waar deze instantie over beschikt biedt enige ruimte voor het laten maken van onderzoeken. De organisatie krijgt 21,8 miljoen gulden per jaar. Een dikke 7 miljoen is voor de Holding-activiteiten. De rest, ruim 13 miljoen is voor promotiewerkzaamheden.

Maar ook Europa zal zo goed als zeker bijspringen. Een paar onderzoeken wachten op het financiële startschot van de EG. Er ligt namelijk een Antilliaans toerismeontwikkelingsplan op een bureau te Brussel te wachten op goedkeuring. De verwachting is dat het Europees parlement er halverwege dit jaar zijn zegen aan geeft. Het plan dat 8 miljoen ECU kost omvat een verzoek tot technische bijstand; hulp bij het opzetten van nodige opleidingen; geld voor het kunnen steunen van beginnende ondernemers in de toeristische sector op het eiland; geld voor een aantal promotieplan waaronder het plan dat samen met het International Trade Center van John Sellers uitgevoerd gaat worden; en als laatste: geld voor een betere bewegwijzering op het eiland. Met betrekking tot het laatste: het schijnt dat toeristen nogal wat te klagen hadden over het gebrek aan aanwijzingsborden. Piet Sampson zegt het in één woord: 'Oriëntatiebehoefte'.

De bewegwijzering is iets dat samen met de Dienst Openbare Werken moet plaats vinden.

GEDESORIENTEERD

Het bedrijf The Young & Newtone Corporation dat onlangs aankondigde dat het voor 22.000 gulden per stuk vijftien plattegronden op centrale punten op het hele eiland wil plaatsen ten behoeve van de gedesoriënteerden onder de vakantiegangers, krijgt een financieel steuntje in de rug van de CTDF, ter waarde van 11.000 gulden per maand. Die ruggesteun gaat een jaar lang mee. Conclusie: De toerismeontwikkelingsstichting betaalt zes borden.

Voor wat betreft het gehele pakket dat bij de EG gedeponeerd is: Siegfried Loeper is op dit moment in Brussel. Sampson neemt het woord niet in de mond, maar het komt er wel op neer: Loeper is aan het lobbyen.

DE HALVE KATER VAN LUFTHANSA

WILLEMSTAD — Op 1 september hoeft men niet de horizon af te turen naar een vliegtuig met op de staart het logo van de Lufthansa. Wellicht dat 25 maart volgend jaar een betere datum is voor vliegtuigspotters.

De kater van Berlijn is een halve kater. Lufthansa vliegt voorlopig niet op Curaçao. Maar komen zál de Duits maatschappij. Enige tijd geleden berichtte de Amigoe al over de zware Arubaanse en Antilliaanse delegatie die naar de Berlijnse toeristenbeurs vertrok om onder meer het belangrijke nieuws van de komst van Lufthansa in ontvangst te nemen. Op het nippertje kreeg minister Chucho Smits, de enige Antilliaanse minister in het gezelschap, van de Curaçao Tourism Development Foundation te horen dat er een kink in de kabel zat. De delegatie met Arubaanse en Antilliaanse ministers ging toch naar Europa. Voor de minister had het weinig zin de beurs te bezoeken. Hij reisde niet door naar Berlijn.

TECHNISCHE AARD

Om 15.00 uur op maandag 5 maart werd het nog eens officieel door Lufthansa in een besloten vergadering toegegeven: 1 september is van de baan. Redenen: van technische aard. De capaciteit aan vliegtuigen is nog niet op de juiste sterkte, een aantal bestelde vliegtuigen is niet op tijd klaar en er is bovendien geen bemanning over voor de Curaçao-route. Oost-Duitsland trekt harder aan de Lufthansa, zo vermoedt men bij de Antilliaans CTDF. Lufthansa vliegt nog niet op Berlijn, maar het is haast vanzelfsprekend dat dat in de toekomst wel zal gebeuren nu de eenwording van de beide Duitslanden in het verschiet ligt. In dat opzicht is het begrijpelijk dat Lufthansa enkele vliegtuigen achter de hand houdt, stelt men.

OPLOSSING

De halve kater bestaat hieruit dat de Duitse nationale luchtvaartmaatschappij heeft verklaard dat er eind april mogelijk toch een 'oplossing' gevonden zal zijn voor het vervoersprobleem. Maar dan is het dus te laat voor het komend winterseizoen. De Duitse reisorganisatoren moeten hun vakantiepakketten immers nu samenstellen. De Germaanse 'whole salers' met interesse voor de Hollandse benedenwinden moeten geduld uitoefenen of genoegen nemen met een Willemstad-connectie met tussenstop. De Lufthansa noemde 25 maart 1991 als mogelijke startdatum voor de directe vluchten.

VIA CARACAS

De tegenvaller werd gecompenseerd met het voorstel om dit jaar toch alvast op Curaçao te vliegen, zij het niet met rechtstreeks, maar via Caracas. De ALM neemt dan de Caracas-Curaçao-route voor haar rekening. Lufthansa zou zich bereid verklaard hebben de voorlopige Curaçao-route te promoten en eventueel een wijziging in het vliegschema op de route Caracas aan te brengen als dat de wachttijd voor de verbinding met Curaçao ten goede komt.

Wel of niet investeren in Brazilië

WILLEMSTAD — De stroom toeristen uit Brazilië neemt weer toe. Dat was in 1988 bepaald anders. Vraag: moet Curaçao nu wel of niet geld uitgeven aan promotie-activiteiten in Brazilië?

In 1989 kwamen er dubbel zoveel Brazilianen naar Curaçao als in 1988. Een groei van 1520 naar 3357 personen. De Curaçao Tourism Development Foundation (CTDF) heeft samen met CHATA, de Kamer van Koophandel en het Curaçaos Toeristenbureau de plannen bijna klaar voor een promotiecampagne, een handelspresentatie en indirecte vertegenwoordiging in dat land. De vraag is alleen of men deze plannen moet doorzetten gezien de economische ontwikkelingen. Brazilianen kunnen nu moeilijk aan vreemde valuta komen.

De aarzeling van Curacaose zijde wordt bevestigd door Piet Sampson van het CTDF.

Uit toerisme-statistieken blijkt dat het aantal vakantiegangers uit Brazilie weliswaar steeg vorig jaar, maar het jaar daarvoor was er sprake van een daling, zij het een lichte: van 1830 Brazilianen in 1987 tot 1520 in 1988.

Ingezonden

Wij zijn het zat...

ALS antwoord op een ingezonden brief van een ouder in de Amigoe van 27 maart het volgende:

Wij leerkrachten zijn het volkomen met u eens. 'We zijn het zat; basta ermee'. (Boze ouder, 27 maart '90). Alleen leggen wij het accent ietwat anders.

Wij zijn het zat dat de uitspraak 'ongelijkheid in rechtspositie in strijd moet worden geacht met door de Nederlandse Antillen in 1978 onvoorwaardelijk aangegane verdragsrechterlijke verplichtingen' nog steeds niet door de overheid begrepen wordt.

We zijn het zat dat sinds 1984 'de wetgever door de rechter in uiteenlopende toonzetting is aangespoord tot het treffen van de noodzakelijke maatregelen' en dat 'tot dusverre echter zodanige maatregelen niet tot stand zijn gebracht'.

Wij zijn het zat dat de overheid ons probeert te dwingen over de uitvoering in onderhandeling te treden, terwijl de rechter in niet mis te verstane bewoordingen verklaart: 'Omtrent de respectering van dit verworven recht behoeven de gediscrimineerden en hun belangenbehartigers derhalve thans niet meer met de overheid in onderhandeling te treden. Dit is een gepasseerd station'.

Wij zijn het zat dat de overheid probeert ons te dwingen een fasering te accepteren waarvan het gerecht stelt dat 'de Sitek dit voorstel terecht niet kan aanvaarden'.

Wij zijn het zat te horen dat er geen of onvoldoende geldmiddelen kunnen worden vrij gemaakt. 'Dit is nimmer toereikend ter afwering van een in het recht verankerde uitspraak'.

We zijn het zat door de overheid gedwongen te worden ons steeds opnieuw tot de rechter te moeten wenden om ons gelijk te halen. 'Op die wijze wordt het middel erger dan de kwaal'.

Wij zijn het zat dat de overheid deze en andere in het verleden door het gerecht gedane niet mis te verstane uitspraken op de haar ondertussen kenmerkende wijze verkeerd interpreteert.

Wij zijn het zat dat de overheid en een stel verontruste (???) ouders via het gerecht legaal verklaarde acties proberen te breken. We zijn het zat dat de overheid weigert in te gaan op een Sitek-voorstel om een rechterlijke uitspraak over de essentie van het geschil uit te lokken. Deze uitspraak zou voor beide partijen bindend zijn.

Nogmaals ook *wij zijn het zat; basta ermee.*

De tussen aanhalings geplaatste zinsneden zijn overgenomen uit de door rechter T.J.M. Kolfschoten gedane uitspraak in het kort geding tussen het eilandgebied Curaao en de Sitek van 10 maart 1990.

CHRIS SCHMITZ
Curaçao

BRUSSEL - In Brussel is de Amerikaanse wapenhandelaar Gerald Bull doodgeschoten.

De 61-jarge Bull die president was van Space research corporation werd in zijn woning door middel van een aantal nekschoten om het leven gebracht. Genoemd bedrijf is een multinationale onderneming welke gespecialiseerd is in militair en ruimte-onderzoek. Een motief voor de aanslag is nog niet bekend. De man bleek niet te zijn beroofd van de twintigduizend dollar welke hij op zak had.

MENSEN

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredacteur)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Joel Labadie, Sheila Rhodes (secretaresse), Izaan Moeniralam (sportredacteur), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

TYRANNOSAURUS

■ *WASHINGTON - Lucy Julian keek met enig ontzag naar de lange tanden van een model van de Tyrannosaurus Rex. Deze staat buiten het Smithsonian's Nationale Museum voor natuurlijke historie opgesteld. (AFP-satellietfoto)*

Alcoholische koeien leveren beter vlees

Is een in **drank gemarineerde** biefstuk malser dan een gewone lap rundvlees? Uit een onderzoek van Japanse landbouwwetenschappers blijkt alvast dat met alcohol gevoerde koeien een betere vleeskwaliteit opleveren.

Om dit te bewijzen gaven de onderzoekers een groep runderen een speciaal voer te eten waarin vijf procent alcohol was vermengd. De 'Acoholkoeien' bleken een grotere eetlust te hebben en sneller te groeien dan een groep geheelonthoudende koeien. Volgens de onderzoekers voorkomt de alcohol de vorming van gassen gedurende het gistingsproces, waardoor er in de maag meer plaats voor voer overblijft.

Rotterdamse avondbladen gaan samen

De **Rotterdamse avondkranten** het Rotterdams Nieuwsblad en het Vrije Volk houden volgend jaar op te bestaan. Ze worden samengevoegd tot een avondblad, met als mogelijke titel het Rotterdamse Dagblad. De bedoeling is dat het eerste nummer van de nieuwe krant begin 1991 verschijnt.

De eigenaren van beide kranten. respectievelijk Sijthoff pers en dagbladunie/ perscombinatie hebben hierover vergaande overeenstemming bereikt.

De fusie van beide kranten kost tientallen arbeidsplaatsen, van journalisten en overig personeel. Tot 1993 zullen geen gedwongen ontslagen vallen.

De drie krantenconcerns werken al sinds 1984 commercieel samen in de avondbladen combinatie Rotterdam (ACR), uitgever van zowel het Rotterdams Nieuwsblad en het Vrije Volk.

Personeel en vertegenwoordigende organen van beide bladen zijn vrijdagmiddag op de hoogte gesteld.

Catamaran moordenaar krijgt 30 jaar straf

De rechtbank in Ancona (midden-Italie) heeft onlangs Filipo de Cristofaro tot **dertig jaar gevangenisstraf** veroordeeld, wegens het vermoorden van de eigenares van een catamaran. Dit is in gerechtelijke kring vernomen.

De Cristofaro had, in gezelschap van het Nederlandse meisje Diana Beyer, in juni 1988 de catamaran gehuurd en de eigenares ervan, Annarita Curina gevraagd met hen mee te gaan op een zeetocht. Enkele dagen later was het lijk van Annarita Curina door vissers gevonden op de bodem van de zee.

Daarop openden de Italiaanse autoriteiten de jacht op de catamaran, die enkele weken later eindigde in de arrestatie van de Italiaan en het meisje uit Rotterdam. Dit gebeurde in Tunesie.

In eerste instantie probeerde de Cristofaro de schuld in de schoenen te schuiven van het Nederlandse meisje, dat uit jaloezie gehandeld zou hebben. Maar de rechter hechtte geen geloof aan dit verhaal. Volgens de openbare aanklager heeft de Italiaan Annarita Curina met voorbedachten rade vermoord om zich van haar boot meester te maken. Hij eiste levenslang.

Koningin opent Van Gogh expositie

Koningin Beatrix heeft vrijdagmorgen in het Rijksmuseum Vincent van Gogh in Amsterdam de **overzichtstentoonstelling** geopend die is georganiseerd ter herdenking van de honderdste sterfdag van Vincent van Gogh. Dat gebeurde door het openschuiven van een paneel waardoor een zelfportret van Van Gogh zichtbaar werd.

De koningin en prins Claus werden om half elf welkom geheten door burgemeester E. Van Thijn van Amsterdam en de commissaris van de koningin in noord-Holland R. de Wit. Zij kreeg buiten het museum bloemen aangeboden door de vierjarige Dennis en vijfjarige Floortje van Laer, twee nazaten van de familie Van Gogh.

Tijdens de plechtigheid werd als eerste een welkomstwoord uitgesproken door mr S. Patijn, voorzitter van het bestuur van de stichting Van Gogh 1990. Daarna werd het woord gevoerd door directeur R. Oxenaar van het Rijksmuseum Kroller-Muller in Otterlo.

In het Van Gogh-Museum zijn 133 schilderijen te zien die de schilder beschouwde als de 'kern' van zijn oeuvre, terwijl in Otterlo 248 van zijn tekeningen zijn verzameld. Voorafgaand aan de openingshandeling werd verder een toespraak gehouden door minister H.d' Ancona van Cultuur. De koningin en prins Claus maakten daarna een rondleiding langs de schilderijen.

Extra geld pijnbestrijding

Het ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur stelt **extra geld beschikbaar voor pijnbestrijding.** Projecten voor onderzoek en activiteiten op dit gebied maken grote kans op subsidie. Vooral voorstellen voor het ontwikkelen van onderwijsprogramma's en voor de ontwikkeling van concensus (overeenstemming over de beste aanpak van pijnproblemen) gooien daarbij hoge ogen.

De plaatsvervangend directeur-generaal van Volksgezondheid, J. Verhoef, heeft dit in Amsterdam meegedeeld. Hij verving staatssecretaris Simons op het symposium 'Pijn bij kanker'.

Verhoeff herinnerde eraan dat meer dan 20 procent van de klachten die bij de huisarts terecht komen pijn betreffen. Bij de ziektediagnoses voor de arbeidsgeschiktheidsuitkering worden jaarlijks 10.000 nieuwe gevallen geregistreerd waarbij de aandoening met pijn gepaard gaat. Verder heeft onderzoek uitgewezen dat bijna de helft van de in het ziekenhuis opgenomen kankerpatienten pijn heeft en dat pijn nog niet optimaal wordt behandeld.

WVC heeft het landelijk overlegorgaan kankercentra gevraagd met een plan te komen voor de psychosociale zorg. Verhoeff hoopt dat de psychosociale zorg voor kankerpatienten met pijn er ook deel van zal uitmaken.

Ivana wil helft Trump-fortuin

Ivana Trump wil nog steeds niet officieel van de Amerikaanse miljonair Donald Trump scheiden, maar ze heeft maandag de rechtbank wel gevraagd om haar de helft van zijn fortuin toe te wijzen. Het vermogen van de onroerend goedmagnaat wordt geschat op vijf miljard dollar. Het huwelijk tussen de beroemde Newyorker en zijn Tsjechoslowaakse vrouw is op de klippen gelopen omdat hij een verhouding zou zijn aangegaan met een 26-jarige fotomodel.

TELECURAÇAO

ZATERDAG

17.00 Telefiesta met tante Irma;
18.30 Going great;
19.00 Kòktel Turístiko met captain Sterling;
20.00 Notisiero Tele-8;
20.30 Karta di Oro;
20.45 After school special: 'Little Miss Perfect';
21.45 Estreno: 'Sea Wolves';
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 vervolg Estreno;
23.30 Sluiting.

ZONDAG

14.30 Raggedy Ann & Andy;
15.00 Bingo-show;
15.45 Musical special;
16.10 Sena di Señor;
16.56 Sala di konsierto: 'Man & Music Monteverde';
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Di bishita ku.....;
19.00 Wil di suerte;
19.34 Cover story: 'Little Richard';
20.00 Notisiero Tele-8;
20.30 Shete dia;
21.00 Best seller: 'Garibaldi the General';
22.00 Starting from scratch;
22.30 Santo Domingo invita;
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)
* * * * * *

AGENDA CURAÇAO

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS

31 maart: S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.
1 april: R.A. de Windt, Uteweg 53.
* * * * * * *

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
* * * * * * *

TONEEL: 20.30 uur 'Prizon' o.l.v. Anthony Jamanika en gebracht door toneelgroep ArteProba - Centro Pro Arte, Schouwburgweg z/n.
* * * * * * *

ZONDAG

BRP GOSPEL PROMOTION: 20.00 uur gospelconcert - Centro Pro Arte, Schouwburgweg z/n.

INTERNATIONAL SCHOOL OF CURAÇAO: 13.00-18.00 uur international Food Fair - Emmastad.

KASP: 10.00-14.00 uur lezing - IPK-centrum, Consciëntiesteeg 2 ((spr.: Carlos de Veccio, Venezuela).

TONEEL: 20.30 uur 'Prizon' o.l.v. Anthony Jamanika en gebracht door toneelgroep ArteProba - Centro Pro Arte, Schouwburgweg z/n.

LANDHUIS ASCENCION: 10.00-14.00 uur 'open house'.

PLATAFORMA OTROBANDA: 17.00 uur verzameling bij de klok op Plaza Brion voor de kaminata.
* * * * * * *

MAANDAG

TOERISTENSCHIP: 09.00-18.00 uur 'Carla Costa' (S.J.).
* * * * * * *

BOTICA'S

(weekeindenachtdienst)
zaterdag
Otrobanda
Paradeis, F.D. Rooseveltweg 46-B, tel.: 89676/89808.
Punda
Popular, hoek Madurostraat/Columbusstraat, tel.: 611269/612376.
zondag
Otrobanda
Gosieweg, Gosieweg 90-A, tel.: 79744.
Punda
Wilhelmina, Hendrikplein 3, tel.: 612380/ 613078.
* * * * * * *

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zond.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.

BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.

HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.

PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30. 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.

STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (chrismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.
* * * * * *

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdiesnt.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.
* * * * * *

Wega di Number Kòrsou

8 5 1 3 9 6 10 7 4 2

8148
8431
1465

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.
* * * * * *

VERENIGING VAN TANDARTSEN: voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op fesstdagen gelieve tel.: 82222 op te bellen.
* * * * * * *

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82344, 82412 en 82947; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster Bernadina, tel.: 85853/ 80154.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor **Gosieweg 15**, tel.: 44231/44232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Concencion, tel.: 85381, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.
kantoor **Bandabao**, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Concencion, tel.: 85381.
Kraamkliniek Rio Canario, Schottegatweg Noord 43, tel.: 43838/44510; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere woensdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO (Fontein 35, tel.: 648077): open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Roberto, tel.: 648338.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
31 maart 1990 vanaf 08.00 uur tot 2 april 1990 om 07.00 uur.
Dokter Winklaar, Sentro Mediko Sta Rosa, tel.: 671101; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371418 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgene artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, Nassy-Tseng, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
30 maart 1990 vanaf 17.00 uur tot 2 april 1990 om 07.00 uur.
Dokter Nivillac, Spreekkamer: Brievengat, tel.: 76280; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 615828 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Goilo-Henry, Heerenveen, Nivillac, Rosales-Concession, Pablo, Elhage en Davelaar)

DERDE DISTRICT BANDABAO
30 maart 1990 vanaf 17.00 uur tot 2 april 1990 om 07.00 uur.
Dokter Schellens, Sentro Mediko Barber, tel.: 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371463 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Schellens, Lucacius en Spong).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!**

THORAX CENTRUM (Jan Noorduynweg, naast UNA, tel.: 85544):
op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

Heer Bommel en de Liefdadiger door Martin Toonder

5179 — De ambtenaar eerste klasse Dorknoper placht eens per week een buurtcafé te bezoeken om een verfrissing te gebruiken en een blik op het televisiescherm te werpen.

'Zo houdt men voeling met het publiek en met het wereldgebeuren', placht hij te zeggen - en dat schetst hem als een vooruitstrevend beambte.

Ook deze avond had hij oplettend het programma 'De Loerdraaier' gevolgd, maar hij was er dit keer niet veel wijzer van geworden.

'Erg onrustig', sprak hij toen het beeld was uitgevallen. 'En weinig ontwikkeld, als u het mij vraagt. Soms denk ik wel eens, dat de kijkgelden niet altijd nuttig besteed worden'.

'Het was toch geestig?' zei de waard een beetje geërgerd. 'Houdt u soms niet van een lolletje?'

'Zeker', verklaarde de heer Dorknoper. 'Een gepast grapje kan er bij mij er altijd wel af. Maar dit vond ik niet vermakelijk. Het is onverantwoord om nieuwbouw zo te beschadigen, want het geeft een verkeerde kijk op het woningprobleem. Zo zie ik het'.

Na deze woorden betaalde hij zijn vertering, lichtte de hoed en begaf zich naar buiten. De duistere straat lag verlaten voor hem; slechts één voetganger bewoog zich mompelend in zijn richting.

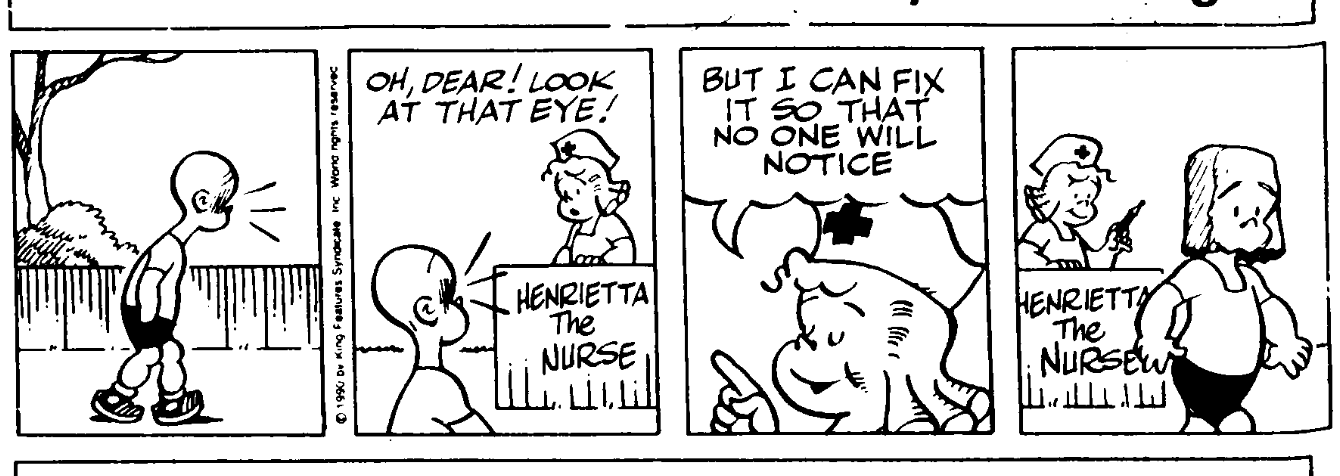
'Goede avond, heer Bommel', groette de ambtenaar. 'Ik heb u op het scherm gezien, net voor die technische storing'.

'Ik ben erg geduldig', zei heer Ollie, de pas inhoudend. 'Maar als een heer voor aap gezet wordt, is zijn woede vreselijk!'

'W-wat bedoelt u?' vroeg de ander geschrokken.

'Die Brekel bedoel ik!' riep heer Bommel met enige witte papieren zwaaiend. 'Ik heb hem mijn toorn laten voelen! We blijven lachen, als u begrijpt wat ik bedoel! Ha!'

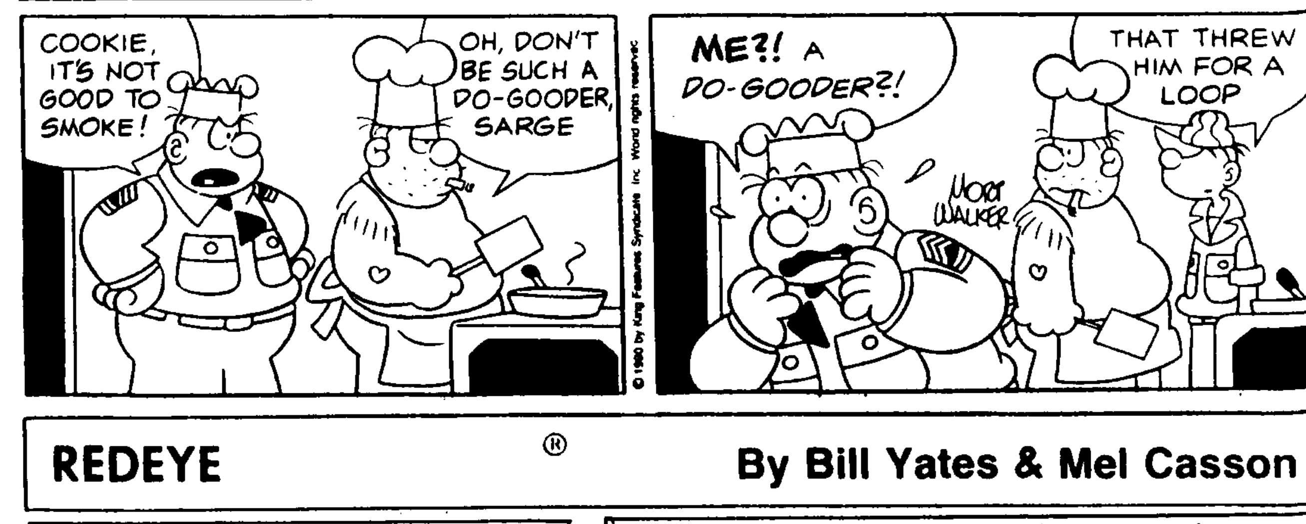
HENRY ® **By Dick Hodgins**

BONER'S ARK ® **By Addison & Frank Johnson**

BEETLE BAILEY ® **By Mort Walker**

REDEYE ® **By Bill Yates & Mel Casson**

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(openingstijden voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(openingstijden voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.45 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur -Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Tera Cora.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR GEZAGHEBBER: elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: **openingstijden Slachthuis** i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4.

Eigen colonne op Flamingo-eiland

Project-dossier van Rode Kruis Bonaire

KRALENDIJK — Voor een beter functioneren van het Rode Kruis Bonaire heeft het bestuur een cursus opgezet. Voor de uitvoering ervan is mede-financiering gevraagd van de Nederlandse regering. Donderdagmorgen werd het projectdossier ondertekend en via de Sede Antias ingediend. Aanwezig voor het Rode Kruis was voorzitter Boy Chatlein en voor Sede Antias Fred Parabirsing en Raymundo Saleh.

Het Rode Kruis Bonaire werd op 1 april 1984 op initiatief van de Lionsclub opgericht. Het werd de afdeling Bonaire van het Nederlandse Rode Kruis. Na de oprichting werden verschillende cursussen gegeven waaronder de opleiding voor EHBO. De bedoeling van het Rode Kruis is zowel in tijd van oorlog als van vrede hulp te verlenen waar dan nodig is en eventueel menselijk leed te verzachten of te voorkomen.

Daarvoor moet Bonaire dat nog aan het prille begin staat een colonne oprichten.

De ervaring met de tropische storm Joan en de groei van het toerisme op Bonaire eisen in de praktijk dat ook Bonaire over een Rode Kruis korps kan beschikken.

CURSUSSEN

Voordat dit korps opgericht kan worden, dienen de leden over minimaal twee diploma's te beschikken. Het eerder genoemde EHBO-diploma en de basiscursus Rode Kruis. Het laatste diploma levert moeilijkheden op, aangezien voor het geven van die cursus speciale en gekwalificeerde krachten moeten worden aangetrokken vanuit Curaçao. Ook voor het EHBO-diploma is dat het geval geweest. Nu er 21 personen op Bonaire zijn met een EHBO-opleiding kan de vervolgcursus starten. De personen die deze cursus verzorgen moeten echter weer uit Curaçao komen, hetgeen een financiële aderlating is aan reis- en verblijfkosten. Ook moet er duur materiaal aangeschaft worden.

Daarom is er nu een projectdossier aangeboden via Sede Antias waar op de gebruikelijke voorwaarden financiering voor verleend wordt. De totale kosten die met het project gemoeid zijn bedragen 25.913 gulden, waarvan 19.435 gulden gefinancierd wordt en 6.478 gulden eigen inbreng is. De voorzitter van Sede Bonaire Raymundo Saleh wenste het Rode Kruis Bonaire alle succes toe met het project en zei daarbij dat Sede Bonaire eventueel ook het vervolgprogramma zou kunnen financieren.

■*KRALENDIJK — Donderdagmorgen werd in Jeugdhuis Jong Bonaire het projectdossier Rode Kruis Bonaire aangeboden. Sede Bonaire zal op de gebruikelijke voorwaarden het studieproject van het Rode Kruis financieren.*
Foto: Broertje Molina, Ruthline Bernabela en voorzitter Boy Chatlein van het Rode Kruis en verder Raymundo Saleh van Sede Bonaire, de komende voorzitter van Sede Antias Fred Parabirsing en geheel rechts Herbert Piar.

BIJSCHOLING DIENST ONDERWIJS

■*KRALENDIJK — In het kader van bijscholing heeft het personeel van de dienst Onderwijs, SEF, (Servisio di Enseñansa i Formashon) een cursus gevolgd. Vanaf oktober kregen de employées van deze dienst tweemaal wekelijks les in communicatietechnieken en psychologie. De coördinatie van de cursus lag in handen van Elvio Cecilia, terwijl als docenten drs Nelson Coffie, Rufo Richardson en Riet Sealy optraden.*

Zes kandidaten slaagden voor de cursus. Het waren Marcelo Anthony en Celestino Melaan (wijken) en Rubert Balentin, Theofilo Marchena, Gregorio Piar en Benito Trinidad van Indebon.

Afgelopen woensdag werden de certificaten uitgereikt door gedeputeerde van Onderwijs Cai Marsera, terwijl het waarnemend hoofd van SEF Norwin Willem uit naam sprak van de dienst Onderwijs.
Foto: links Willem en Marsera met de geslaagde kandidaten en tweede van rechts coördinator Elvio Cecilia.

Door onbekende Libanese groep

Aanslag op Poolse diplomaten in Bayrut

BAYRUT - De aanslag op een Poolse diplomaat en zijn vrouw in de Libanese hoofdstad is vandaag (zaterdag) opgeëist door een tot nu toe onbekende groep, de Revolutionaire actie- organisatie.

Deze liet een in het Arabisch gestelde verklaring afgeven bij een links dagblad in Bayrut. De officiele naam van de actie-organisatie is een stuk langer en kent de toevoeging: Het Arabische verzetsfront, de martelaar Suleiman Al Halabi-eenheid. In die verklaring staat dat Polen geen hulp moet verlenen bij het vervoer van Sovjetjoden naar 'ons heilige Palestijnse land'.

De Poolse diplomaat Budgan Zbigini en zijn vrouw Eva, die ook diplomaat is, raakten gewond toen zij beschoten werden. Zij zijn in een ziekenhuis opgenomen. Een van de landen die Sovjetjoden vervoert naar Israel is inderdaad Polen.

Maronitische poging voor bestand

Christelijke strijd Bayrut weer opgelaaid

BAYRUT - Het christelijke gebied rond oost Bayrut werd vrijdag getroffen door de hevigste gevechten deze maand in de christelijke broedersstrijd tussen de Libanese strijdkrachten (FL) en het leger van generaal Michel Aoun. Minstens vijf doden zouden daarbij zijn gevallen en tien gewonden. Men vreest dat het dodental zal oplopen.

Over dit deel van de Libanese hoofdstad hing vrijdag een dikke wolk zwarte rook.

De bommenregen deed op verschillende plaatsen in de stad nieuwe branden ontstaan. Het zware artillerievuur begon bij de dageraad in de regio Kesrouan op vijftien kilometer ten noorden van Bayrut. Het verpreidde zich tot aan de berg Achrafive en de haven van Bayrut. Deze is in handen van het FL.

Van Maronitische zijde deed patriarch Nasrallah Sfeir pogingen de geestelijke en politieke leiders van de christelijke gemeenschap weer aan tafel te krijgen om een einde te maken aan deze inter-christelijke strijd. In de afgelopen twee maanden zijn daarbij 841 doden en 2.650 gewonden gevallen.

LONDEN - De inflatie in het Verenigde Koninkrijk zal begin deze zomer een piek bereiken van rond de negen procent. Maar dat percentage kan ook hoger zijn.

Dit heeft president Robin Leigh-Pemberton van de Bank of England, de Britse Centrale bank, woensdag verklaard voor een commissie van het Lagerhuis. Volgens Leigh-Pemberton zijn de inflatie-cijfers in het verleden te laag geraamd door een te lage schatting van de binnenlandse consumptieve vraag. Bovendien hebben andere onverwachte ontwikkelingen zoals de zwakke wisselkoers van het pond en de hoge rentetarieven het inflatiecijfer omhoog geduwd. Weer andere factoren zullen dat op korte termijn ook nog eens doen, zo voorspelde de bank-president.

Milieuonderzoek Malpais deugt niet

Defensa Ambiental beschuldigt overheid van knoei-rapportage

WILLEMSTAD — De Curaçaose overheid moet zich houden aan de toezegging van gedeputeerde Dito Mendes de Gouveia, dat er een milieu-effect rapportage gemaakt zal worden van de industrialisatieplannen voor Curaçao. Dat zegt de Defensa Ambiental, de stichting Milieudefensie, in een persverklaring.

Er zijn genoeg aanwijzingen dat de overheid probeert onder die belofte uit te komen. Elke beleidsbeslissing ten aanzien van industrialisering, die zich niet baseert op een Milieu-Effect Rapportage (REM), kan ernstige gevolgen hebben voor het milieu en de ontwikkelingskansen van Curaçao in de toekomst. Daarmee zou de overheid een ernstige fout begaan.

Defensa Ambiental komt tot deze conclusie nadat eigen deskundigen rapport uitbrachten over de zogenaamde milieustudie die de overheid momenteel laat uitvoeren ten aanzien van het natuurgebied Malpais en natuurgebieden in de omgeving van Bullenbaai.

Van de zijde van de Dienst Ruimtelijke Ordening en Ontwikkeling vernam Defensa Ambiental dat deze milieustudie die uitgevoerd wordt door het ingenieursbureau Grabovsky & Poort, in het geheel niet voldoet aan de internationale criteria die gelden voor een deugdelijke milieu-effect rapportage.

Ten eerste moet een milieu-effect rapportage alle reële alternatieven in verschillende regio's van het eiland onder de loep nemen. In het geval van de huidige milieustudie wordt alleen een zeer beperkt aantal alternatieven in de omgeving van de Bullenbaai en Malpais bestudeerd.

SPIJTBETUIGING

Op deze manier toetst de milieustudie op geen enkele wijze het voorstel van de DROV om nieuwe industriële en havenfaciliteiten aan te leggen in een lange brede strook land die de gebieden, Malpais, Bullenbaai, Meiberg en Hermanus omvat. Dat uitgangspunt wordt voor lief aangenomen en overigens door de overheid gehanteerd als een vaststaand feit. Het is zeer waarschijnlijk dat vestiging van meer milieuopzicht desastreus is. Daarom is het van belang ook te onderzoeken of de keuze van de DROV terecht is, dit om toekomstige schandalen en spijtbetuigingen te voorkomen.

NUL-OPTIE

Op de tweede plaats moet een deugdelijke milieu-effect rapportage ook de zogenaamde nul-optie onderzoeken. Dat betekent de mogelijkheid dat er in het geheel geen nieuwe industrie en havens komen in het betreffende gebied. En daar willen de overheid en haar adviseurs blijkbaar niet van horen. Het blijkt nu dat de DROV en het Bureau voor Buitenlandse Investeringen (FIAC) per sé nieuwe havenen industriële faciliteiten willen in de wijde en minder wijde omgeving van de Bullenbaai. Er zijn reeds plekken bestemd voor havenfaciliteiten, en een paar alternatieven voor een grote industriële zône, echter alweer als uitgangspunt voor de milieustudie en niet als het resultaat ervan.

Dat kan volgens Defensa Ambiental niet. Als de overheid op grond van een zo'n beperkte en onvolledige studie meent beleidsbeslissingen te kunnen nemen, dan toont ze daarmee aan nog steeds milieu-overwegingen niet au serieux te nemen. Dan dient de milieustudie slechts om te kunnen zeggen: 'We hebben een milieustudie verricht, dus aan die voorwaarde hebben we voldaan'. Zo'n houding vindt Defensa Ambiental bijzonder triest.

In Dit geval is het nog triester, omdat blijkt dat zelfs deskundigen in dit geval de overheid erop gewezen hebben dat een dergelijke milieustudie geen basis kan zijn voor een definitieve beslissing over de vraag waar de industriezônes en havens moeten komen.

Het huidige Bestuurscollege heeft meer dan twee jaar gehad om industrialiseringsplannen te ontwerpen en alle aspecten daarvan te bestuderen, inclusief milieuaspecten. Dat deze noodzakelijke voorbereidingswerkzaamheden uitgesteld en verontachtzaamd zijn, is nu geen excuus om overhaast mogelijk desastreuze beslissingen te nemen.

FATA MORGANA

Ook het argument dat er een zogenaamde lange lijst van gegadigden is, snijdt in dit geval geen hout. In het verleden is zo'n argument veelvuldig gebruikt en later bleek dat het om een fata morgana ging, waabij toch veel geld werd uitgegeven, en vooral aanzienlijke milieuschade werd aangericht.

Tenslotte maken de industrie- en havenplannen deel uit van het eilandelijke ontwikkelings- en bestemmingsplan van de DROV. Dit betekent dat ook dit plan, dat grote gevolgen heeft voor het milieu en het milieubeleid, aan een milieu-effect rapportage onderworpen moet worden, alvorens het in werking treedt. Pas als de overheid hiermee akkoord gaat toont ze dat ze milieu-overwegingen serieus neemt, en deze overwegingen zwaar wil laten wegen bij de noodzakelijker evenwichtige ontwikkeling van Curaçao.

HOED

Deze criteria komen overigens niet uit de hoed van Defensa Ambiental, maar zijn criteria die internationaal onderstreund worden, onder andere door het milieuprogramma van de Verenigde Naties, UNEP.

Vonnis in hoger beroep bevestigd

Twintig jaar voor Metro-moordenaar

DEN HAAG - Het gerechtshof in Den Haag heeft de zogenaamde Metromoordenaar uit Rotterdam veroordeeld tot twintig jaar gevangenisstraf en ter beschikking stelling van de regering.

De 29-jarige GSM uit Rotterdam heeft op 6 maart 1989 bij het Metrostation Zuidplein in Rotterdam met messteken drie vrouwen om het leven gebracht. Een vierde vrouw, die zwaar gewond raakte, overleefde het drama dankzij tijdig medisch ingrijpen.

M. die volgens het psychiatrisch rapport sterk verminderd toerekeningsvatbaar is koos zijn slachtoffers die op een bankje op de metro zaten te wachten volstrekt willekeurig. Wegens een mislukte relatie wilde de kleurling wraak nemen op blanke vrouwen.

ONVOLDOENDE

Het gerechtshof bevestigde het vonnis van de rechtbank in Rotterdam. De straf is conform de eis van de Procureur Generaal. M. ging tegen het vonnis van de rechtbank in beroep omdat het psychiatrisch rapport van het Pieter Baan centrum waar M. is onderzocht een groot aantal onduidelijkheden zou bevatten. Bovendien zou de rechtbank onvoldoende rekening hebben gehouden met de psychotische toestand waarin M zou hebben gehandeld.

» stockmarket « NEWS

AMSTERDAM MARCH 30, 1990

AKZO	130,80	NAT.NEDERL.	73,70
AMRO BANK	79,20	PHILIPS GLOEIL.	42,90
BOLS LUCAS	162,50	ROBECO	98,90
GIST BROCADES	28,60	RODAMCO	79,70
HAGEMEYER	113,00	ROLINCO	95,10
HEINEKEN NV	113,60	RORENTO	57,70
KLM	35,90	ROYAL DUTCH	145,00
KON.NED.PAP.	43,60	UNILEVER	149,80

NEW YORK STOCK EXCHANGE

ABBOTT LABS.	65 7/8 +	1/8	HOMESTAKE MNG.	17 7/8 -	1/8
ALCAN	21 3/8 -	1/4	IBM	106 1/2 +	1/2
AMER.BRANDS	64 7/8 +	1/8	ITT	53 1/2 -	1/4
AMERICAN EXP.	25 7/8 -	1/4	JOHNSON & J.	56 3/8 -	1/4
APACHE	16 1/4 -	1/8	KELLOGG	61 1/2 +	1/2
AM.TEL.& TEL.	42 1/8 -	1/2	MERCK & CO	70 1/2 -	1/2
AMOCO	53 3/8 +	1/8	MINNESOTA MNG.	82 -	3/8
ANHEUSER B.	37 7/8 +	1/4	MOBIL CORP.	61 7/8 +	1/8
BECTON DICK	60 1/4 +	1/8	MONSANTO	108 1/8 -	1 1/4
BORDEN	32 3/4 -	1/8	NCR CORP.	69 5/8 -	7/8
CAMPBELL S.	51 1/4	UNCH	NORF.SOUTH	39 3/8 -	1/4
CHRYSLER	16 5/8 -	1/4	NORTHROP CORP.	14 1/2 -	3/8
CITICORP	23 -	5/8	PARAMOUNT COM.	44	UNCH
COCACOLA	75 -	1/2	PLACER D.M.	17 1/8	UNCH
DIGITAL EQ.	77 1/2 -	3/4	PFIZER	61 -	3/4
DUPONT	38 5/8 +	1/8	PHELPS DODGE	61 1/2 +	5/8
EAST.KODAK	39 1/4 -	1/8	PHILIP MORIS	40	UNCH
EXXON	46 3/8 +	1/4	POLAROID	46 1/8 -	1/4
FORD	47 5/8 -	3/8	QUAKER	47 +	1/8
GENL.ELECTR.	64 5/8 +	1/8	RALSTON P.	82 5/8 -	3/8
GENL.MOTORS	46 1/4 -	3/8	SARA LEE	28 3/4 +	1/8
GILETTE	51 3/8 -	5/8	SHELL TRP.TR.	45 3/4 +	1/8
HEINZ	31 1/2 -	1/4	UPJOHN	38 3/4 +	3/8
HILTON	54 1/4 +	1 1/4	UNOCAL	32 1/4 +	1

DOW JONES

INDUSTRIALS	2717,11 - 10,36
TRANSPORTATION	1182.78 + 0.53

schildersbedrijf
Perfect
Voor **alle schilder-schilderwerkzaamheden**
TEL.: 601766
snel, goed
en goedkoop
gedipl.
MEESTERSCHILDER

ANINSCO n.v.
ANTILLEAN INSTALLATION COMPANY N.V.
F.D. Rooseveltweg 307
There is no hardware network we cannot install.
Call us and get acquainted with our services.
Tel.: 80941 Fax: 80941

For Sale One and only in Curaçao
Teak wood eagle, hand crafted from two trunk of teak wood.
Height 1.70 m. - Length 280 m.
For information tel. 623584-79453

GRAND-CAFE Pietermaai 10.
"Special" Saturday Night Menu
Geniet op ons overdekte Terras
of in het Restaurant
van deze nieuwe specialiteiten.
HAPPY HOUR VAN 17.00 TOT 19.00 UUR EN 23.00 TOT 24.00 UUR!
met gratis snacks

Tel.: 617077

INTERNATIONAL VIDEO
& PHOTO SHOP
Saliña 12
Bij het ontwikkelen en afdrukken van Uw filmrol ontvangt U een grote kleurenfoto voor slechts f. 3.— mat of glanzend
ONE HOUR PHOTO SERVICE

Te huur gevraagd

Betrouwbare jongeman zoekt **HUURHUIS** of **APPARTEMENT**
2 slaapkamers, nieuwbouw of goede buurt, gemeub.
Huurpr. Naf. 600 - 800
Kantooruren 616337
Weekend 614407

QUOTA INTERNATIONAL
CURACAO QUOTA CLUB
Jaarlijks Gala Bal
7 April, 1990
In de Fiesta Ball Room van het Holiday Beach Hotel & Casino
Tijd: 9 p.m. - 2 a.m.
Kleding: Formeel (gala)
Muzikale medewerking: The Brotherhood of Man
The Emma Town Jazz band
Entrée: Afl. 100,—
Kaarten verkrijgbaar bij: Mensing's Caminada, Wulfsen & Wulfsen en Boekhandel Salas.

TE KOOP

In Zeelandia, woonhuis
op eigendomsterrein (± 740m2).
Ideale locatie voor zaken- of praktijkruimte.
Ruime parkeergelegenheid.
Direkt op te leveren. Prijsvraag Nafl. 195.000,-

Brieven sturen naar:
Kantoorruimte, P.O. Box 3673, Curaçao.

MEDEDELING

Tengevolge van wijziging van de brands[illegible] prijzen bedraagt per **2 april 1990** tot **30 ju[illegible] 1990**, de brandstoftoeslag voor **elektricit[illegible] 4,8122 cent per kWh en voor water Nafl. 3,[illegible] per m³.**

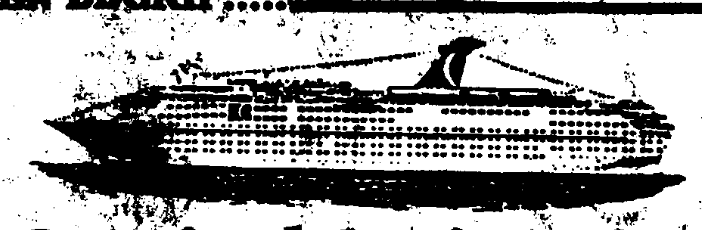
De lekkerste
ROTIE'S,
pom, pastei, bamie, nassie, Chinese kip, geroosterde kip, varken moksie alesie, moksie moksie, bruine bonen.
kunt U krijgen elke zondag tussen 12 en 4 uur te
Koraal Partir Kav. 87
Tel.: 674103

TE KOOP
Melkkoeien - stier - kalf
melkgeiten - bok (Anglo-Nubian)
Schapen - (black-bellie en witte)
Groot Sta. Martha 74 - Tel.: 641058

Te Koop

Kinder hoog slaper
met daaronder bureau en kastje.
Nafl. 500,—
Tel.: 613599

EEN BEGRIP...... the "Fun Ships"

Carnival Cruise Lines
4-daagse cruises
vanuit Miami/Port Lauderdale vanaf AFL. 1087,- p.p.
7-daagse cruises
vanuit Puerto Rico of Miami vanaf AFL. 1356,- p.p.
* exclusief passage- en hotelkosten naar en van Miami of Puerto Rico en gebaseerd op 2-pers. hutten.
Voor uitgebreide brochures, reisschema's en informatie gelieve contact op te nemen met
WORLDWIDE TRAVEL
"Seguros Antilliano Building"
[illegible] 5 - Tel. 371733-371371

Landhuis **Jan Kock**

i.v.m. de 340ste verjaardag van Landhuis Jan Kock
5.00 uur special optreden van
MARIACHI FORTUNA
en
EDDY MAR
1 April special extra rondleiding:
3.00 uur in het Papiaments
4.00 uur in het Nederlands
KOMT ALLEN

Te huur gevraagd

WOONHUIS,
Ongemeubileerd,
3 sl.k. in goede buurt
Prijs tot f. 1100,— p.m.
Inl.: tel. 617457

wimpy's video
Tel.: 370340 Wilhelminaplein 15
heeft een speciale offerte:
Wordt lid zonder een dubbeltje te betalen!
GRATIS, GRATIS, GRATIS!
Wordt gratis lid en huur een cassette voor één of twee dagen zoals U het wenst.
Heeft U familie in Europa en wilt U een tape sturen?
Met professionele apparaten veranderen wij Uw tape naar het Amerikaanse (NTSC) of naar het Europese systeem (PAL) VHS.
Kwaliteit is gegarandeerd. De opname is precies als het origineel!
Ook kunnen wij 8 mm - Super 8 of 16 mm film voor U op video opnemen.
Wij staan reeds 30 jaar tot Uw dienst!
wimpy's video
met 11 jaar ervaring op het gebied van video's.

WAARSCHUWING

De Commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.
Al en de schietbaan WATO:
WOENSDAG 4 APRIL 1990 van 07.00 tot 13.30
[illegible] 1990 van 07.00 tot 13.30
Omvang gebied ± 4000 meter uit de kust.

GEVRAAGD

Jong gezin met 2 kleine kinderen zoekt een
HUIS
met min. 3 slaapkamers in rustige buurt.
(Liefst Banda Ariba)
voor langere periode.
Per eind 1990
Tel. 673960

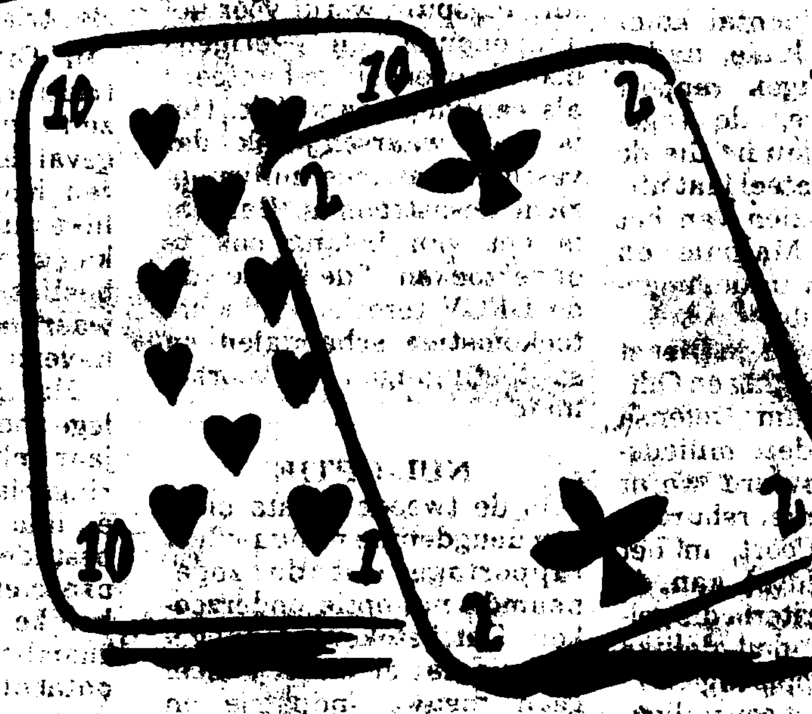
TE KOOP

MODERNE INBOEDEL
voor goede prijzen.
Uteweg 43
Tel.: 72912

Zondag 1 april vanaf 12 uur als laatste de echte
INDONESISCHE RIJSTTAFEL
met Sajor Lodeh, sambal goreng telor, vlees, frikadel, sate, sambal goreng kentang, [illegible] enz. [illegible]
Dit alles voor slechts
NAf. 10.00
Ook hebben wij Bamigoreng met rempelak.
FAM. KERGER, Caracasbaaiweg 9
Tel. [illegible]

Deloitte
Dijker Van Dien
per 1 april
Coopers & Lybrand
Dijker Van Dien
organiseert de volgende cursussen
in HEI
LEIDINGGEVEN
Hoe stimuleer ik mijn medewerkers
WERVEN EN SELECTEREN
Hoe kies ik de juiste man of vrouw
BEOORDELINGSGESPREKKEN
Hoe motiveer ik mijn medewerkers
Start [illegible]
adviseurs uit de Nederlandse top
Voor inlichtingen[illegible]
Nadere inlichtingen [illegible] op [illegible] drs. W. de Boer.
Wij zullen u graag meer inlichtingen verschaffen.
De sluitingsdatum voor aanmelding is 5 april.
Wij zijn te bereiken op Pietermaai 20A; tel. 613244

"WAAR AAS JY OP?"

Als je als pas afgestudeerde bachelor, master of CPA-er aast op een baan in de acccountancy, heb je met KPMG een fraaie hand.
Want als je de universiteit op zak hebt en een beetje slagvaardig bent, biedt KPMG je de mogelijkheid een zeer fraaie carrière op te bouwen.
Interesse? Leg dan binnenkort eens je kaarten op tafel bij Marco La Cruz, tel: 370500.
Maar wees gewaarschuwd: bluffers worden door hem persoonlijk afgetroefd.

KPMG Klynveld Peat Grootens
Accountants

RESTAURANT
The Wine Cellar

Concordiastraat - Punda
LOKAAL
Na 3 1/2 jaar gastheerschap zullen wij per 1 april a.s. ophouden met de exploitatie van
"The Wine Cellar".
Wij danken U voor Uw steun en het plezier U te mogen dienen.
Met vriendelijke groeten,
Leo & Renee Boogaard

ÑAPA

AMIGOE

ZATERDAG 31 MAART 1990 PAGINA 1

Weekend Bijlage

Sonia Cuales vertelt over haar boeiend werk

Curaçao heeft een "Vredesengel" bij Verenigde Naties

=door Mario Kleinmoedig=

DE VERENIGDE NATIES krijgen langzamerhand weer de status die de organisatie toekomt als kampioen van de vrede in de wereld. Vorige week werd het zorgenkindje van de Verenigde Naties, Namibië, onafhankelijk, na een behoedzaam proces dat door een team van vierduizend VN-functionarissen begeleid werd. Enige weken geleden hield een soortgelijk team toezicht op de verkiezingen in Nicaragua, die naar men hoopt ook een einde zullen maken aan meer dan tien jaar oorlog. Mensen uit alle hoeken van de wereld hielpen onder de vlag van de Verenigde Naties bij dit vredeswerk. Ook Curacao was vertegenwoordigd in de persoon van Sonia Cuales. In Trinidad leidt ze een afdeling van een regionale commissie van het secratariaaat van de V.N. Vorig jaar pakte ze haar koffers om gedurende zes maanden in de Namib.sche bush en woestijn een geknecht volk te leren wat onafhankelijkheid en vrije verkiezingen betekenen. Na een kort verblijf op Curacao reisde ze door naar Nicaragua als V.N. waarnemer van de verkiezingen in dit land. Toen ze weer even op Curacao was had lukte het me eindelijk met haar te spreken.

De eerste vraag aan Sonia Cuales is natuurlijk wat ze nu precies doet bij de Verenigde Naties.

'Momenteel ben ik functionaris op het gebied van de sociale ontwikkeling en vrouwenintegratie. Dat werk doe ik in dienst van één van de regionale commissies van het secretariaat van de V.N. De Verenigde Naties zitten zoals je weet nogal ingewikkeld in elkaar. In feite werk ik dus binnen het apparaat dat direct ondergeschikt is aan secretaris-generaal Xavier Perez de Cuellar. Er zijn vijf regionale organisaties, waarvan de onze, die voor zowel Latijns Amerika als het Caribisch Gebied werkzaam is, ECLAC, genoemd wordt. De ECLAC heeft een paar kantoren in een aantal Latijns Amerikaanse Landen, en één groot kantoor voor het Caribisch Gebied, dat in Trinidad gevestigd is. Daar werk ik dus.

Hoe kwam u uiteindelijk terecht in Nicaragua en Namibië als waarnemer van de Verenigde Naties.?

Zoals je weet is één van de belangrijkste doelstellingen van het Handvest van de Verenigde Naties, het in standhouden en bevorderen van de vrede in de wereld. Gedurende vele jaren is dat aspect van het functioneren van de Verenigde Naties een beetje op de achtergrond geraakt. Maar onze huidige secretaris-generaal, Xavier Perez de Cuellar, heeft deze taak eigenlijk weer in ere hersteld en is ervan overtuigd dat dat één van de belangrijke dingen is waar de Verenigde Naties zich mee bezig moeten houden. In dat kader heeft hij die grandioze operatie in Namibië ter hand genomen, waarbij het volk van Namibië op hun weg naar de onafhankelijkheid begeleid werd door de Verenigde Naties'.

De Verenigde Naties hebben ook historisch gezien een bijzondere verantwoordelijkheid ten opzichte van Namibië.

'Ja. Het was een voormalig mandaatgebied en in feite het zorgenkindje van de Verenigde Naties. Zuid Afrika hield het land bezet, het bevrijdingsfront SWAPO voerde een guerillastrijd, dat moest allemaal in goede banen geleid worden'.

Hoe kwam u daar terecht?

'Ik maakte deel uit van een begeleidingsteam van de Verenigde Naties dat eigenlijk

Terug naar Trinidad waar het wacht

pas in de allerlaatste fase van het onafhankelijkheidsproces werd ingezet, namelijk, bij de verkiezingen. Het volk moest op de verkiezingen worden voorbereid, en ook het verkiezingsproces moest begeleid en gecontroleerd worden. Dat was allemaal nieuw voor het land. De mensen moesten leren hoe ze moesten stemmen, ze moesten leren wat hun rechten en plichten waren, hoe de regels nageleefd moesten worden, enzovoorts. Mijn taken waren het registreren van de kiezers, het toezicht houden op het verkiezingsproces, en de controle ervan'.

Het lijkt me nogal een ervaring.

'Natuurlijk. Het was de eerste keer dat ik me in een feitelijke oorlogssituatie bevond, met alle bijkomende gedragsregels en spanningen. Want bedenk wel, alhoewel er op papier een bestand was en de partijen onderling afspraken gemaakt hadden, kan je niet verwachten dat een heel volk de oorlog van de ene dag op de andere vergeet. Overal om je heen voel je de verbittering en de haat tussen blank en zwart, terwijl niemand de zekerheid had dat er nu werkelijk een einde gekomen was aan al die ellende. Daarom kregen we van alle kanten te horen dat we het land niet zomaar mochten verlaten na de verkiezingen, omdat bij het minste of geringste de zuidafrikaanse troepen weer binnen een paar uren terug konden zijn op Namibisch grondgebied. En daan was er natuurlijk de confrontatie met de apartheid waar ik als zwarte vrouw natuurlijk erg gevoelig voor was. Dat was heel anders in Nicaragua, waar kleur geen rol speelde. In Namibië moest bijvoorbeeld heel voorzichtig bij de Zuidafrikanen, afgestat worden of ze me zouden accepteren als degene die onder andere hen zou moeten controleren. Dat was heel moeilijk, in tegenstelling tot Nicaragua, waar de mensen juist liever met mij omgingen, in plaats van met de blanken, omdat ik blijkbaar voor hen toch iets vertrouwds had. In Namibië zochten de Zuidafrikanen veel meer contact met de blanke waarnemers, zoals de Nieuwzeelanders, of de Nederlanders. Alhoewel, met Nederlanders hadden ze ook niet zoveel op, omdat in Zuid Afrika het idee bestaat dat Nederland in feite tegen de blanke zuidafrikanen is. Nederlanders waren per definitie verdacht, maar voor de Duiters, Britten en Fransen en Canadezen, hadden ze niets dan bewondering.

Maar ik moet wel zeggen dat mijn zelfverzekerde houding, die voor mij als Curacaose en Caribische overigens normaal is, voor zowel de zwarten als de blanken een ware openbaring was. Hier zagen ze een zwarte die in alles liet merken zich niet meer noch minder te voelen dan de blanken. De manier waarop ik bijvoorbeeld het postkantoor binnenstapte, en met het blanke personeel sprak. Dat was voor beide groeperingen ongehoord. Normaal wordt een zwarte in dat land altijd afgesnauwd door een loketfunctionaris. Ze wisten gewoon niet hoe ze het hadden. En toch had ik tegen de tijd dat ik moest vertrekken ook vriendschap gesloten met blanken. Het duurde wel lang voordat ze mij in hun huis uitnodigden, maar daarvoor kwamen ze mij wel in wisten wel dat er onzettend veel buitenlanders in het land zouden komen om toe te zien op de verkiezingen, en ze voelden zich ook wel veilig door onze aanwezigheid. Er waren veel openbare vergaderingen en evenementen van politieke partijen, en dat deed me nogal veel aan Curacao denken, vooral zoals de campagnes in het verleden gevoerd werden. Drommen mensen op de been, redevoeringen vanaf podia, zang en dans, vlaggen in de kleuren van de diverse partijen, dat herkende ik wel. Je kon merken dat de mensen zich op hun gemak voelden met ons als waarnemers die zich gewoon tussen de menigte begaven, gekleed in onze witte shirts met het opschrift 'Waarnemer van de Verenigde Naties', en onze blauwe petten met het symbool van de Verenigde Naties erop. Wel moesten we gauw overstappen op andere kleding toen

Vredeswerk van V.N. op achtergrond geraakt

SONIA CUALES
....onze vrouw bij de V.N....

mijn appartement opzoeken. Eén van hen omhelsde me toen ik wegging. Kan je je dat voorstellen? Fysiek contact tussen een blanke en een zwarte was voorheen in dat land ondenkbaar. En tegen mijn zwarte Namibische vrienden zij ik dat ook voor hen in de toekomst de verhoudingen heel anders zouden liggen, als ze de kans krijgen te studeren, en gebruik te maken van alle andere rechten die hun als Namische staatsburgers zouden toekomen'.

De afgelopen weken was u in Nicaragua, als waarnemer van de presidentsverkiezingen in dat land. Hoe was die ervaring?

'Nicaragua was heel moeilijk werken, maar daarom niet minder interessant. Het grote verschil met Namibië was dat we er waren op uitnoding van de Nicaraguaanse regering. De Verenigde Naties kregen een uitnodiging van de regering om de verkiezingen en het verkiezingsproces, de campagnes etc. in het land te komen observeren. Dat was iets heel anders dan in Namibië. De Zuidafrikaanse regering had ons daar geenszins uitgenodigd. En ze gedroegen zich soms ook een beetje vijandig tegenover ons. Terwijl in Namibië, het volk, het zwarte volk wel te verstaan, ontzettend blij was met onze aanwezigheid. zoals ik al zei. Zo gauw ze een auto van de Verenigde Naties zagen, of mensen waarmee ze zich konden identificeren, begonnen ze te zingen. en te roepen UNTAG, UNTAG, zo heette onze operatie daar. En de blanke Zuidafrikanen behandelden ons erg gereserveerd met de nodige afstand. In Nicaragua was het anders Ik weet niet of dat kwam omdat onze rol voor het volk zelf niet zo duidelijk was. Ze bij aankomst bleek dat het oppositieverbond UNO de kleuren blauw en wit in haar vlag voerden, en wij aangezien werden voor UNO-functionarissen. Ook de naam van de operatie, ONUVEN konden we niet gebruiken, omdat ook dat een relatie met de UNO suggereerde. Maar vooral degenen onder ons die in Namibië geweest waren viel het op dat in Nicaragua massale uitingen van vreugde over onze aanwezigheid uitbleven. Dat heeft mischien ook te maken met de volksaard, want ze waren wel degelijk blij dat we er waren.'

"In Nicaragua waren wij uitgenodigd..."

Mischien had dat ook te maken met het feit dat jullie in feite in Namibië hielpen bij het verdrijven van een gemeenschappelijke vijand, en dat lag in Nicaragua toch anders?

'Jawel dat ook. En nu eenmaal de uitslag van de verkiezingen in Nicaragua bekend is begrijp ik beter waarom de bevolking zich voorzichtig opstelde tegenover ons. Per slot van rekening waren we daar op uitnodiging van de regering, en veel mensen dachten daarom dat wij er waren om de Sandinisten een dienst te bewijzen. Natuurlijk was dat niet waar, wij stelden ons strikt neutraal op. Maar toch, dit beeld had post gevat bij al die Nicaraguanen die mischien wel meereden op de verkiezingswagens van de Sandinisten, en sandinistische shirts droegen, maar die in hun hart al wisten dat ze niet op de Sandinisten zouden gaan stemmen. In dat licht bezien waren de waarnemers die in het land waren op uitnodiging van diezelfde Sandinisten natuurlijk nogal verdacht.

Maar in feite was er geen reden voor deze verdenking, ook niet naar de Sandinisten toe. Mijn persoonlijke ervaring is dat bij elke stap die wij zetten, waar dan ook in het land, ons een vrije en openlijke observatie werd toegestaan. Dat geldt voor alle stemlokalen, vergaderingen van commissies, de training van de verkiezingsfunctionarissen, kortom bij alles. De training van de verkiezingsfunctionarissen was overigens ook heel goed, waarbij zowel mensen van het Sandinistisch Front, als de UNO werden opgeleid. En ook bij deze trainingen en cursussen waren we aanwezig.'

Dus u voelde geenszins dat u aanwezigheid gebruikt voor het toedekken van een feitelijke farce van de kant van de Sandinisten.?

'Absoluut niet. Dat kan ik kategorisch aan de hand van mijn persoonlijke ervaring, maar ook die van mijn collega's, ontkennen. De Sandinisten hebben ontzettend hun best gedaan om het verkiezingsproces vrij en vlekkeloos te laten verlopen. Soms als onze aanwezigheid volgens onszelf eigenlijk niet nodig was, dan stonden ze erop dat we bleven tot er een vervanger kwam, zodat niemand kon zeggen dat er op één of andere manier fraude gepleegd werd. Wij waren om er op toe te zien dat alles correct geschiedde en wij moesten hen wijzen, op het minste geringste detail dat onze aandacht trok. Dat was hun houding op alle nivo's, van de regering, de militairen en partijfunctionarissen, tot de arme boeren en buurtbewoners die in hun districten de stembureau's leidden.'

Dus de verkiezingen waren eerlijk.?

'Het waren absoluut eerlijke en vrije verkiezingen. Persoonlijk denk ik wel dat de Sandinisten niet verwachtten dat ze zouden verliezen. Ik denk dat ze zo zeker waren van de overwinning, dat ze erg bevreesd waren dat de Verenigde Staten zouden verklaren dat de verkiezingen niet eerlijk en vrij zouden zijn verlopen. Om alle twijfel over de eerlijkheid van de verkiezingen weg te nemen,, wilden de Sandinisten dat de waarnemers er met hun neus bovenop zouden zitten.'

Had uzelf van te voren een idee wat de uitslag zou zijn?

Vervolg op pag. 10

NAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
LAYOUT: Solange Isselt

Kuomingtang nu partij van bejaarde mannen

Progressieven in opstand tegen oude garde in Taiwan

Het kan er behoorlijk fel aan toe gaan in de Nationale Vergadering van Taiwan. Op de foto: afgevaardigden van de Democratische Progressieve Partij (DPP) en de regerende Kuomingtang (KMT) gaan elkaar te lijf tijdens een debat.

TAIPEH.- Zijn bedje leek gespreid toen president Chiang Ching-Kuo hem in 1984 benoemde tot vice-president en daarmee tot zijn opvolger, mocht hij voortijdig komen te overlijden. Toen in januari 1988 stierf werd Lee Teng-Hui, als eerste "echte" Taiwanees, zo waarnemend president. Sinds vorige week is hij van die functie verzekerd tot 1996.

De nationale vergadering, die slechts eens per zes jaar bijeenkomt om een president te kiezen, koos massaal voor de 67-jarige Lee. Van de 668 uitgebrachte stemmen waren er 641 voor hem. Zo'n tachtig afgevaardigden gaven geen acte de presence, onder wie de uit elf leden bestaande fractie van de Democratische Progressieve Partij (DPP) die in de oppositie zit.

De DPP'ers mochten niet stemmen omdat ze weigerden de eed van trouw af te leggen aan de "republiek China". Ze wilden alleen een eed afleggen aan de "republiek Taiwan". Hun "rebellie" is een teken aan de wand: het gist in Taiwan. Radicale studenten voeren al ruim een week actie om hun eis voor politieke hervormingen kracht bij te zetten. Daarnaast heerst er onvrede binnen de regerende Kuomintang-partij.

IN GEVAAR

De problemen binnen de KMT brachten de verkiezing van Lee zelfs nog in gevaar toen twee weken geleden een groep partijleden plotseling met een andere kandidaat op de proppen kwam. Het ging om generaal Chiang Wei-Kuo, een halfbroer van Chiang Ching-Kuo, die was gekoppeld aan opperrechter Lin Yang-Kang. De generaal zou vice-president worden en de opperrechter, net als Lee Teng-Hui een autochtoon, president.

Uiteindelijk liep het allemaal met een sisser af. Onder druk van oudere partijleden, die de eenheid binnen de KMT wilden bewaren, trokken de tegenkandidaten zich terug en maakten daarmee de weg vrij voor Lee's verkiezing. Maar de moeilijkheden binnen de KMT en Lee's gebrek aan compromisbereidheid voorspellen niet veel goeds voor de toekomst van de president. Volgens waarnemers hoeft lee niet meer te rekenen op het ontzag dat de vorige presidenten genoten. "President Lee zal worden gekozen", voorspelde Ding Ting-Yu van een particulier Taiwanees bureau voor opinie-onderzoek. "Maar zijn gezag zal bij elke bijeenkomst en elke belangrijke politieke beslissing op de proef gesteld worden". Vooral Lee's autoritaire wijze van optreden stuit op verzet binnen de partij en de regering. "Hij ziet de noodzaak van samenwerking niet in", aldus het DPP-parlementslid Ju Gau-Geng, "hij vindt alleen die mensen aardig die hem absoluut gehoorzamen".

GEEN POLITICUS

"Als president Lee een zwakheid heeft is dat hij geen politicus is", zei zelfs KMT-woordvoerder James Soong. Lee was door wijlen Chiang Ching-Kuo naar voren geschoven om de autochtone taiwanezen meer te betrekken bij de politiek. Hoewel dezen zo'n 85 procent van de bevolking uitmaken, maakt de minderheid van vastelanders - zij in 1949 na de zege van de Chinese communisten met Chiang Kai-Shek naar Taiwan vluchtten en hun nazaten - al sinds jaar en dag de dienst uit binnen partij en regering.

Zoals zoveel Taiwanezen studeerde Lee in de VS. Hij deed landbouweconomie en werkte tien jaar voor een Amerikaanse universiteit voordat hij aan een politieke carriere begon. Volgens KMT-functionarissen verloochent Lee's achtergrond zich niet: veel partijbijeenkomsten lijken op "colleges" waarbij Lee het woord doet en vervolgens mensen aanwijst die vragen mogen stellen.

Maar ook de oppositie roert dus de trom. De DPP vindt dat het hoog tijd wordt dat een einde komt aan de machtspositie van de stokoude KMT-afgevaardigden in de Nationale Vergadering. Die bezetten hun zetel al sinds zij in 1947 op het vasteland gekozen werden en peinzen er niet over die op te geven zolang de twee China's niet zijn herenigd. Hun gemiddelde leeftijd ligt boven de 80 en velen van hen hebben zo'n broze gezondheid dat zij meestal ondersteund moeten worden bij het lopen en dat er altijd verpleegsters voor hen klaarstaan.

BEJAARDEN

Tot grote ergernis van de DPP - maar ook jongere KMT-leden begonnen te steigeren - probeerden deze bejaarde mannen kortgeleden zelfs hun machtspositie uit te breiden. Zij zouden bang zijn dat de democratiseringswoede van lee zou doorslaan en leiden tot chaos. Er rouleerden voorstellen om voortaan een keer per jaar in plaats van eens per zes jaar bijeen te komen en meer wetgevende bevoegdheden te verkrijgen ten koste van de wetgevende raad, het gewone parlement. Het massale verzet onder de bevolking deed de KMT-top besluiten dat de voorstellen maar beter achterwege konden blijven.

Dan zijn er nog de enkele duizenden studenten die sinds een week bivakkeren op het plein voor het "Chiang Kai-Shek-memorial", de gedenkhal voor de "Vader des vaderslands". Zo'n zestig van hen zijn zelfs in hongerstaking gegaan om hun eisen voor afschaffing van de Nationale Vergadering en het houden van rechtstreekse presidentsverkiezingen kracht bij te zetten. Net als de studenten vorig jaar in Beijing kunnen de studenten [in] Taipeh rekenen op veel sym-pathie onder de bevolk[ing] die met gulle hand geld, ... en dekens beschikbaar he[eft] gesteld.

President Lee toonde ... maandag bereid om ro[nde-] tafelbesprekingen te org[ani]seren over "constitutio[nele] hervormingen en de poli[tiek] jegens het chinese vastela[nd]. Onduidelijk is of dat zal ... den tot intrekking van ... nooddecreten op grond wa[arvan] van de KMT Taiwan als ... deel van China regeert, zo[als] de studenten ook eisen. Wa[ar]nemers menen dat de pre[si]dent politieke concess[ies] moet doen wil hij zijn toch ... aangetaste positie opvij[ze]len en voorkomen dat ... protestbeweging nog ster[ker] wordt.

Rafsanjani belooft snel einde aan kwestie

Touwtrekken om westerse gijzelaars is weer begonnen

DEN HAAG.- De westerse gijzelaars in Libanon zijn het middelpunt van een al jaren durend luguber spel. Zij zijn een speelbal in de handen van hun ontvoerders en binnen- en buitenlandse machthebbers die hen voor hun eigen doeleinden gebruiken. Steeds wordt hun vrijlating afhankelijk gesteld van concessies van anderen. Daardoor sleept hun gevangenschap zich voort en volgen op hoopvolle tekens telkens weer tegenstrijdige berichten.

Hoop op een spoedige vrijlating van de 17 westerse gijzelaars wordt sinds een paar weken door een reeks berichten opnieuw gevoed. Uitlatingen over een kans op een oplossing van de gijzelaarskwestie klinken nu bijna dagelijks.

De Amerikaan Terry An[der]son, voormalig regionaal di[rec]teur van het persbureau As[so]ciated Press in het Midd[en] Oosten gaat zijn zesde jaa[r in] als gijzelaar van de islami[ti]sche Jihad.

Onlangs zei een hoge functionaris van de pro-Iraanse shi'itische Hezbollah (partij van god) dat een oplossing in zicht komt en dat die alle gijzelaars van shi'itische groepen zou omvatten. Sjeik Hussein Mussawi waarschuwde dat de ontvoerders hun gijzelaars niet zomaar zouden laten gaan. "Wat zouden degenen die gijzelaars twee, drie of vier jaar hebben vastgehouden, ermee opschieten als zij hen vrijlaten zonder daarvoor iets in ruil te krijgen? Zij willen dat hun eisen vervuld worden", aldus de hezbollah-functonaris. De ontvoerders eisten eerder de vrijlating van arabieren die in Europa, Kuwayt en Israel gevangen zitten.

In een interview met de Iraanse regeringsgezinde krant "The Tehran Times" zei de Iraanse onderminister van Buitenlandse Zaken, Ali Mohammed Besharati, dat er een goede kans bestaat dat de 17 westerse gijzelaars voor januari volgend jaar vrijkomen.

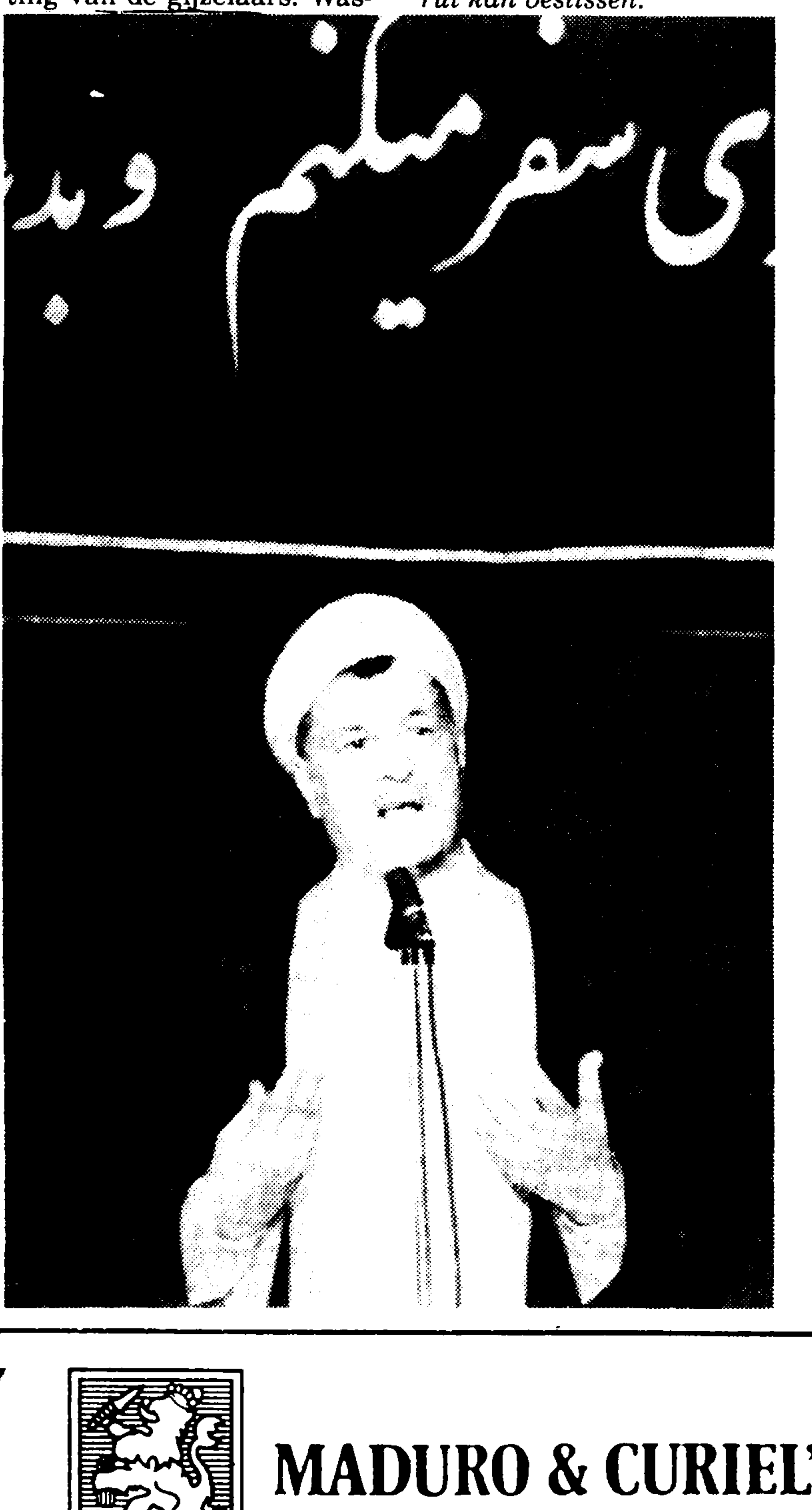
GERUCHTEN

De jongste geruchtenstroom in de gijzelaarszaak kwam eind februari op gang. "The Tehran Times" bepleitte toen in een commentaar de onvoorwaardelijke vrijlating van de westerlingen die door verschillende groepen in Libanon worden vastgehouden.

Aangenomen wordt dat de gijzelaars in handen zijn van pro-Iraanse shi'itische groepen die onder de hoede van de Hezbollah opereren. Teheran heeft zelf steeds ontkend dat het bij de gijzelingen betrokken is, maar heeft wel toegegeven dat het enige invloed op de ontvoerders heeft.

Begin maart zei de Iraanse president, Ali Akbar Hashemi Rafsanjani, dat er snel een einde zal komen aan de gijzelaarskwestie. Ook de geestelijke leider van de Hezbollah, sjeik Mohammed Hussein Fadlallah, liet zich in die zin uit.

Ook waren er onbevestigde berichten over onderhandelingen tussen Iran en de Verenigde Staten over vrijlating van de gijzelaars. Washington ontkende zulke geheime contacten, maar zei wel direct met iran over de gijzelaarskwestie te willen praten. Verklaringen van groepen die gijzelaars in hun macht hebben zetten echter meteen een domper op de hoop op een mogelijke doorbraak in de gijzelaarskwestie. Rafsanjani was nog niet uitgesproken of de pro-Iraanse revolutionaire gerechtigheidsorganisatie noemde vrijlating uitgesloten. De groep die de Amerikanen Joseph James Cicippo en Edward Austin Tracy gevangen houdt, schreef in een brief aan de Libanese krant An-Nahar dat daartoe geen enkele neiging bestaat. Volgens de groep die tot de Hezbollah zou behoren, zijn de Amerikanen spionnen die straf en geen beloning verdienen.

President Ali Akbar Rafsanjani van Iran is de man die over het uiteindelijke lot van de westerse gijzelaars in Bayrut kan beslissen.

SPOEDIG EINDE

Volgens Washington duidden de Iraanse uitlatingen over een spoedig einde aan de gijzelaarskwestie op een verlangen van Teheran om de relaties met het westen te verbeteren. Die geluiden worden ook in Bayrut vernomen. Waarnemers in de Libanese hoofdstad zeggen dat Iran dringend behoefte heeft aan hulp van westerse landen om het land na de oorlog met Irak weer op te bouwen en dat Rafsanjani daarom beweging wenst in de gijzelaarsaffaire.

De hoopvolle tekens gaan echter steeds vergezeld van voorwaarden. Rafsanjani zei begin maart dat Iran zijn invloed om de gijzelaars vrij zal krijgen zal gebruiken als de VS en Groot-Brittannië helpen bij de vrijlating van Iraanse gevangenen in Libanon.

Hezbollah-leider sjeik Mohammed Khatoun legde het lot van de gijzelaars in handen van de westerse landen en Israel. "Het begin van het einde van de gijzelaarskwestie ligt niet in onze handen, maar in die van Amerika, Israel en Frankrijk".

Eerder deze week vroeg de islamitische Jihad (heilige oorlog), een met de Hezbollah verbonden groep, opnieuw de vrijlating van alle Libanese gevangenen in Israel en Kuwayt. In ruil daarvoor zouden zij hun gijzelaars laten gaan. De islamitische Jihad houdt de Amerikaanse journalist Terry Anderson vast. Anderson werd op 15 maart 1985 ontvoerd. Enkele weken voor het ingaan van het zesde jaar van zijn gevangenschap waren er geruchten dat hij zou worden vrijgelaten. Maar er gebeurde niets. De noodkreet van zijn 4-jarige dochtertje dat hij nooit heeft gezien, om naar huis te komen, was tevergeefs.

ZORGEN

Hoewel Iran en Libanese shi'ieten voor een oplossing naar westerse landen wijzen, lijkt de situatie in Libanon ook van invloed op het lot van de gijzelaars. Naar verluidt maakt de Hezbollah zich zorgen over de gevolgen van het vredesakkoord van Taif voor zijn positie. Indien de overeenkomst die vorig jaar oktober in Saudi-Arabië tot stand kwam, wordt uitgevoerd, is dat nadelig voor de Libanese shi'ieten. Het akkoord voorziet in een herverdeling van de macht van christenen tussen islamieten, maar daarvan profiteren de shi'ieten slechts in geringe mate.

Garanties voor de hezbollah kunnen echter alleen van Syrië komen. Maar dat brengt Damascus in een lastige positie. Syrië steunt het vredesakkoord van Taif, maar die steun valt moeilijk te rijmen met aanwezigheid van de Hezbollah die de radicale invloed van Iran in Libanon belichaamt. Van veel gijzelaars is sinds hun ontvoering niets meer gehoord. Van anderen wordt soms via een verklaring, foto of videoopname een levensteken vernomen. Er worden in Libanon 17 mensen uit westerse landen vermist. In chronologische volgorde en met de ontvoerders -- voor zover bekend -- tussen haakjes:

1985 -- 16 maart: Terry Anderson, Amerikaan, geboren op 27 oktober 1947, hoofd van het Midden-Oosten-bureau van het persbureau Associated Press (islamitische Jihad).

-- 9 juni: Thomas Sutherland, Amerikaan, geboren op 3 mei 1931, hoofd van de landbouwfaculteit van de Amerikaanse universiteit van Bayrut (AUB) (islamitische Jihad).

10 juli: Alberto Molinari, Italiaan, geboren op 11 september 1919, zakenman. -1986 --11 april: Brian Keenan, Ierse en Britse nationaliteit, geboren op 20 september 1950, hoogleraar AUB.

-- 17 april: John mcCarthy, Brit, geboren op 27 november 1956, journalist werkzaam voor Worldwide Television News (revolutionaire commando cellen).

-- 9 september: Frank Herbert Reed, Amerikaan, geboren op 3 december 1932, directeur van de Libanese internationale school.

-- 12 september: Joseph James Cicippio, Amerikaan, geboren op 13 september 1930, plaatsvervangend hoofd boekhouding aub (revolutionaire gerechtigheidsorganisatie).

-- 21 oktober: Edward Austin Tracy, Amerikaan, geboren op 20 november 1930, boekverkoper (revolutionaire gerechtigheidsorganisatie).

1987 -- 20 januari: Terry Waite, Brit, geboren op 31 mei 1939, afgezant van aartsbisschop van Canterbury die verdween tijdens een bemiddelingspoging om gijzelaars vrij te krijgen.

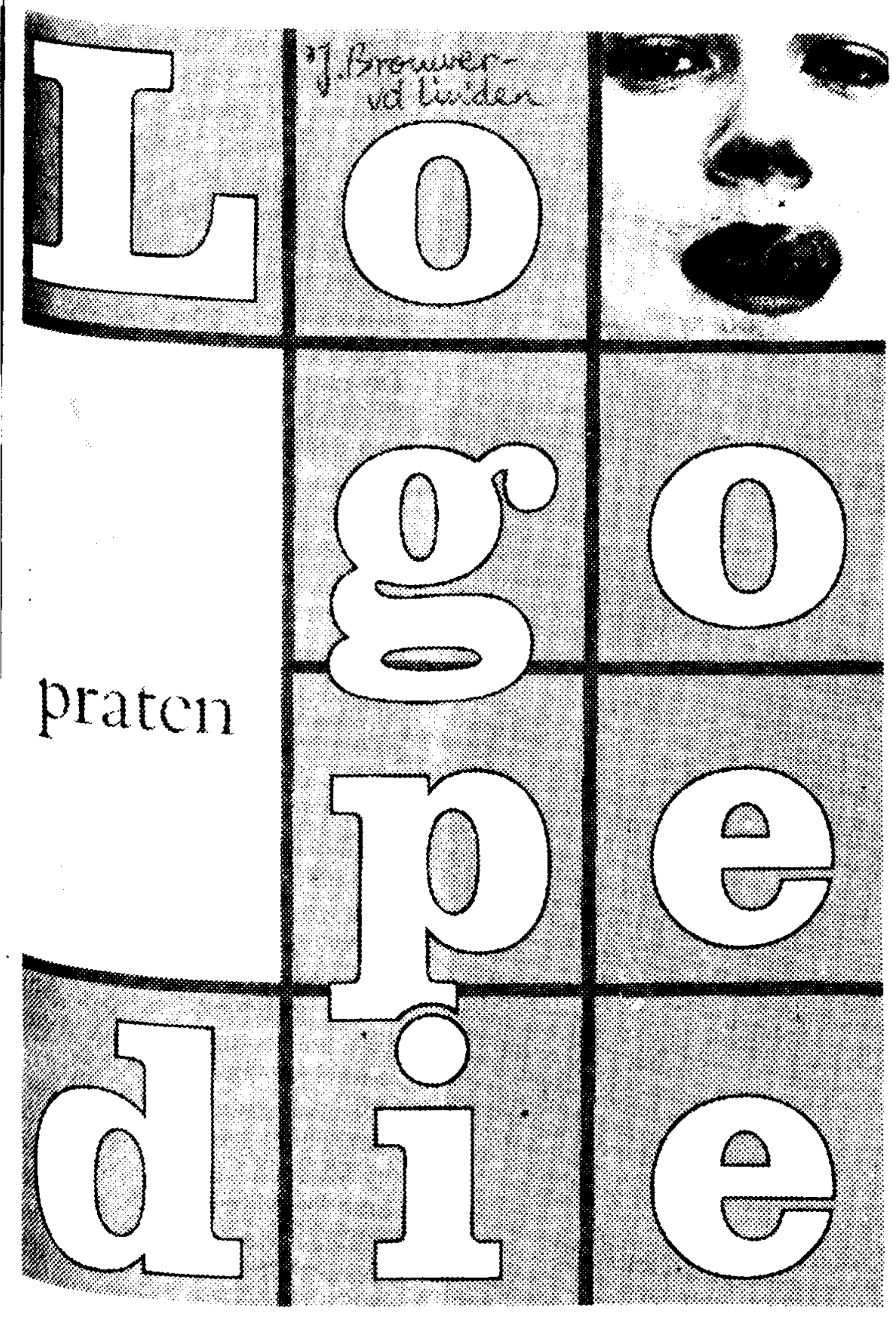
-- 24 januari: de Amerikanen Robert Polhill, geboren 3 juni 1934, Jesse Turner, geboren op 30 juli 1947, en Alann Steen, geboren op 22 april 1939, allen wetenschappers verbonden aan AUB (islamitische Jihad voor de bevrijding van Palestina).

- 1989 -- 12 mei: Jack Mann, Brit, geboren op 11 juni 19.., gepensioneerd piloot en nachtclub-eigenaar, verdween in West-Bayrut (gewapende strijdende cellen). Volgens onbevestigde berichten is hij dood.

-- 16 mei: Heinrich Struebig, geboren in 1941, en Thomas Kempner, geboren in 19.., Westduitsers, medewerkers van de hulporganisatie ... die zich inzet voor Palestijnse vluchtelingen. Zij werden ontvoerd in Zuid-Libanon. ... was de tweede keer dat Struebig werd ontvoerd.

-- 6 oktober: Emmanuel Christen, geboren op 30 januari 1957, en Elio Erriquez, geboren op 15 april 1966, Zwitserse technici van het internationale Rode Kruis. Zij verdwenen in Tyrus. Hun ontvoering is door niemand opgeeist.

Op deze lijst ontbreken de namen van Florence Raad en Fayek Wareh, omdat ... regeringen hen niet als ontvoerd hebben opgegeven. Raad is een journaliste met de Libanees-Franse nationaliteit die in mei 1985 werd ontvoerd. Wareh is een Amerikaan van Syrische origine. Hij verdween in juni 1985. In Libanon worden voorts nog drie Iraniërs, drie Israelische militairen en een Egyptische geestelijke vermist. De Iranieërs werden in 198. samen hun Libanese chauffeur bij een christelijke controlepost gevangen genomen. In Libanese veiligheidskringen wordt gezegd dat ... Iraniërs inmiddels dood zijn. De Israeli's verdwenen in 1986. Volgens Israel zijn ... gevangen genomen. De Egyptische islamitische geestelijke Mahmoud el-Jiar verdween op 17 maart 1988 in Zuid-Libanon.

Logopedistes beginnen campagne op Curaçao

Als er iets mis is met praten leidt dat gauw tot een kloof

LOGOPEDIE DIT JAAR bestaat de Curacaose Vereniging van logopedisten vijf jaar. En dit eerste lustrum wil de vereniging als aanleiding gebruiken om de aandacht eens extra te vestigen op hun vak de logopedie. De leden, dertien in totaal, zijn druk bezig met de voorbereidingen van de Week van de Logopedie die na de grote vakantie gehouden zal worden. Zij zullen gedurende twee weken van tevoren kleine artikelen met voorlichting voor de kranten schrijven, cartoons maken, posters verspreiden etc. In de 'Hotweek', wordt informatie gegeven via radiopraatjes, waarop dan weer gereageerd kan worden door de luisteraars. Over de meest gestelde vragen komen daarna weer informatieavonden, kortom heel Curacao krijgt dit najaar voorlichting over logopedie.

-door Nel Casimiri-

WAT DOEN logopedisten precies? Communicatie is een belangrijk element in onze samenleving. Mensen gebruiken in de eerste plaats gesproken taal om met elkaar contact te maken en te onderhouden en om met elkaar van gedachten te wisselen. Een communicatieprobleem kan ontstaan doordat er een stoornis optreedt in het ingewikkelde proces van horen, verstaan, begrijpen en spreken. Een stoornis in dit proces heeft verstrekkende gevolgen in het dagelijks leven. Als er iets mis is met het praten, een vreemd stemgeluid, stotteren, onverstaanbaarheid, geen woord over de lippen kunnen krijgen, leidt dat al gauw tot een kloof in het contact met andere mensen. De logopedist houdt zich bezig met alle aspecten van verbale communicatie. Stoornissen worden door een logopedist onderzocht en behandeld. Ongeveer vier procent van de bevolking heeft problemen met spreken. Dat is veel meer dan het doorgaans lijkt. Maar mensen die problemen hebben met praten, houden al heel vlug zoveel mogelijk hun mond. En dat brengt ze in een nog groter isolement.

Logopedie begon bij onderwijs voor doven

Bijna altijd is er aan praatproblemen heel goed iets te doen. Logopedisten hebben een steeds beter stelsel van technieken en aanpakken ontwikkeld om te helpen bij deze problemen. Problemen met praten zijn er in soorten. Om te beginnen zijn er typische stemproblemen: mensen praten hees, schor, metalig of hebben pijn bij het praten. Soms verliezen ze hun stem en kunnen ze alleen nog maar fluisteren. Of ze praten heel hard, of heel zacht of juist wisselend. Een tweede hoofdgroep vormen de spraakproblemen. Mensen vervormen de klanken en woorden in hun mond, zodat ze niet meer herkenbaar zijn voor anderen. Of ze praten te snel of te rommelig. Een derde hoofdgroep vormen de taalproblemen: mensen kunnen in hun hoofd al geen zinnen of woorden bedenken, laat staan dat ze die kunnen uitbrengen.

HOORPROBLEEM

En tenslotte kunnen hoorproblemen tot problemen bij het spreken leiden. Men hoort zijn eigen geluid (en wat vooral voor kinderen erg is, ook nog het voorbeeld van anderen) niet waardoor het eigen spreken afwijkend wordt. Die oorzaak heeft ook invloed op de andere onderdelen.

Voor praten heeft een mens een aantal organen tegelijk nodig: longen, stem, mond, oren en hersens. Met de longen maakt hij adem, met de stembanden geluid, met de mond klanken, via zijn oren hoort hij welke klanken hij maakt of moet maken en in zijn hersens ontstaat wat hij zeggen wil.

Er hoeft maar met een van die organen iets mis te zijn, of het samenspel is in gevaar.

Praten hangt ook nauw samen met de manier waarop mensen met elkaar en met zichzelf omgaan. Waar een onrustige of lawaaiige sfeer hangt, praten mensen slecht met elkaar. Een kind dat in zo'n klimaat opgroeit, leert slechter praten. Het leert immers minder goed luisteren en zegt ook minder terug. Dat blijkt pas als het voor het eerst in een speelzaal of school met andere kinderen samenkomt. Lezen en schrijven komen dan ook al gauw in het gedrang. Bij volwassenen speelt het klimaat ook een rol. Mensen die in gespannen werksituaties leven, kunnen een verkeerde spanning in adem en stem opbouwen, met stemverlies of pijn bij het spreken. Logopedisten betrekken zulke invloeden dus bij hun behandeling.

STOTTEREN

Stotteren is voor een deel ook als een stemprobleem te beschouwen: in spannende situaties stokken iemands adem en woorden in de mond en daarna komen de woorden er alleen nog maar met stoten uit. Niet alleen spanning speelt een rol, ook motorische aanleg. De logopedist geeft dan ook veel aandacht aan ontspannings en ademtechniek.

Hoe komt men nu bij een logopedist terecht? Dat kan heel verschillend zijn. Natuurlijk kunnen in de eerste plaats de ouders merken dat er iets niet goed

Leerproblemen door gebrekkige taal

gaat bij een jong kind. Een andere verwijzer is de huisarts of de specialist. Peuter- en kleuterleidsters, onderwijzers en leraren kunnen Sedukal inschakelen, of hun schoolbestuur die zo'n leerling doorverwijst. Er zijn verschillende wegen die naar de logopedist leiden.

Toch is de onbekendheid met het terrein van de logopedie nog groot, klagen de logopedisten in vergadering bijeen. Er zijn nog huisartsen die zeggen: 'Spraakproblemen? O, dat gaat vanzelf over', en die vinden logopedie onnodig.

Bij Sedukal werkt een logopediste voor alle openbare scholen. Het r.k.Schoolbestuur heeft eigen logopedistes maar die zouden er meer moeten hebben. Er is veel meer werk. En het Protestant Schoolbestuur heeft helemaal geen logopediste in dienst. Er is veel meer behoefte in het veld, verklaart men unaniem, maar vanuit de instanties die dat zouden moeten organiseren krijg je te horen dat er geen behoefte is of geen geld om het te organiseren.

CAMPAGNE

Gezamenlijk zijn de logopedistes van Curacao plannen aan het maken om via de campagne in het najaar meer bekendheid aan hun vak te geven. Drie jaar geleden hebben ze ook een campagne gevoerd onder huisartsen en KNO-specialisten, leerartsen, neurologen, psychologen, orthopedagogen en fysiotherapeuten. De voorlichtingsavonden werden toen slecht bezocht.

Miriam Hardeveld-Rojer: 'Later hield ik een praatje voor ouders van de school en daar was een vader bij die huisarts is. Hij was erg enthousiast over de voorlichting. Hoorde veel nieuws. Maar op zo'n avond voor artsen komen ze niet'

Carla Susana-Bomberg:'Ze denken vaak dat ze wel weten wat het is, een logopedist en ze hebben dan nog het ouderwetse idee van een logopedist doet niets anders dan de articulatie verbeteren. Het verbaast de mensen nogal als ze een spraaklerares in het ziekenhuis tegenkomen, maar voor afasiepatienten b.v. gaat onze hulp heel ver.'

De nieuwe serie lezingen richt zich vooral op het grote publiek. Dat willen ze ook wat mondiger maken.

De mensen moeten weten dat er veel hulp mogelijk is, zodat ze naar de arts gaan en om een verwijzing vragen. De hulp van een logopedist wordt nog niet door alle particuliere verzekeringen vergoed en door sommige maar tot een bepaald bedrag, maar door de meeste wel.

PP-patiënten worden via de poli verwezen of door Sedukal. Kinderen die op een kleuterschool zitten, worden onderzocht als daar een aanleiding voor bestaat. Er is wel hulp van een logopedist aan alle scholen voor Buitengewoon Onderwijs, zoals LOM scholen, MLK- en ZMLK-scholen. Ook alle kinderen die in een speciale eerste klas zitten, worden getest. En leerkrachten die een eerste klas les geven sturen soms kinderen naar de logopediste van Sedukal, maar die heeft het zo druk dat er wachtlijsten zijn ontstaan van wel een paar maanden.

ACHTERSTAND

Soms ontstaan er taalachterstanden op school, waar gemakkelijk overheen gekeken wordt, makkelijker dan bijvoorbeeld over stotteren. De taalontwikkeling kan een groot struikelblok vormen, zoals op St.Eustatius bijvoorbeeld bleek en door de twee-taligheid binnen de school is dat niet altijd duidelijk. En stem- en spraakproblemen beinvloeden het

Werken met slechthorende kinderen blijft een kwestie van 'try and error'.

Articulatie is ontzettend belangrijk bij het geven van spraaklessen van slechthorende kinderen

leerproces op alle gebieden. Daar komt dan nog bij dat er vanuit het milieu ook niet zoveel aan gedaan wordt.

Volwassenen komen bij de logopedist vaak met stemproblemen. Ze worden verwezen door de KNO-arts of ze komen uit zichzelf. Dan hebben ze via via gehoord waar ze terecht kunnen.

Miriam Hardeveld-Rojer: 'Afasie-patiënten verwijzen de neurologen wel door. Maar soms wordt er in het ziekenhuis nog niets aan gedaan. Zo'n patiënt heeft het al zo moeilijk met van alles en nog wat, en dan laten ze de spraak voorlopig maar even liggen. En dat terwijl juist communicatie op zo'n moment zo belangrijk is. Een patiënt komt in een isolement terecht. En als ze eenmaal naar huis kunnen, is het vervoer vaak moeilijk. Dan hangt alles af van de familie en van de motivatie van de patiënt. Patiënten van Banda Riba of Banda Bou vallen daarom wel uit de boot. Maar ik heb weleens een patiënt gehad van 80 jaar, zonder familie, zonder vervoer. Die werd om acht uur hier door de buren afgezet en om twaalf uur weer opgehaald. Hij zat de hele ochtend hier op de bank te wachten tot hij opgehaald zou worden, maar hij kwam wel.' In dit geval ging het om een patiënt die moest leren praten via de slokdarm (Oesophagus). Dat zou al in het ziekenhuis, al voor de operatie, moeten beginnen. Dit komt voor bij mensen die b.v. aan keelkanker zijn geopereerd. Vroeger was dat een enkeling maar nu worden deze operaties ook op Curacao uitgevoerd.

GROEIEND

Marijke Bruggink:'De behoefte aan hulp van een logopedist is aan het groeien. Mensen vertellen rond wat er gebeurt. Verpleegkundigen krijgen het vak nu ook bij hun oplei-

Serie lezingen richt zich op groot publiek

ding. Er leven veel vragen bij hen.'

En het is ook onderdeel van de lessen op de Pedagogische Akademie, zowel de theorie als de praktijk.

M.Hardeveld-Rojer:'Op de PA zijn door de tweetaligheid veel studenten slecht in hun Nederlandse taalvaardigheid. Als je daar aan zou werken, kom je nooit meer klaar.

In het begin, toen ik er pas was, waren de stemmen belangrijker dan de spraak. Veel mensen in het onderwijs raken hun stem kwijt, zijn daardoor AO. Ik schrok me wild toen ik sommige stemmen hoorde. Maar op dit eiland zijn de klassen door de wind en alle ramen open, rumoeriger dan in Nederland. Toen ik het met die stemmen een beetje voor elkaar had, had ik wat tijd over, maar toen liep het aantal studenten terug en kreeg ik minder uren. En maar klagen over de taalvaardigheid. Wat ik ook deed, men zag niet dat taalvaardigheid ook werk voor een logopediste is. Toch is er wel wat veranderd. De studenten bellen ook op met vragen. En er zijn nu meer uren voor logopedie. In het eerste jaar krijgen ze een uur theorie per week. In het tweede jaar krijgen ze een blok van 20 uur plus een half uur eigen training in groepjes van 6 of 8.'

Sefna Curie:'Vijf jaar geleden stuurde een tandarts ook nog geen mensen door wegens verkeerd slikken door beugels. Door een verkeerde tongwerking wordt de werking van een beugel soms tegengewerkt. Of als een beugel wel gewerkt heeft, komt het euvel door een verkeerde tongwerking weer terug. Op onze informatieavond voor tandartsen kwam geen enkele tandarts, maar nu zijn er nieuwe jonge tandartsen die wel patiënten doorsturen. Op de nieuwe opleiding horen ze er kennelijk meer van.'

BABY'S

Een baby begint niet meteen te praten. De primaire mondfuncties moeten in orde zijn voor ze kunnen gaan praten. Ze oefenen eerst allerlei mondgedrag voor ze gaan praten. Ze zuigen, kauwen, slikken, eten, drinken. Vooral het leren door hun neus te ademen is heel belangrijk.

Jeanine Brouwer-v.d.Linden:' Het is voor buitenstaanders soms moeilijk te begrijpen, maar als ik op het Verriet Instituut bezig ben, vraag ik me soms af,:Wat doe ik hier? Het eten wordt voor velen fijn gemalen en achter in de keel gedaan. Dat is zo slecht. Kauwen traint de spieren. Het is meestal een kwestie van onwetendheid. En een tekort aan personeel.' Hilly de Jongh-Fielmich:'Ook in crèches wordt het eten geprakt en het vervolg zie je op de kleuterschool: kinderen met open monden. Er zijn er die met zeven jaar nog een fles krijgen! Dat moet veranderen. Kinderen hebben die fles niet zo lang nodig. Het is gemakzucht van de ouders en heeft nadelige gevolgen voor de spraak.'

Myrna Dovale:'De logopedie is begonnen voor het dovenonderwijs. Vandaar dat het zolang gezien is als articulatie en spraakles alleen. Iemand met een gehoordefect komt niet vanzelf tot spraak. Kinderen die niet met vrucht het gewoon onderwijs kunnen volgen door een gehoorgebrek, krijgen door speciaal opgeleide leerkrachten en door logopedistes hulp in taalopbouw en taaluitbouw en stemstoornissen. Een dove kan zijn stem niet controleren. En sommige kinderen hebben meer handicaps zoals een defect aan het gehemelte, erbij. Dat is weer een hoofdstuk apart.

Voor de doven is de logopedie geen luxe, maar de gewoonste zaak van de wereld. En naast de articulatie en taalopbouw en taaluitbouw geven we ook begeleiding aan kinderen met een hoortoestel. We leren ze geluiden te interpreteren.

TEAM

Een logopedist moet hierin samenwerken in een team, waarin leerkrachten zitten, specialisten als de KNO-

Vervolg op pag. 10

Groot gedeelte wordt niet meer verteerd

Bergen en bergen afval, er is geen eind in zicht

- door Mario Kleinmoedig-

IEDEREEN DIE weleens gegraven heeft in een oude afvalhoop uit de tijd dat er nog geen afvalophaaldienst bestond, zal zich weleens afgevraagd hebben wat er zoal in te vinden zou zijn. Meestal vindt men daarin resten van oude leren schoenen, laarzen mischien, oude emaille pannen met gaten erin, potten en ketels, porselein, gereedschap en tuingerei, en misschien de resten van flessen en kruiken. Meer zal er niet te vinden zijn. Afval van wel tientallen jaren in een kleine hoop. Toch was er in die tijd geen vuilvergaring. Iedereen moest zijn eigen afval zien kwijt te raken, en dat betekent dat zo'n hoop al het afval bevat dat in die tijd werd wegggegooid. Maar ja, al het organische afval ging toen naar de varkens, en als er geen varkens waren, dan ging het op de mesthoop. Van echt afval, dat wil zeggen het soort dat wij heden ten dage produceren, was in die jaren geen sprake.

In tegenstelling hiermee heeft de hoeveelheid afval die wij nu produceren zijn weerga niet in de geschiedenis van de mensheid. Wij produceren maandelijks per persoon zo'n 30 tot 70 kilo afval en vinden dat normaal. Wanneer ooit de mensen van de toekomst de behoefte voelen om in onze afvalhopen te duiken, zullen ze een uitgebreid inzicht krijgen in onze consumptieve gewoontes. Alhoewel papier, karton en keuken afval, die samen zo'n 50 procent uitmaken van wat wij weggooien, allang vergaan zullen zijn, zullen enorme hoeveelheden plastic, glas en metaal zijn achtergebleven, als getuige van ons dagelijks leven.

PLASTIC

Plastic zal de overhand voeren. Een groot gedeelte ervan zal gescheurd en gebarsten zijn, maar niet verteerd. Winkelnamen zullen nog steeds te lezen zijn op de plasticzakken. Plastic speelgoed, servies, bestek, scheerapparaten, krulpennen, transistorradio's, keukenbenodigheden, ze zullen allemaal nog herkenbaar zijn, alhoewel metalen aanhangsels ondertussen al weggeroest zullen zijn. Waarschijnlijk zal de levenswijze van de mensen in de toekomst op dit aspect nogal verschillen van het onze, en zullen ze zich in alle verwondering afvragen waarom de mens zo plotsklaps in zijn geschiedenis zulke grote hoeveelheden afval is gaan produceren. Hoe kwamen we ertoe, zullen ze zich afvragen, om jaarlijks meer dan tien keer ons lichaamsgewicht in de vorm van kleren, papier, glas, plastic, metaal en keukenafval te produceren? Maar nog erger is het feit dat ze zullen ontdekken dat hun voorgangers, wij dus, in een groot aantal landen geen verschil maakten tussen huiselijk en kleinindustrieel en vaak zelfs industrieel afval. Hierdoor komen jaarlijks grote hoeveelheden chemisch afval in de vorm van allerhande verontreinigende middelen terecht op onze afvalhopen. Dat is onder andere het geval op Curacao. De bodem en het

Consumeren is voor velen een levensdoel

water in de omgeving van onze landfills zijn nu al chemisch zwaar verontreinigd door weggelekte chemicaliën uit batterijen, verfbussen, en wat dies al niet meer zij. Het is te verwachten dat de verwondering die de plastichopen bij ons nageslacht zullen oproepen ten aanzien van het gif zal omslaan in pure woede.

LEVENSDOEL

Op Curacao werd het afval gedurende lange tijd simpelweg bij de 'Shut' aan de noordkust in zee gedumpt. Pas in de laatste decennia wordt er gebruikt gemaakt van landfills, waardoor de afvalhopen in ons land vrij laat zijn begonnen te groeien. Dat neemt niet weg dat ook de noordelijke zee en kust aangemerkt kunnen worden als landfill als gevolg van de dumpingspraktijken bij Shut. Ascencionbaai, ook wel de plasticbaai genoemd, is het resultaat van meer dan 40 jaar dumpen van vuil dat twintig kilometer verderop door wind en stroming weer aan land gespoeld werd.

Maar over de gehele wereld begon de spectaculaire groei van de afvalhopen tijdens de grote economische opleving na de Tweede Wereldoorlog. Dit was een periode van welvaart die fundamentele veranderingen teweegbracht in produktie en consumptiepatronen. Ook de houding van mensen ten opzichte van het weggooien van dingen veranderde drastisch. Het begon allemaal in de Verenigde Staten. Vanwege de ouderwetse bediening van achter de toonbank door de zelfbediening in supermarkets, moesten produkten veel zorgvuldiger en uitgebreider verpakt worden. Bovendien probeerden marketing-deskundigen op allerlei manieren de mensen ertoe te bewegen meer te kopen. De consumptie moest zoveel mogelijk gestimuleerd worden, volgens de economen. Consumptie moest onze levensstijl gaan bepalen, terwijl de aankoop en het gebruik van goederen in een steeds hoger tempo een ritueel moest worden dat tegelijkertijd het hoofddoel van ons leven moest zijn. Dit alles vanwege de vrees dat de consumptie de jaarlijkse uitbreiding van de productiecapaciteit niet bij zou kunnen houden.

En dus begon de productie in weze consumptie te produceren. Meer nog, consumptie werd een cultuur en in sommige gevallen bijna een godsdienst. Industriëlen, vakbondsleiders, handelaren, marketing-mensen en politici, allemaal predikten ze het heil van de stijgende consumptie zodat de lopende banden niet stilgezet of vertraagd hoefden te worden. Met andere woorden, er werd indirect maar bewust gewerkt aan een spectaculaire groei van de productie van afval. De Amerikanen werden de gretigste consumenten ter wereld en zoals met alles gebeurde, werd dit gedrag al gauw geïmiteerd door de rest van de westerse wereld, en in een later stadium ook door de zogenaamde derde wereldlanden. Het consumerisme werd en is sindsdien een heersende wereldcultuur.

Eén van de beste manieren om mensen er toe te brengen om thuis zoveel mogelijk afval te produceren, is door het net zo snel weer af te voeren. Want als je niet geconfronteerd wordt met de gevolgen van de een verspillende levenswijze, dan maak je je ook niet druk om de hoeveelheid en snelheid waarmee je zelf afval produceert. En het is een feit dat het grootste gedeelte van de maatschappelijke vuilnisberg voor de meeste mensen onzichtbaar is. Hoeveel mensen zouden weleens langs de rand van de landfill op Koraal Specht of Malpais gelopen zijn om tegen die hoge massieve muur van troep en viezerij aan te kijken? Met andere woorden, de vuilophaaldienst verwijdert het vuil niet alleen, maar ze schept tegelijkertijd de ruimte voor meer vuil. Pas als om één of andere reden het mechanisme blijf steken, en ons vuil even niet wordt opgehaald, worden we geconfronteerd met gevolgen van onze levenswijze. Opengereten vuilniszakken, een troep op de stoep. Maar dan nog krijgt de Selikor de schuld, en niet de vervuilers zelf. Onze levenswijze schijnt ons namelijk volstrekt logisch en onvermijdelijk toe.

Maar als we nu eens naar Koraal Specht of Malpais togen, wat zouden we dan om ons heen zien? Enorme hoeveelheden verpakking, rottend organisch afval, flessen, potten en conservenblikjes, resten van meubels en huishoudelijke apparaten, flessen en bussen gedeeltelijk nog gevuld met schoonmaakmiddelen, medicijnen, pesticiden, beits, verf, terpentijn, lijm, olie en alweer de roestende resten van oude batterijen en accu's. Dit alles wordt gedumpt en samengeperst tot een stinkende giftige massa die we in feite niet in de hand hebben. Wanneer deze massa overdekt wordt met aarde, begint een interne keten van chemische reacties.

Organisch afval rot weg en produceert brandbare gassen die langzamerhand opstijgen naar de oppervlakte van de landfill. Chemische stoffen zoals kwik, cadmium, en nikkel van batterijen, pesticiden etcetera komen terecht in het grondwater, en verschijnen uiteindelijk weer in het drinkwater van dieren, waaronder ons vee, maar ook via de irrigatie in groenten en fruit.

Vaak worden landfills aangelegd in potentiële landbouwgebieden, of natuurgebieden. Het laatste is zowel op Malpais als op Koraal Specht het geval. Grote lappen grond worden door hen opgeslokt, terwijl het vuil maar door een uiterst dunne laag grond wordt afgedekt. Eenmaal gesloten is een landfill nergens voor geschikt. Noch voor bebouwing, noch voor beplanting, en ook niet voor recreatie. Maar ja het vuil is tenminste uit het zicht. Daar was het per slot van rekening toch om te doen?

VERBRANDING

Als er geen ruimte meer is voor het dumpen van vuil, dan lijkt verbranding de

Klant betaalt groot deel aan verpakking

meest logische oplossing. Vuilverbrandingsovens lijken op het eerste gezicht ook zeer aantrekkelijk omdat tegelijkertijd energie geproduceerd wordt die voor andere doeleinden gebruikt zou kunnen worden. Maar ondertussen is al weer bekend dat vuilverbrandingsovens vaak opereren op een te lage temperatuur, waardoor bij de verbranding van plastic, pesticiden, verf en lak, zogenaamde dioxinen vrij kunnen komen. Deze gassen zijn uitermate giftig. Een voorbeeld is het dioxinegas TCDD dat in de jaren zeventig vrijkwam in een chemische fabriek in Seveso in Italië. Behalve het feit dat er toendertijds honderden slachtoffers waren, is de bodem ter plekke nu nog verontreinigd. Eén van de vele gevolgen voor de gezondheid is een ernstige afwijking aan het gezicht, de hals en schouders, die bekend staat als chloracne. Bij een goede zuurstofaanvoer en wanneer het vuil constant omgeroerd wordt, kan het TCDD gehalte van de uitstootgassen tot een minimum beperkt worden, maar vaak ontbreken bij een verbrandingsoven de nodige technische controlemechanismen. Bovendien valt moeilijk vast te stellen welk 'minimum' veilig genoemd kan worden. Door het ontbreken van internationale normen ten aanzien van de uitstoot van gassen bij verbrandingsovens moeten de bedrijven vaak zelf normen vaststellen. Per slot van rekening komen behalve dioxinen ook andere gevaarlijke gassen vrij, zoals bijvoorbeeld Chloorzuur.

Daarnaast komen verschillende giftige metalen, zoals cadmium, lood, kwik en seleen voor in de as die achterblijft na het verbrandingsproces. Vuilverbrandingsovens produceren meer giftige en zware metalen als afvalprodukt, dan alle andere plants die door middel van verbranding van een bepaalde brandstof energie produceren. De giftige as moet uiteindelijk weer in bewaakte en goed geïsoleerde landfills worden opgeslagen, anders is het vervuilings- en vergiftigingseffect nog groter dan bij de gewone landfill. Ook voor het opvangen van giftige en vervuilende stof en asdeeltjes uit de rook van de schoorstenen zijn peperdure filters nodig.

In ieder geval is het hiermee wel duidelijk dat de verwerking van afval op een enigzins veilige manier een hoop geld kost, en dat vanwege onze zorgeloze en verspillende levenswijze.

WAT DAN ?

Wat is dan de oplossing? In feite is er niet één oplossing, maar een serie maatregelen die gepaard moeten gaan met een geleidelijke verandering van onze verspillende levenswijze. De hoeveelheid afval die we produceren moet en kan drastisch verminderd worden, ook op Curacao. Op de tweede plaats moet een zo groot mogelijk gedeelte van wat we aan afval produceren recycled worden. Dit betekent verwerkt tot materiaal dat weer gebruikt kan worden. Om dit mogelijk te maken moet op de derde plaats het afval geslecteerd worden voordat het weggegooid wordt, zodat elk materiaal apart behandeld kan worden.

Organisch afval kan door mensen die niet in de stad wonen en een ruime tuin hebben zelf gecomposteerd worden. Hiervoor kan bijvoorbeeld een vat gebruikt worden dat onlangs nog door de Milieudienst op Curacao is uitgetest. Maar ook in de stad kan organisch afval verzameld worden door het plaatsen van verzamelbakken in de wijken, of door het gebruik van een speciale ton voor organisch afval bij elke woning. Dit kan opgehaald worden en centraal gecomposteerd worden. Hierbij moet eventueel gebruik gemaakt worden van meerdere composteringshopen op een eiland als Curacao, omdat ook grootscheepse compostering risico's in zich draagt. Ook organisch afval bevat giftige componenten en er moet ervoor gewaakt worden dat de concentratie hiervan laag blijft. De compost kan na controle gebruikt worden voor landbouw en herbebossingsdoeleinden.

Eén tiende van de prijs van de artikelen die in de supermarkets gekocht wordt, betaald voor de verpakking. Door gebruik te maken van minder verpakking en in een aantal gevallen van helemaal geen verpakking kan zowel bespaard worden op de boodschappenuitgaven, als de kosten ten aanzien v het milieu. Terugkeer na de opslag van kruidenie waren in grote tonnen, za ken, flessen, kruiken et tera, waarbij het produ wordt afgewogen en door klant wordt meegenomen eigen houders, zoals potte jutezakken enzovoorts, ka veel verspilling voorkomen De consument zal verder de toekomst plasticprodu ten die niet verteerbaar zijn resoluut moeten afwijze Hierdoor worden produce ten gestimuleerd om uit gaan zien naar andere grond stoffen zoals bijvoorbeeld bio logische plastics die wel ve teren. Maar op Curacao be al begonnen worden door producenten van plast cups en zakken, over halen terug te keren naar kartonnen cups en papier zakken van vroeger, waa voor men zich tegenwoord soms wel lijkt te schame Duurzaam plastic zou alle maar gebruikt mogen wo den wanneer het ook du zaam gebruikt wordt.

Ook glas moet bewaard wo den. Er is genoeg silicium de wereld om nog eeuw door te gaan met de glaspr duktie. Maar er is niet v doende brandstof voor h produktieproces, en daaro is het veel verstandiger o flessen, potten, glazen e dergelijke weer te gebru ken, of om te smelten, w veel minder energie kost.

BOTTOM LINE

Dezelfde recyclingsverhale kunnen verteld worden t aanzien van papier, alum nium etcetera. Belangrijk echter dat ook recycling z grenzen heeft. Verpakki uit gemengde materialen b voorbeeld, kan niet recyc worden. Veel industri afval is gewoon giftig en k nergens voor gebruikt wo den. De grondslag van el oplossing van het afvalp bleem is daarom de produ tie van minder afval. Ma dat betekent ook het af van bepaalde produkten produktiemethoden van w de afvalprodukten die d bij vrijkomen. Dit betek dat de mensen zullen ten kiezen voor hun e gezondheid, en voor een g ond milieu, maar dat ze da bij afstand moeten doen v een aantal gemakken die huidige levenswijze en c sumptiecultuur hun biede Dit proces kan veel gele lijker en daarmee be bewerkstelligd worden, w neer ouders en onderwij res nu al hun kinderen vo bereiden op een nieuwe leve houding. Maar dan blijft vraag. Wie onderricht onderwijzers en de ouders

Meer milieu in lesmateriaal boomfeestdag

ARNHEM.- De heden agse milieuproblemen zo de verzuring, zullen in komende jaren meer a dacht krijgen in het lesma riaal van de Nederlan Stichting Nationale Boo estdag.

Het bestuur van deze sti ting gaat, aldus voorzit prof.ir.M.Bol uit Arnhem, bestaande lesmateriaal do lichten.

Het les- en voorlichtingsm teriaal dat in het kader v de jaarlijkse boomfeestd op talloze scholen wordt g bruikt, wordt door deze sti ting voorbereid.

De Nationale Boomfeestd vindt in Nederland dit j plaats op woensdag 4 ap Voor 20de landelijke vier is Groningen uitgekozen. Een recordaantal van gemeenten doet dit keer m Waarbij voorzitter Bol kanttekening plaats dat boomfeestdag in Nederla nooit slappe jaren heeft kend sinds 1957, toen wereldvoedselorganisat FAO de stoot gaf tot fenomeen om de aandacht vestigen op onoordeelku ge ontbossing die op plaatsen woestijnen deed staan.

Kwalificatie "lírika social" erg onduidelijk

Geen sprake van sociaal-engagement bij W. Kroon

= door dr Henry Habibe =

IN ARTE DI PALABRA (1973) behandelt Pierre Lauffer de verschillende poëtische genres en spreekt hij m.b.t. gedichten als 'Himno di Bond' en 'Himno di motoristanan' van Willem Kroon van 'lírika sosial'. Dat doet Lauffer vanwege een veronderstelde betrokkenheid van Kroon tot het socio-economisch gebeuren in de gemeenschap van zijn tijd.

Zich baserend op wat Lauffer indertijd schreef en aan de hahd van andere door Kroon geschreven teksten, meent Aart G. Broek tot de conclusie te kunnen komen dat Kroon 'geëngageerde poëzie' (hij voegt er soms aan toe: 'meer of minder') heeft geschreven ('Papiamentstalige poëzie 1900-1914',Beurs, 24/2; 3/3; 10/3, 1990).

De criticus gaat zelfs zó ver dat hij Kroon (die praktisch ieder jaar een Kerstgedicht placht te schrijven) plaatst binnen een grotere Caribische kontekst, in de veronderstelling dat Kroon zich werkelijk met maatschappelijke problemen heeft beziggehouden. Althans, dat die vermeende 'sociale betrokkenheid' zich heeft gemanifesteerd in de poëzie van deze Curaçaose dichter. Laten we de kwestie even van dichtbij bekijken.

De kwalificatie 'sociaal' is in verband met literatuur erg onduidelijk. Om de eenvoudige reden dat sociale aspekten steeds in de literatuur tot uiting zijn gekomen. Het 'protest' van de schrijver berustte dan vaak op solidariteit met één of andere groep, die vernederd wordt.

Op het gebied van theater kunnen we Lope de Vega (Spaanse dramaturg uit de Gouden Eeuw) als voorbeeld nemen. In zijn werk *Fuenteovejuna* wordt een despoot, die misbruik maakte van de vrouwen van de boeren, vermoord door de boeren. Die boeren kwamen niet zozeer in opstand tegen het politiek-sociaal systeem van die tijd. Er was geen sprake van een klassestrijd. De motivatie van die opstand was het *eergevoel* van de boeren, maar niet een soort politieke bewustwording.

Anders werd dat later bv. bij Joaquin Dicenta (1863-1917), die in het stuk *Juan José* (1895) de personages bezielde met politiek-ideologische ideeën, waarbij het erom ging het sociale onrecht, gebaseerd op de klassetegenstellingnen, aan de kaak te stellen. Met deze pogingen om via het toneel een werkelijk PROTEST door te laten klinken is men gaan spreken van 'sociaal theater'. (vgl. Brecht, Alfonso Sastre)

Het revolutionaire element deed toen zijn intrede en men ging het literaire werk zien als een wapen tegen sociale mistoestanden. Op poëtisch terrein zien we ook een dergelijke ontwikkeling tot stand komen.

De solidariteit van de schrijvers uit vroegere eeuwen was dus wezenlijk anders dan wat men later (twintigste eeuw) onder sociaal 'engagement' verstaat. Men kan m.b.t. de romantische dichters, die in hun poëzie solidair zijn met de minderbedeelde groepen, niet van een consistent 'engagement' spreken.

STUDIES

De Eerste Wereldoorlog heeft een grote verandering op het geestelijk vlak teweeggebracht onder de Europese schrijvers. Met dit fenomeen hebben zich o.a. beziggehouden Edmund Wilson en Antoinette Blum. De laatste heeft het m.n. over de politieke binding van de Franse schrijver Romain Rolland en Wilson heeft het tevens over die van de Engelse schrijvers (*Letters on Literature and Politics,* 1977)

Over dit aspekt (politieke binding van de schrijver) handelen ook de studies van George Watson en Stephen Spender: *Politics and Literature in Modern Britain* resp. *The Thirties and After.*

Beide critici hebben het over de invloed die de Spaanse Burgeroorlog heeft gehad op bepaalde schrijvers en Watson vertelt bv. hoe George Orwell (de bekende Engelse schrijver) als ambitie had: 'to make political writing into an art'.

Verschillende erudiete figuren hebben zich met de theoretische fundering van het begrip 'engagement' beziggehouden. Enkele daarvan zijn: Marx, Engels, Pléjanov, Sartre, de Torre, Brecht en Sánchez Vázquez.

De bewustwording van de dichter na de Eerste Wereldoorlog t.o.v.. de sociale en politieke realiteit en de gevolgen daarvan in hun poëzie zijn wezenlijk anders dan de solidariteitsgevoelens van de vroegere dichters. Deze bewustwording had veelal tot gevolg dat die schrijvers en dichters tot een politieke partij toetraden: vooral de communistische.

Het is juist deze politieke stellingname, die via hun werken tot uiting komt, die men het 'engagement' van de schrijvers en dichters is gaan noemen (Engels: 'commitment').

De term 'sociaal' blijkt dan onhanteerbaar in de literatuur. Immers, is het niet zo dat *alle* kunst een sociaal karakter heeft? Wordt kunst niet voortgebracht om met de mensheid te COMMUNICEREN?

Ziedaar de reden waarom de term 'lírika sosial' vaag en onduidelijk is, wanneer het gaat om 'geëngageerde poëzie'.

TAAL

Het is logisch dat het taalgebruik van de dichters die dit soort literatuur voortbrachten (Avant-gardisten) anders is dan dat van de vroegere dichters (vertegenwoordigers van de 'Ivoren Toren' en 'Realisten').

Men doet nu afstand van de romantische retoriek en de lege woordenpraal om te zoeken naar een taalgebruik waarmee men het ongewone van de eigentijdse realiteit beter kan aanduiden.

Mauricio Bacarisse (Spanje; 1895-1931) gebruikte bv. termen uit de moderne wetenschap en de techniek. Dat deed ook Regino Pedroso (Cuba) in de jaren twintig (gevolg van de Industriële Revolutie). Het radicalisme van de politieke stellingname van Aimé Césaire (Martinique) tegen het Europese kolonialisme vroeg om een speciaal taalgebruik. Denk maar eens aan ht revolutionaire karakter van het Surrealisme in de poëzie van deze dichter met zijn typische beeldvorming aan de hand van elementen als vuur, giftige slangen, verslindende dieren, kogels, vergif en messen. Denk ook aan het agressieve en zeer beledigende taalgebruik van een Jacques Roumain (Haiti) en een Léon Damas (Fr. Guyana). En niet te vergeten het volkse Creools-Spaans uit Cuba in de *Motivos de Son* van Nicolás Guillén.

Het nieuwe geestelijke klimaat vergde een krachtig en efficiënt taalgebruik.

Schrijvend over de bundel *V in vers* door Anthonie Donker, merkte Gabriël Smit over dit aspekt terecht het volgende op: 'Wie verbeten vecht om het naakte bestaan kent geen esthetische bekommernis. Hulpeloze regels in de haast ondraaglijke spanning van strijd en lijden neergekrabbeld op vodjes papier, ontroerden dieper dan de subliemste regels van Shakespeare'.

Oproer tot strijd, maar tegen wie?

Lucebert formuleerde het kernachtig toen hij schreef dat in die tijd de schoonheid haar gezicht heeft verbrand. Het ging hier om bepaalde verzen die Bertus Aafjes, J.C. Bloem, Titus Brandsma, Anton van Duinkerken, Jan Engelman, H. Marsman, A. Roland Holst e.a. tijdens de Tweede Wereldoorlog geschreven hadden.

Dit taalgebruik is natuurlijk een product van de voortdurende reflectie over de verhouding kunstenaar-kunst-maatschappij en is karakteristiek voor de 'geëngageerde' poëzie.

WILLEM KROON

De twee gedichten die Pierre Lauffer aanhaalde om die als 'lírika sosial' te kwalificeren waren: 'Himno de Bond' en 'Himno di motoristanan' uit 1926 resp. 1930.

In de eerste strofe van het eerste gedicht worden de leden van de Curaçaosche R.K. Volksbond aangespoord om 'dapper in de gelederen te marcheren': 'Arriba cu brillo, oh, yiúnan di Bond,/I marcha den fila di nos batallón...' De rest van het gedicht bestaat uit een opsomming van aansporingen zoals: 'Laten we strijden', 'Wees maar niet bang voor de toorn van de buitenstaanders' ('...esnan di p'afor'), 'Laten we de vrede veroveren' en 'Laten we de glorie van onze Religie bezingen'.

Het betreft hier dus een berijmde oproep om zich te verenigen in de Bond van de Rooms Katholieken en NIET een strijdlied voor SOCIALE HERVORMINGEN.

In een stijl die negentiende-eeuws aandoet roept de dichter op om te strijden tegen 'esnan di p'afor'. Maar WIE zijn die dan? In 'geëngageerde' poëzie is het steeds duidelijk tegen wie men strijdt.

Het enige dat hier duidelijk is, is dat Kroon het katholicisme hoog in het vaandel draagt. Dat is nou niet bepaald gebruikelijk bij 'geëngageerde' poëzie.

Het tweede gedicht is weer een berijmde oproep, maar dan gericht tot de chauffeurs van de San Cristóbal-Bond. Opdat men nl. op zijn auto's past, ervoor zorgt dat de banden steeds in orde zijn, de rem het goed doet, voorzichtig rijden en op tijd terugkeren, etc, etc.

Zoals men ziet gaat het ook hier NIET om sociale hervormingen. Het kan als een misvatting beschouwd worden dat Lauffer deze twee gedichten als voorbeelden van 'lírika sosial' heeft genomen. Van enige sociale bewogenheid KAN er sprake zijn m.b.t. het gedicht 'Riqueza di nos pobre' (*La Union,* 25/4/1924) van dezelfde Kroon, maar de beschrijving van de tegenstelling rijk/arm geschiedt a.h.w. op een afstand. We zien de armen helemaal niet in hun werkelijke situatie. Het gaat zo in de trant van: 'Si un pobrecito, den rigor di su desdicha,/ Logra un rato, lubidá su mala suerte./ I pensa un poco serio, lo que sa tin bez ta dicha,/ L'e sintiéle sigur, den un consuelo basta fuerte'.

Het getuigt niet bepaald van realiteitszin om bij zo'n uit de verte moraliserend gedicht al te denken aan politiek-sociaal 'engagement'.

De uitleg die Broek geeft om ook het gedicht 'Curaçao' (uit 1937) van Kroon als nog een voorbeeld van 'lírika sosial' te beschouwen gaat voorbij aan de werkelijke politieke en socio-economische situatie van Curaçao. Een voorbeeld van een werk dat wel met deze toestanden rekening hield is *Un Yiu di Pueblo* (1931) van Manuel Fray.

NIET VEELZEGGEND

De woorden die Kroon in dat gedicht gebruikt ('pobreza', 'tristeza' en 'desgracia') zijn niet veelzeggend, omdat de dichter niet uit de doeken doet (zoals bij de werkelijk geëngageerde dichters) WAT die woorden inhouden. We zien het arme volk niet en de strijd wordt niet zichtbaar. Bij de geëngageerde dichters wordt het lot van de minderbedeelde groeperingen, hun lijden en hun strijd juist benadrukt. Wáár wordt in het bewuste gedicht de toen heersende discriminatie beschreven zoals bij de 'Avantgardisten'?

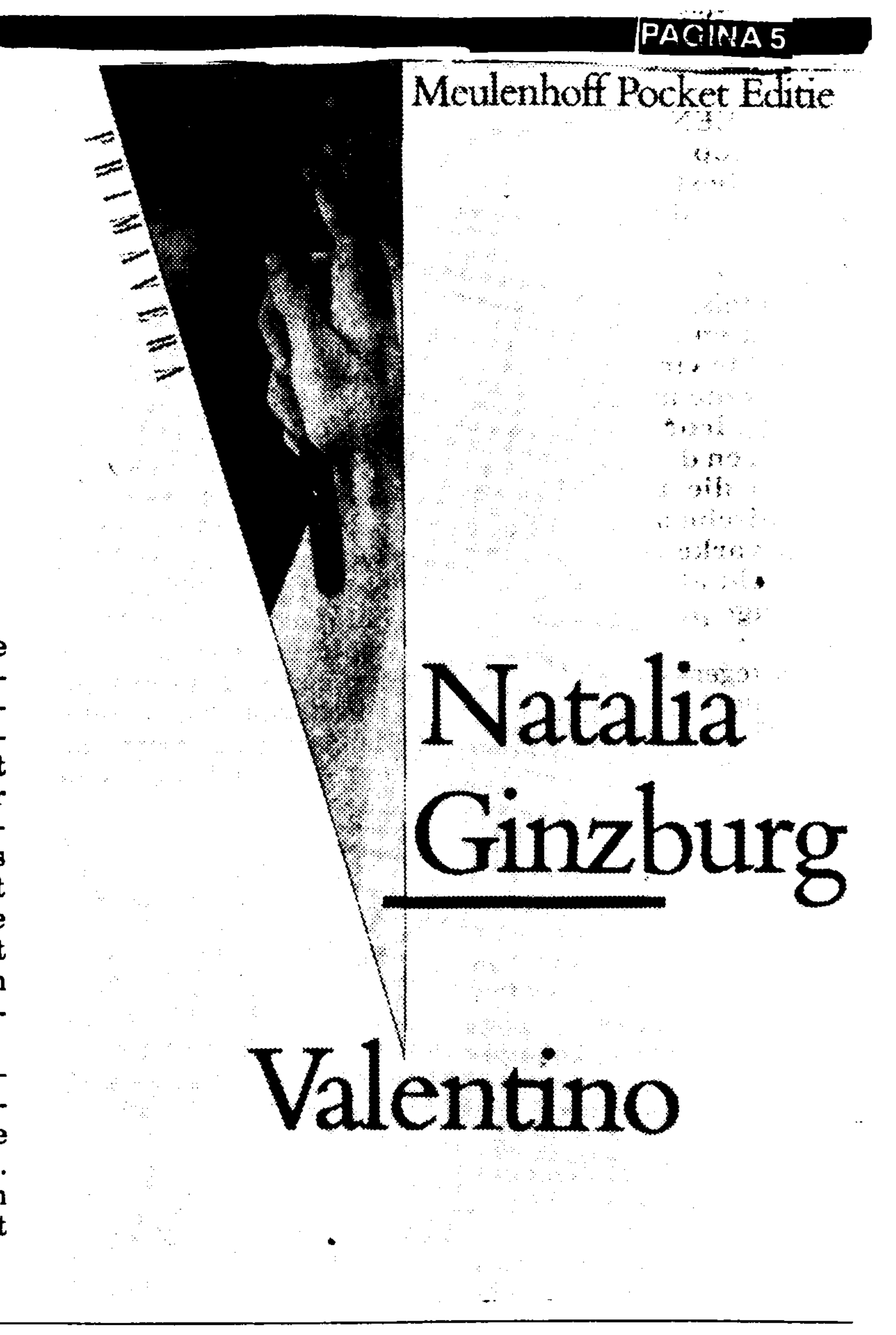
Wáár bedient Kroon zich van een taalgebruik die men zou kunnen vergelijken met die van Claude McKay, Langston Hughes, Aimé Césaire, Jacques Roumain, Léon Damas, Nicolás Guilén, Ramón Guirao, etc.?

CONCLUSIE

Het is gevaarlijk om een term als 'lírika sosial' in wetenschappelijke verhandelingen te hanteren. Zeker wanneer men die ontleend heeft aan Pierre Lauffers werk *Arte di Palabra*. Lauffer heeft het begrip niet wetenschappelijk verantwoord.

Wanneer men zich bezighoudt met een sociologische interpretatie van poëtische teksten, dient men goed rekening te houden met de sociopolitieke en socio-economische geschiedenis van het land waar die teksten over handelen. En aangezien poëzie nu eenmaal door dichters geschreven wordt — en niet door sociologen — dienen we goed rekening te houden met het TAALGEBRUIK waarin die poëtische teksten geschreven zijn.

Indien we geen rekening houden met de LITERAIRE aspekten (stijl e.d.) kunnen we scheve verhoudingen krijgen. B.v. door het werk van Kroon te willen rekenen tot de Caribische literatuur. Wishful thinking!

Boek neemt je mee op boeiende reis

Valentina: goed verhaal van Natalia Ginzburg

door Carel de Haseth

NIETS geeft zoveel voldoening als het lezen van een goed boek. Een verhaal waarbij je als lezer helemaal in op kunt gaan en kunt meeleven met de hoofdpersonen. Niet noodzakelijkerwijs moet de lezer zich met deze hoofdpersonen kunnen vereenzelvigen: zij mogen best een leven leiden, dat wezenlijk verschilt van dat van de lezer. Veel hangt daarbij uiteraard af van het technische kunnen van de schrijver. In ieder geval moet hij in staat zijn de personen in zijn vertelling een zodanige dimensie te geven, dat hun bestaan voor de lezer aannemelijk wordt.

Er zijn natuurlijk boeken te over, die aan het bovenstaande zullen voldoen. Iedereen heeft zo zijn eigen voorkeuren en kan op zijn manier aan z'n trekken komen. Vaak weet je als lezer van tevoren ongeveer wat je van een boek kunt verwachten. Niet in de laatste plaats is de bekendheid met de schrijver een garantie voor wat je als lezer te wachten staat. Er zijn auteurs, die zelden hun lezer teleurstellen.

Een van de beste Italiaanse auteurs

Het is uiteraard prettig te weten wat je als lezer te wachten staat; te weten dat je de komende uren niet verdoet met het doorworstelen van een verhaal, dat uiteindelijk niet de moeite van het lezen waard blijkt te zijn. Maar daarmee gaat wel een stukje avontuur verloren; je weet min of meer wat de pot schaft en komt niet voor onaangename, maar ook niet voor aangename verrassingen te staan. In zekere zin is dat jammer. De eerste kennismaking met een bijzonder schrijver, heeft beslist zijn charmes. Het is als het sluiten van een nieuwe vriendschap, het kennis nemen van een andere wereld, waarvan je het bestaan niet vermoedde.

REIS

Je neemt een boek ter hand, waarvan je eigenlijk niet eens weet waarom je het kocht, en begint zonder enig vooroordeel of enige verwachting te lezen. En dan blijkt dat de auteur je meeneemt op een reis waarbij je kennis maakt met mennsen, wiens leven je boeit. Of dat de manier van vertellen je zo aanspreekt, dat je nauwelijks meer beseft dat je leest...

Zo'n bijzondere ervaring had ik bij het lezen van Natalia Ginzburg's Valentino. In een nawoord bij deze novelle geeft de vertaalster een beeld van leven en werk van Ginzburg. Nooit eerder (maar dat ligt ongetwijfeld aan mij) had ik van deze schrijfster gehoord. Natalia Ginzburg, wiens eigenlijke naam Natalia Levi is, werd in 1916 in Palermo geboren en wordt tot de beste Italiaanse schrijvers gerekend. Veel van haar werk is ook in het Nederlands vertaald.

Valentino, een novelle van een kleine zestig pagina's, dateert uit 1951. Ginzburg ontving er in 1957, het jaar van verschijnen, de Stregaprijs voor. De eerste druk van de Nederlandse vertaling is van 1984 en inmiddels is er al een derde druk in de handel.

TROTS

Catarina, een jonge onderwijzeres, beschrijft het leven met haar broer Valentino. Valentino is trots van het gezin; hij studeert voor arts en iedereen helpt mee om zijn studie mogelijk te maken. Van studeren komt echter weinig terecht. De luie en ijdele Valentino heeft meer belangstelling voor zijn uiterlijk en voor het goede leven, al haalt hij een enkele keer wel een tentamen.

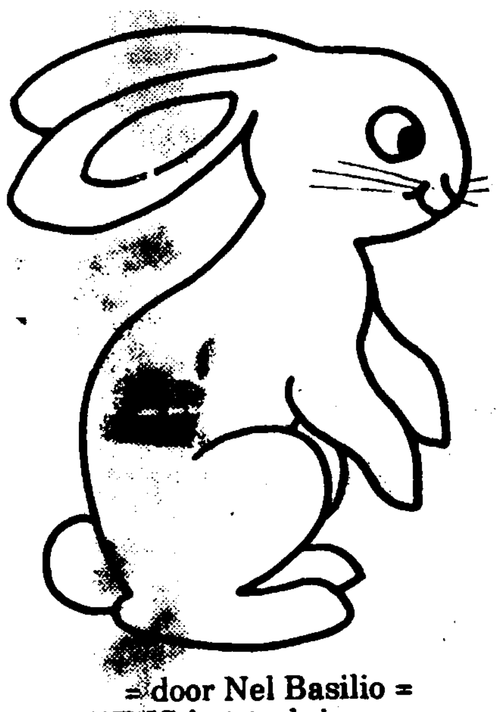
Valentino stelt zijn familie teleur door te trouwen met Maddalena, een rijke, maar onaantrekkelijke vrouw. Hij laat zich door haar onderhouden en doet weinig meer aan zijn studie. Er komen kinderen, Maddalena en Valentino maken geregeld ruzie. De ouders van Catarina overlijden en zij trekt in bij haar broer en schoonzus. Kit, een nietsnut en neef van Maddalena, vraagt haar ten huwelijk, maar pleegt kort daarop zelfmoord. Dan blijkt dat hij een relatie had met Valentino en waardoor deze zijn huwelijk met Maddalena stuk loopt.

Het is niet zozeer het verhaal dat boeit. Veeleer is het de manier waarop Ginzburg de levens van haar hoofdfiguren beschrijft, of (in het geval van Maddalena) juist ondergeschikt maakt aan het verhaal zelf. Een van de sterkste kanten van Ginzburg is, dat zij met een minimum aan woorden een sfeer weet te schetsen, waardoor Valentino verwordt tot een klein juweel van menselijkheid.

Valentino is een novelle, die je niet alleen bijblijft, maar ook razend nieuwsgierig maakt naar het andere werk van de schrijfster. Een boek, al met al, dat voldoening geeft bij het lezen!

Natalia Ginzburg VALENTINO
Meulenhoff, Amsterdam 1989
ISBN 90 290 3581 1

De belletjes

= door Nel Basilio =

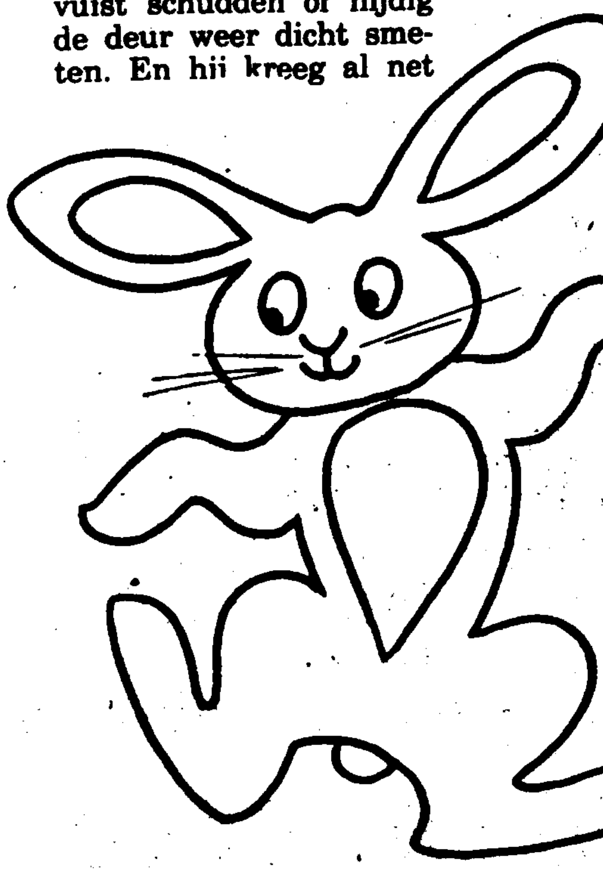
'WAT IS het toch jammer, dat hier geen belletjes zijn', zei Pinkie het kabouterjongetje op een dag tegen zijn vriendje Flop Konijn. 'Belletjes'? vroeg Flop Konijn verbaasd, 'Wat voor belletjes?' 'Om aan te trekken', zei Pinkie. Flop begreep er niets van. De enige belletjes, die hij kende, waren de belletjes, die Pinkie van zeepsop blies met een oude pijp van Kabouter Brr. En daar kon je toch niet aan trekken?

'In Kabouterdorp', legde Pinkie uit, 'hebben alle huisjes een bel. En als je bij iemand op bezoek gaat, moet je aan die bel trekken. Dan doet hij de deur voor je open'. 'Maar je kan hier toch ook wel bij iemand op bezoek gaan', zei Flop. 'Je roept gewoon: hallo, is er iemand thuis en dan zeggen ze: ja, kom maar binnen'. 'Ja, knikte Pinkie, 'maar dat is niet zo leuk'.

En hij vertelde Flop, hoe hij samen met de prinsjes Duimduim en Doemdoem belletje had getrokken. Hoe ze eerst aan een bel trokken en zich dan verstopten. En hoe verbaasd de kaboutertjes keken, als ze de deur open deden en niemand zagen. Flop hield zijn buikje vast van het lachen, toen Pinkie voordeed, hoe de kaboutertjes woedend met hun vuist schudden of nijdig de deur weer dicht smeten. En hij kreeg al net zo'n zin in belletje trekken als Pinkie.

'Weet je, wat we doen', zei Pinkie, 'We gaan alle dieren zeggen, dat ze een bel aan hun huisje moeten maken. Van een bloem, een cactusdoorn en een stukje spinneweb kan je een mooie bel maken'.

'Ai, wat leuk!' zeiden de dieren, zo gauw ze de bloembel van Pinkie zagen. 'Mogen wij er ook een voor ons huisje?' En ze werden niet moe aan het touwtje van spinneweb te trekken. Ting ting ting! deed de cactusdoorn dan in het bloemetje. En de dieren zwaaiden met hun staartjes van plezier.

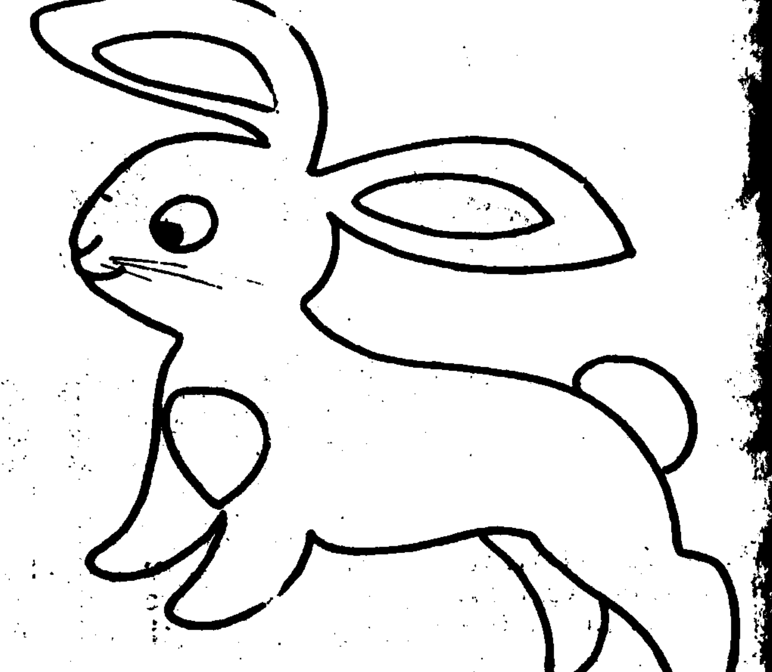

Alleen de konijntjes keken een beetje sip. Zij hadden geen huisje om een bel aan te hangen. Alleen maar een kuiltje om in te slapen. 'Hindert niet', troostte Pinkie hen, 'Dan mogen jullie met me mee om belletje te trekken'. En hij vertelde de konijntjes precies, hoe dat moest.

Een hagedisje, dat in zijn holletje lag te slapen, schrok even later op. Werd daar niet gebeld? Wie zou hem komen bezoeken? Nieuwsgierig kroop hij naar buiten. Keek naar links, keek naar rechts, maar nergens was iemand te zien. Het hagedisje begreep er niets van en kroop teleurgesteld weer in zijn holletje.

Een paar muisjes ging het al net zo. Blij piepend renden ze naar buiten, toen ze hun belletje hoorden tingelen. 'Ja, wie is daar?' riepen ze, 'Kom maar binnen'. Maar hoe ze ook keken en wachtten, ze zagen niemand. Alleen Pinkie en een paar konijntjes, die in de verte lachend weg renden. En het duurde niet lang, of bijna iedereen zat met een boos gezicht in zijn huisje. De hagedisjes, de muisjes en de mieren, de spinnetjes en de wespen, alle dieren, die een belletje aan hun huisje hadden hangen.

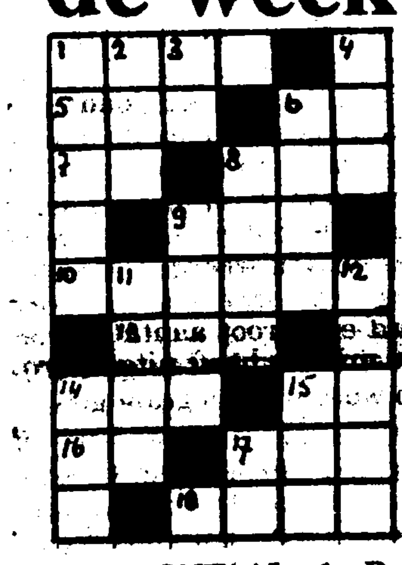

'Bah', mopperden ze, 'Telkens tingelt ons belletje, maar als we gaan kijken, is er niemand te zien. Pinkie heeft ons voor de gek gehouden. En we worden doodmoe van dat heen en weer rennen voor niets'. De een na de ander ging naar kabouter Brr om raad te vragen.

Het was een drukte van belang voor het kabouterhuisje. De hagedisjes sloegen boos met hun staartjes op de grond, de muisjes piepten, de mieren renden bedrijvig heen en weer, de spinnen keken kwaad en de wespen zoemden om het hardst[illegible] stoute Pinkie', zei k[illegible] ter Brr hoofdschud[illegible] 'Maar waarom hale[illegible] lie de bellen niet [illegible] Dan kan niemand [illegible] trekken'. Verbaasd [illegible] de dieren elkaar aan[illegible] ze daar zelf niet aan[illegible] acht hadden!

Vijf minuten later ha[illegible] alle dieren hun be[illegible] weggehaald. Hoe P[illegible] en de konijntjes ook [illegible] ten, er was er nie[illegible] meer te vinden. 'Jam[illegible]' zuchtten ze, 'We ha[illegible] juist zo'n pret'. Ma[illegible] andere dieren keken [illegible] ar tevreden aan. Nu [illegible] den ze tenminste wee[illegible] tig slapen.

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 1. Deel van een boom; 5. Heb je nodig, als je boodschappen gaat doen; 6. Slee; 7. Eerste kwartier (Afkorting van maanstand); 8. Luchtvaartmaatschappij; 9. Muzieknoot; 10. Specerij; 13. Dwaas; 14. Roem; 15. Persoonlijk voornaamwoord; 16. Nummer (afkorting); 17. Een zekere; 18. Weg met bomen.

VERTIKAAL: 1. Hevige prik; 2. Deel van een boom; 3. Blijft over na vuur; 4. Deel van het lichaam; 6. Allemaal; 8. Niet warm; 9. Haargroeiing; 11. Bloedvat; 12. Beddegoed; 14. Griezelig; 15. Meisjesnaam; 17. En anderen (afkorting).

OPLOSSING VORIGE KEER

HORIZONTAAL: 1. Lol; 3. At; 5. Oslo; 7. Nest; 9. T.V.; 10. Een; 12. Eelt; 14. Eng; 15. Ei; 17. Eens; 19. Geld.

VERTIKAAL: 1. Lint; 2. Los; 3. Al; 4. Toon; 6. Stel; 8. Even; 11. Eten; 13. Egel; 14. Erg; 16. Ls.m.; 18. E.d..

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Kaya Betico Croes 110; Bonaire de heer Linkels, P.O.Box 122) En zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL.

Winnaar van deze week:

D. Lourens
Kwartje 92
Curaçao

Hij/Zij ontvangt een waardebon van f 15,- van Augustinus Boekhandel.

Uit de schoolkrant

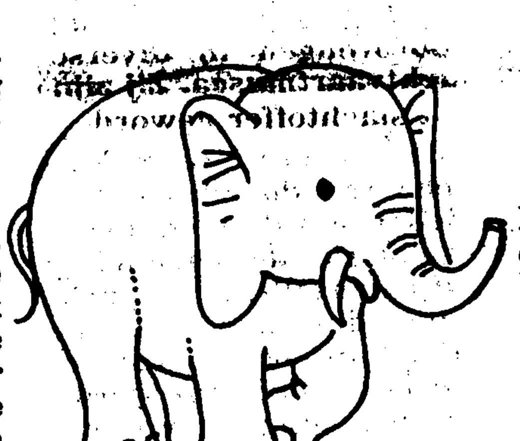
DIT verhaaltje is van Chorie Richardson. Ze heeft het voor de schoolkrant van de Marnixschool geschreven. Lees maar.

EEN RAT EN EEN OLIFANT

Er was eens een rat en die woonde in een gaatje en een olifant en die woonde in de zee. Ze woonden naast elkaar. Maar de rat was boos op de olifant en de olifant was boos op de rat. Een keertje was de olifant gaan baden en deed zijn slurf vol met water en spoot het op de rat zijn huis. En de rat kwam eruit en zei: 'Ben je idioot of ben je dom? Kijk naar mijn kleren van de school. Nu kan ik niet meer naar school gaan. Geef me een van je grote kleren maar'.

De olifant zei: 'Ik geef je mijn grote broek en bloes maar'. En daar gingen ze weer. En toen was de rat klaar met aankleden en ging naar school. De andere ratten en muizen en konijnen lachten de rat uit. En ze zeiden, je lijkt nu op een reus. Hahaha. Zijn jullie idioot of dom.

CHORIE RICHARDSON

DE PAASHAAS lijkt een beetje op ons Curaçaosche konenchi, want hij heeft een kuiltje in de grond in plaats van een hol. Wat weten we verder nog van hem, behalve dat hij paaseieren verstopt? Hij is een knaagdier, dat van planten leeft. Kan heel goed horen, zodat hij zijn vijanden al van verre aan kan horen komen. Vooral het mannetje is heel slim. Als er gevaar is, drukt hij zich tegen de grond, houdt zich doodstil en let goed op. Dit heet het slapen van de haas. En daar komt weer de uitdrukking hazeslaapje vandaan. Dan slaap je wel, maar bij het minste en geringste geluidje word je wakker.

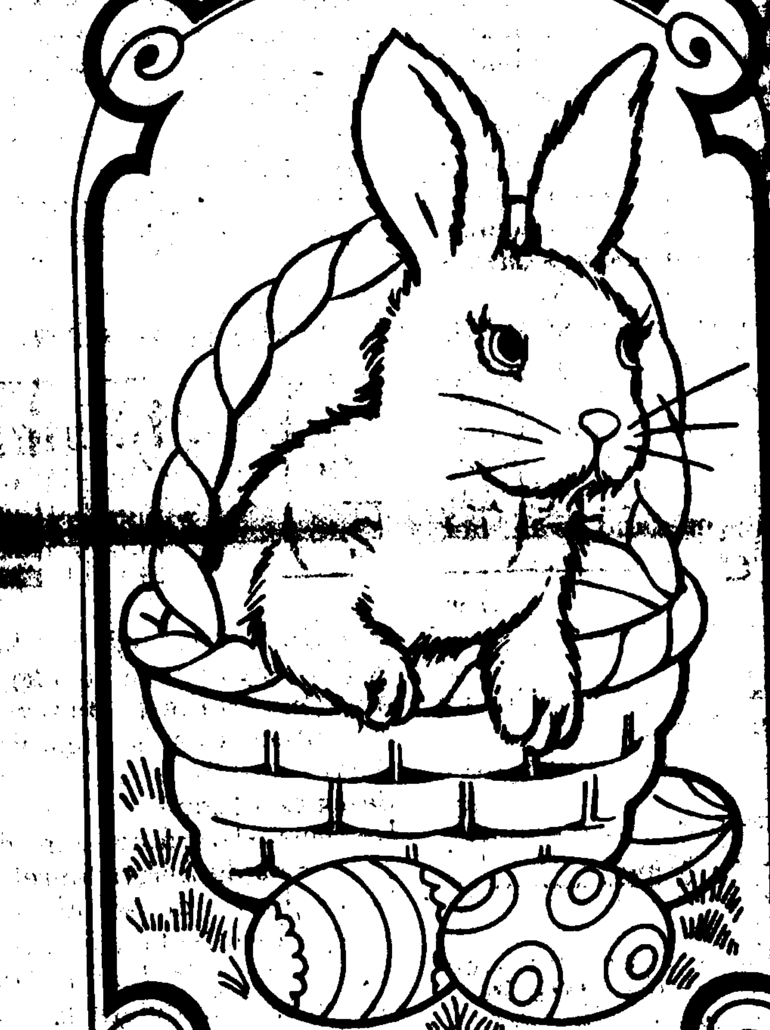
* * * * * *

De Romeinen, die zo'n drieduizend jaar geleden leefden, geloofden dat je heel mooi werd, als je zeven of negen dagen achter elkaar hazevlees at. Voor de Grieken hoorde de haas bij Artemis, de godin van de jacht, en Afrodite, de godin van de liefde. En in Europa zijn er nog steeds mensen, die geloven, dat het eten van hazevlees je veel doet dromen.

* * * * * *

Wanneer een haas achtervolgd wordt door jachthonden vermoeid wordt, dan springt een andere haas voor hem in de plaats. Een haas geeft nooit geluid. Hij schreeuwt alleen als hij in doodsnood is.

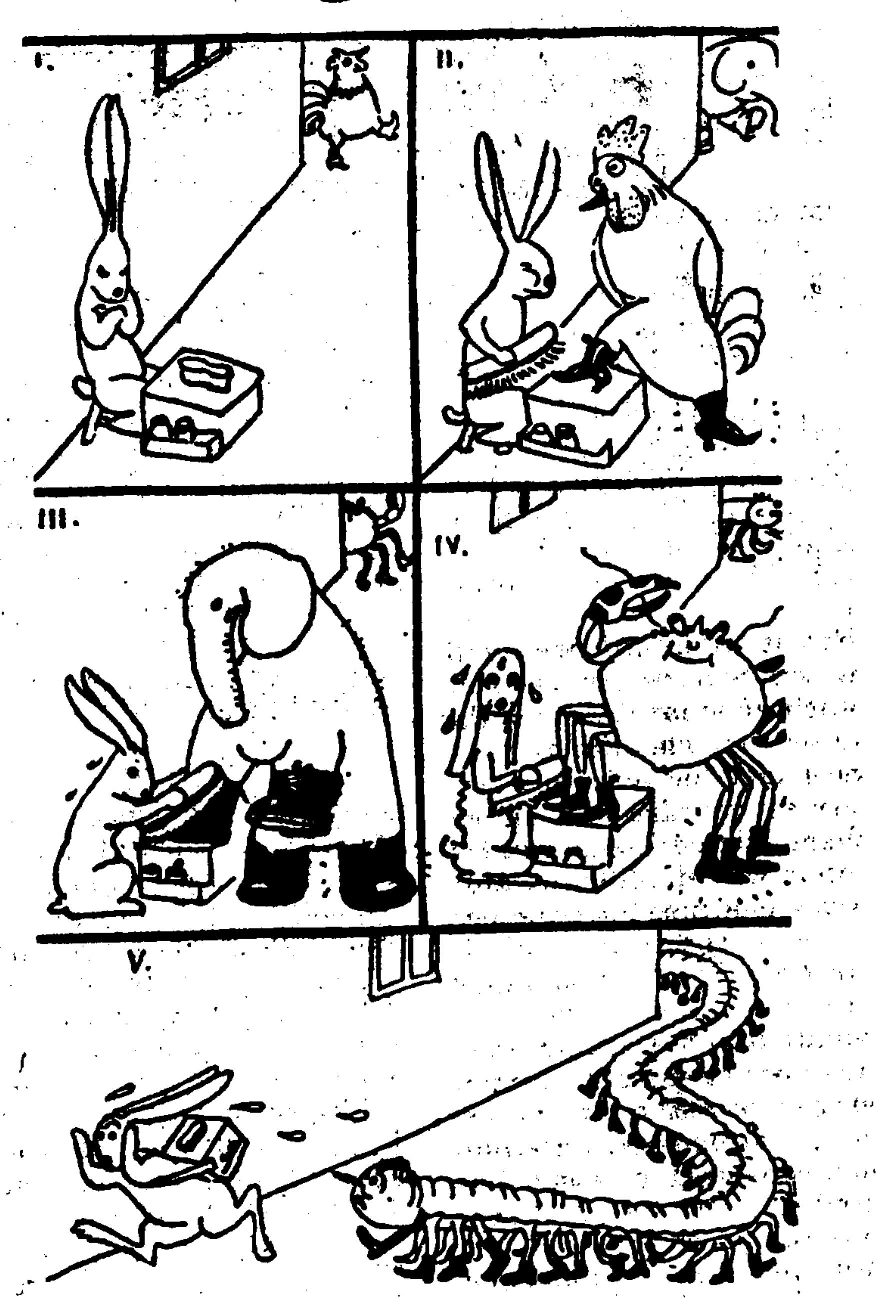
* * * * * *

Om te kleure[n]

HET IS al weer bijna Pasen en daarom vinden [illegible] vandaag veel over Pasen in de kinderkrant. Om te be[illegible] een lieve Paashaas om te kleuren. Doe je best maar!

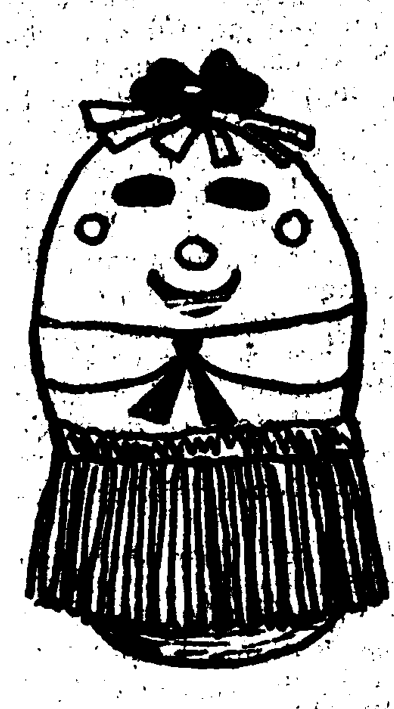
Te gek!

Om zelf te maken

HET IS al bijna Pasen en dan gaan we weer eieren kleuren. Hier is een leuk voorbeeld. Je hebt er nog een garenklosje, 12 cm. franje en twee stukjes vilt voor nodig. Het aangeklede ei lukt het best, als je het ei leegmaakt. (gaatje in de punt). Dan kun je het ook langer bewaren.

Lijm het ei met de opengemaakte kant op het klosje en kleur het volgens het voorbeeld: bruin voor het hoofd, wit voor de kraag, zwart voor de strik en een mooie afstekende kleur voor het bloesje. Vernis het als de verf goed droog is. Plak de franje om het ei heen. Knip de haren en een bloem uit de stukjes vilt en plak de haren op het ei en de bloem op de haren.

Piet de smeerpoes

Piet was een smeerpoes op en af,
Die schrikte voor een waterdrop,
En als een dwaze om zich greep,
Bij het zien van waskom, spons en zeep.

Zijn hoofd was als een bol.
Met stof en spinneweb
Zijn nagels, foei, om te gruwen!
Wie zou zo'n vuile niet schuwen?

ESO spoort astronomen aan tot zoekactie

Pulsar kan licht werpen op ontstaan van aarde

HET SUPERNOVA-fenomeen dat in februari 1987 op een afstand van 170 duizend lichtjaren van de aarde werd ontdekt, heeft opnieuw sensatie verwekt onder astronomen.

Wetenschappers van het Europese observatorium ESO bij München, hebben recentelijk sterke indicaties gekregen over het bestaan van een koortsachtig gezochte 'pulsar' of kern in de resten van de stervende ster die in het interplanetaire stelsel terechtkwam en explodeerde.

De ESO-sterrekundigen, hebben honderden astronomen over de hele wereld gevraagd het zoeken naar de kleine maar supermassieve ster voort te zetten om zodoende het definitieve bewijs te kunnen leveren van het bestaan van pulsars.

Hoewel de pulsar niet direkt kan worden gezien door de dikke stofwolk die hem omringd, wordt deze wolk door de intensieve straling dusdanig verhit dat hij een infrarode straling uitzendt.

Volgens informatie van ESO hebben recente metingen aangetoond dat de infrarode straling op een constant peil is gebleen gedurende de afgelopen vier maanden.

Dit is volgens de astronomen een duidelijke aanwijzing voor het bestaan van een energiebron: de pulsar.

Een Supernova is de naam van een explosie die plaatsvindt aan het eind van het bestaan van een ster, wanneer de nucleaire brandstof wordt opgebruikt en het evenwicht met de steeds toenemende aantrekkingskracht niet kan worden gehandhaafd. De ster 'implodeert'- d.w.z.klapt in elkaar-op het moment dat hij zijn buitenste laag afwerpt.

LIJK

Volgens een conventionele theorie blijft er slechts een 'lijk' over, de kern van een ster slechts een paar kilometers groot en met zo'n inmense massa dat een kubieke centimeter ervan bijna duizend miljoen ton zou wegen.

De resten van de ster worden zichtbaar door de ongewoon snelle rotatie, die als een soort kosmische vuurtoren, intensieve stralingsgolven uitzendt vanuit zijn polen.

Experts hebben een verklaring gevonden voor de enorme rotatie-snelheid van pulsars. Er wordt een vergelijking getroffen met een kunstschaatser die bezig is aan een pirouette. Hij kan zijn snelheid vergroten door zijn armen tegen zijn lichaam aan te drukken. Een pulsar kan overeenkomstig een snellere rotatie bereiken door reductie van zijn diameter van een grote naar een mini-ster.

PULSARS

Sinds hun eerste ontdekking in 1967 zijn er zo'n kleine vijfhonderd pulsars geregistreerd. Maar tot nu toe heeft men het evolutieproces van supernova naar pulsar nog niet goed kunnen gadeslaan, zodat de theorie nog bewezen moet worden.

Dat is dan ook de reden dat de mededeling van ESO omtrent indicaties van een nieuwe pulsar in 'Supernova 1987A' voor sensatie heeft gezorgd in de wereld van astronomen. De aanwezigheid van een stofwolk in de buitenste laag van Supernova 1987A, die de grootste en meest heldere explosie van een ster was sinds die welke Johannes Kepler in 1604 had ontdekt, werd voor het eerst waargenomen door ESO-wetenschappers in 1988.

De stofdeeltjes verschenen gedurende een condensatieproces naarmate de gaslaag van de ster langzaam afkoelde. Hierdoor onstond genoeg stof om te verhinderen dat de pulsar vanaf de aarde zou kunnen worden gezien. Maar het leek slechts een kwestie van tijd voordat de mini-ster eindelijk zichtbaar zou worden naarmate de stofwolk zou uitdunnen.

VERRAST

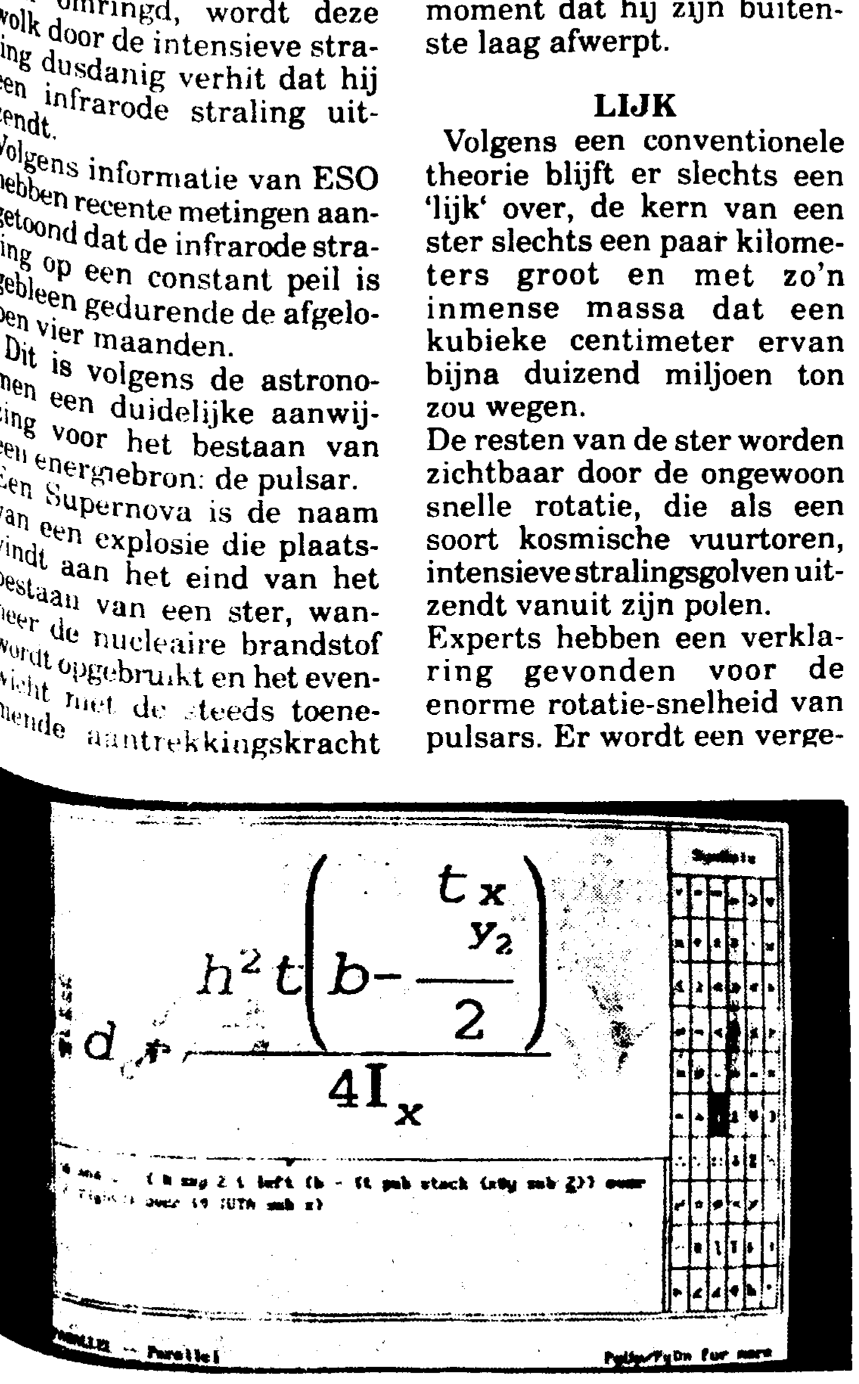
Deskundigen waren verrast toen Amerikaanse astronomen in februari vorig jaar aankondigden dat zij een pulsar hadden ontdekt in de Supernova 1987A die roteerde met een snelheid van bijna 2000 maal per seconde, de snelste neutronster die ooit geregistreerd was. Maar het probleem was dat niemand anders deze ontdekking kon bevestigen. De 3,6 meter telescoop van ESO op de top van het Sillagebergte in Chile, had alleen maar lichtflitsen geregistreerd die verondersteld werden afkomstig te zijn van de achter de stofwolken schuilende pulsar.

En dat nu, drie jaar nadat de Supernova, de steeds uitbreidende gas- en stofwolk is afgekoeld en 10.000 keer minder helder is dan de maximum helderheid in mei 1987.

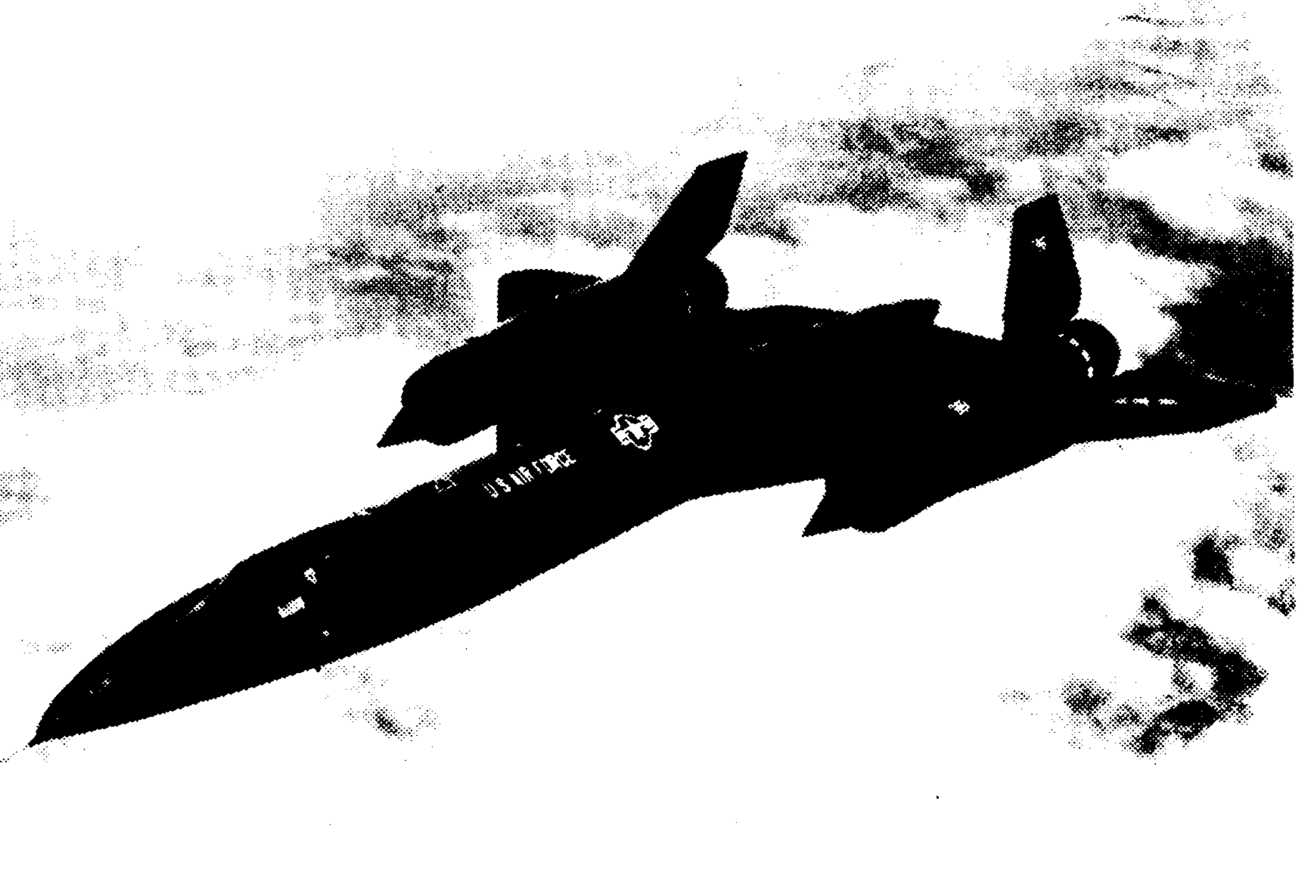
Naarmate de temperatuur daalde, hebben de stofwolken een roodachtige kleur aangenomen en wordt er licht uitgezonden met een golflengte van iets meer dan vijf micrometer, de uiterste limiet van ultraviolette straling.

Teneinde de totale energieafgifte van de Supernova te bepalen, moet de intensiteit van de ultraviolette straling worden gemeten. Dit werk kan slechts plaatsvinden met 'swerelds grootste telescopen, zoals die van ESO in Chile die gedurende de afgelopen drie jaar bijna maandelijks observaties van de Supernova 1987A heeft verricht.

ESO-astronomen Patrice Bouchet, John Danzinger en Leon Lucy hebben nu gemeld dat de infrarode straling van de gas- en stofwolk van de Supernova sinds midden-augustus vorig jaar constant is gebleven. De enige verklaring hiervoor is volgens de wetenschappers dat er een sterke emissie plaatsvindt afkomstig van de verborgen pulsar. De uitgestraalde energie wordt eerst geabsorbeerd door de stofwolk van de Supernova en wordt daarna opnieuw uitgezonden in een constante stralingin het infrarode spectrum.

WordPerfect 5.1 kan ook moeilijke formules weergeven zonder al teveel hoofdbrekens.

De supersnelle Blackbird hier in de lucht gefotografeerd tijdens een demonstratievlucht.

Bij de luchtmacht is het bye bye Blackbird....

Supersnel spionage-vliegtuig vervangen

WASHINGTON.- Na bijna 25 jaar trouwe dienst is het SR 71 'Blackbird' spionagevliegtuig van de Verenigde Staten met pensioen gegaan, na een onbekend aantal clandestiene missies te hebben uitgevoerd.

Geruisloos, met een minimum aan publiciteit, werden de piloten die gedurende die kwart eeuw met de Blackbird hadden gevlogen, uitgenodigd om naar Beale Air Force Base in Californië te komen, om het vliegtuig voor het laatst in aktie te zien.

De negen overgebleven Blackbird-toestellen zullen hun dagen voortaan doorbrengen in diverse luchtvaartmusea. Zij zijn het slachtoffer geworden van bezuinigingsmaatregelen van de Amerikaanse regering en van concurrerende spionage-satellieten die hun taak hebben overgenomen.

Ofschoon de Amerikaanse luchtmacht nooit officieel gegevens heeft bekend gemaakt omtrent de capaciteiten van de SR-71, geloven deskundigen dat eenmaal op grote hoogte en op maximum snelheid gekomen tot heel wat in staat was.

De Blackbird kon naar verluidt een snelheid van vier keer die van het geluid bereiken en een snelheid van 4200 km per uur handhaven gedurende lange periodes.

In juli 1976 vestigde kapitein Robert Helt het nog steeds geldende snelheidsrecord voor vliegtuigen door met een SR-71 een snelheid van 3509 kilometer per uur te halen. In record-boeken staat ook nog steeds de prestatie vermeld van majoor James Sullivan die in september 1974 in een tijd van 1 uur en 54 minuten met een snelheid van 2891 kilometer per uur van New York naar Londen vloog.

Door deze enorme snelheid was de SR-71 praktisch immuun voor vijandelijke aanvallen. Er zijn een groot aantal niet bevestigde meldingen van incidenten waarbij de Sovjets en Noordkoreanen getracht hebben met geleide projektielen een Blackbird neer te halen, maar daar niet in slaagden.

Zelfs de Russische 'Foxbat'-jager, volgens het Pentagon in staat om een snelheid van drie keer die van het geluid te halen, had geen schijn van kans tegen de Blackbird.

Volgens een Sovjet-overloper waren raketten afgeschoten door een Foxbat bij een confrontatie met een Blackbird niet eens voldoende om het Amerikaanse spionagevliegtuig van koers te doen veranderen. De Blackbird-piloot gaf slechts wat meer gas en weg was ie....

Het staat vast dat de Blackbird een groot aantal geheime missies heeft uitgevoerd. Zo werd het vliegtuig gebruikt voor het fotograferen van communistische gevangenkampen in Noord Vietnam, waar Amerikaanse militairen werden vastgehouden.

En de Blackbird speelde ook een rol bij het verkennen 20van de Iraanse hoofdstad in de vergeefse poging van president Jimmy Carter om het gegijzelde personeel van de Amerikaanse ambassade in Teheran te bevrijden. Foto's gemaakt vanuit de Blackbird werden ook gebruikt om de Libische leider kolonel Moamer Gaddafi te localiseren bij de aanval door Amerikaanse vliegtuigen in april 1986 op Tripoli. De Libische dictator bleef hierbij overigens ongedeerd.

De camera's aan boord van de Blackbird waren in staat om haarzuivere foto's te maken van voorwerpen van hooguit 20 centimeter op aarde vanaf een hoogte van 30 kilometer! Een ander type camera kon panoramische foto's maken van een gebied van 260 duizend kilometer- groter dan de gehele oppervlakte van West Duitsland- in een uur tijd.

Maar dit alles had zijn prijs. Het onderhouden van de Blackbirds kostte de Verenigde Staten een slordige 210 miljoen dollar per jaar. Deskundigen schatten dat voor een vlucht niet minder dan acht miljoen dollar nodig waren. De Blackbird gebruikte een uiterst dure soort brandstof en er moest voor een bedrag van 50.000 getankt worden alleen al om de vier jet-motoren van het vliegtuig te starten.

Geen wonder dan ook dat president George Bush in zijn bezuinigingsdrift het Blackbird-project schrapte in de hoop dat de spionage-satellieten KH-11 en KH-12 de taak volledig kunnen overnemen. Deze satellieten kosten duizend miljoen dollar per stuk, maar hebben geen verder onderhoud nodig en kunnen nog zeker tien jaar mee.

Maar niettemin betreuren CIA-mensen als voormalig hoofd William Colby het vertrek van de Blackbirds. Zij beweren dat de satellieten niet zo snel en zo flexibel zijn als de in de mottenballen gelegde SR-71.

"What you see is what you get...."

Moderne tekstverwerkers bieden meer dan nodig

MODERNE tekstverwerkers zijn uiterst geavanceerd en bieden ontzaglijk veel mogelijkheden; veel meer dan de doorsnee gebruiker nodig zal hebben. In razend tempo worden ook de toppers verbeterd. Dit gaat wel eens te snel.

WordPerfect 4.2 is net ingeburgerd, of de versie 5.0 verschijnt, om een half jaar later plaats te maken voor 5.1. Het vervelende is dat je je bestanden dan moet converteren, hetgeen soms een fluitje van een cent is, en soms ingewikkeld. Ook moet je telkens handelingen afleren en bijleren. Dit alles maakt het er niet eenvoudiger op.

Maar de ontwikkelingen zijn niet meer te stuiten. In de eredivisie vertoeven thans WordPerfect, Word, Display Write, Wordstar en Multimate. Het zijn stuk voor stuk programma's die op een gewone XT draaien, maar dan liefst wel met harde schijf. Ze vergen ook een werkgeheugen van 640 Kb en zijn waarachtig niet in een weekendje te beheersen.

Moderne tekstverwerkers zijn als spelonken met ontelbare vertakkingen, grotten, holen en nissen. Het zijn ware onderaardse gewelven, catacomben waar je hopeloos in kun verdwalen, maar waar je ook verrukkelijk in kunt avonturieren.

De installatie wordt tegenwoordig redelijk gemakkelijk gemaakt met een setupprogramma, maar de absolute leek zal daarmee tobben. Al na een half uurtje kun je met elk van deze zware jongens een brief tikken of een memo. Maar wie ook wat aan layout wil doen staat voor een complete studie.

Er zijn programma's die met een muis werken. En er zijn er bij die het met functietoetsen doen, hoewel de nieuwe WordPerfect 5.1 nu eindelijk ook zover is en zowel met muis- als met functietoetsen is te bedienen. Er is nu ook een versie op komst, de door Samna Corp. gemaakte Ami Professional, die fantastisch is voor desktop publishing. Met dit programma zie je op het scherm terstond wat je doet, een trend die sterk in opmars is. Je tikt de muis aan en sleurt de kantlijn mee, je verandert van font of corpsgrootte en voilà: daar zie je het staan.

Je maakt een tekening en stopt hem ergens in de tekst. Het gaat allemaal vlekkeloos, maar dit grafische geweld vergt wel veel tijd. De computer wordt er traag door.

ONMOGELIJKE EISEN

Aan een moderne top tekstverwerker worden onmogelijke eisen gesteld. Buiten de gewone functies moet hij styles kunnen maken, macro's fabriceren, tabellen en formulieren moeiteloos verwerken, en zogeheten hot links met andere programma's hebben. Je moet dus snel in een spreadsheet een grafiek kunnen maken, die je zo in je tekst kunt stoppen en waar je ook achteraf van alles mee moet kunnen doen, zonder het hele zaakje af te breken en opnieuw op te bouwen.

Een goed programma moet voet- en hoofdnoten kunnen aanmaken, een index bijhouden, wit kunnen verdelen, previews bieden en moet bovendien voor honderden printers afstelbaar zijn. Al gauw hebben dergelijke pakketten wel tien of meer 5.25 floppies nodig en vreten ze zelfs ruimte tot bijna 400 Kb. Tegelijk moet dit alles ook redelijk gebruikersvriendelijk zijn. De meeste gebruikers hebben eigenlijk maar tien procent of minder nodig van de fenomenale capaciteiten van zo'n programma.

Van de top vijf zijn WordPerfect en Word de kampioenen. Het eerste werkt vooral met functietoetsen, waarbij je het een en ander hebt te onthouden, hoewel de nieuwe pop-up-menu's en muis-mogelijkheid veel zaken vergemakkelijkt. Word van Microsoft werkt met windows. Je ziet op je scherm precies wat je straks op papier krijgt (mits je printer het allemaal aankan). Wordstar, de oervader van de tekstverwerkers, is wat blijven steken in zijn ontwikkeling en oogt niet zo geavanceerd als WP en Word, hoewel de nieuwste versie ontzaglijk veel kan en hele volkstammen op dit programma tekstverwerken hebben geleerd.

Multimate, eens prima voor professionele tikkers, bleef eveneens achter, maar heeft nu ook een nieuwe versie, eveneens gebaseerd op het what-you-see-is-what-you-get principe (Wysiwyg). Display Write is met IBM verbonden en dat is een voordeel, vooral als je met LAN's (Local Area Networks) werkt, met netwerken dus.

Maar Display Write is van de top 5 toch de minst geavanceerde.

Het kiezen van een pakket is een persoonlijke zaak. De prijzen van de genoemde programma's liggen overigens niet zover uiteen.

Met eenvoudiger programma's zoals PC-Write, Tasword, MS-Write, Volkswriter of hoe ze mogen heten, kan iemand die gewoon wil tikken van alles doen. Ze kosten eenvierde tot eenvijfde van de big boys en zijn veel minder geraffineerd en veelzijdig.

Maar nogmaals, alleen de echte profs buiten alle mogelijkheden van een programma uit. De handleidingen die bij de programma's geleverd worden zijn veelal te groot en te complex. Gelukkig zijn er in de boekhandels vele meters te koop met op speciale programma's geschreven handboeken waar het een en ander vaak duidelijker staat uitgelegd.

Nog altijd is een tekstverwerker, op Ami professional na, niet echt geschikt om mee te layouten. Daar heb je hulpprogramma's als Ventura of Pagemaker voor nodig. Maar de trend is wel dat met de nieuwste programma's al heel aardig met graphics te werken valt. Niet alleen teksten dus, maar ook plaatjes waar je van alles mee kunt doen.

IN DIT NUMMER van Napa:
• SONIA CUALES uit Curaçao, is al een aantal jaren werkzaam bij de Verenigde Naties. Zij leidt in Trinidad een afdeling van een regionale commissie, maar reist af en toe ook naar andere delen van de wereld om daar als "vredesengel" op te treden. Tijdens een kort verblijf op Curaçao sprak ze met Marie Kleinmoedig over haar belevenissen. pag.1.
• LOGOPEDIE is geen nieuw vak, maar er bestaan nog veel misverstanden over. Communicatie is de basis van het werk dat logopedisten doen. In het kader van een op komst zijnde uitgebreide informatiecampagne, had Nel Casimiri een gesprek met een aantal mensen uit het vak. pag.3
• TONNEN VUIL worden er dagelijks gestort op landfills. Veel daarvan verdwijnt in de loop der jaren door verrotting, maar hoe langer hoe meer blijft over, door het gebruik van nieuwe synthetische stoffen. Marie Kleinmoedig belicht dit ecologisch probleem. pag.4
• KEUZEBEGELEIDING is een belangrijk facet van onderwijs en opvoeding en de aanpak ervan wordt steeds professioneler. Onlangs was er op Curaçao een cursus voor schooldekanen en beroepsadviseurs gegeven door Nederlandse deskundigen. Nel Casimiri beschrijft de resultaten hiervan. pag.5
Verder in Napa de vaste rubrieken zoals Buitenland, Literatuur, Techniek, Kinderpagina en de wekelijkse Kruiswoordpuzzel.
NAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoeabonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
LAYOUT: Solange Isselt

Dekanen beraden zich over hun begeleidende taak

Op tijd en goed kiezen blijft moeilijke zaak voor scholieren

V.l.n.r. cursusleiders P.de Visser, H.Meerts en W.Cals tijdens de bijeenkomst met dekanen en beroepskeuze-adviseurs.

=door Nel Casimiri=

IN DE EERSTE twee weken van maart vond er op Curacao een cursus Studie- en keuzebegeleiding plaats voor keuzebegeleiders van de Nederlandse Antillen en Aruba. Deze cursus werd op initiatief van Percy Pinedo verzorgd door drs. P.de Visser, beroepskeuzepsycholoog en adjunct-directeur van het ABBS (Advies- en Begeleidingscentrum voor Beroep en Studie) te Geleen, dhr. H.Meerts, beroepskeuze-adviseur bij het ABBS en dhr. W.Cals, schooldekaan van de Chr. sg.Juliana voor MAVO/LBO te Heerlen, en lid van het sektiebestuur MAVO van de Nederlandse Vereniging Schooldekanen.

De cursus was bedoeld voor mensen die actief zijn bij de beroepskeuzebegeleiding, zoals schooldekanen, beroepskeuze-adviseurs en later kwamen daar ook de moeders bij die op verschillende scholen helpen in het dekanaat. Er waren vertegenwoordigers van alle eilanden van de Nederlandse Antillen en van Aruba. Dat had aanvankelijk nogal wat voeten in de aarde, daar men bang was dat er in het onderwijs te veel lessen zouden uitvallen, maar door de Sitek-staking lukte het toch. Na afloop van de cursus vertelden de cursusleiders, Percy Pinedo en enkele cursisten over hun ervaringen.

Keuzebegeleiders in eerste plaats de ouders

Volgens Percy Pinedo is er al heel lang geen scholing op dit gebied geweest. Bij het eilandgebied Curacao werken drie beroepskeuze-adviseurs en bij het land een. 'Sinds wij zijn afgestudeerd hebben wij geen nieuwe bijscholing gehad. Ook de schooldekanen niet. En er verandert zoveel, zoals de integratie HBO/WO, wiskunde die verplicht wordt, splitsing in wiskunde A en B, MBO, SWM, het gebruik van de computer in het onderwijs en ook bij de beroepskeuzebegeleiding. Het is allemaal nieuw voor ons.
En omdat wij in het verleden contact hebben gehad met deze stichting ABBS in Geleen, hebben wij hen uitgenodigd om ons over de vernieuwingen in het onderwijs te informeren en materiaal mee te brengen.

SYSTEEM

De heren De Visser, Meerst en Cals hebben samen een systeem voor keuzebegeleiding gemaakt: 'Beroepskeuzedagboek'. Dat is een Zwitserse methode die ze herschreven hebben voor het Nederlandse onderwijs. Wij werken nu met het systeem dat we kennen, Educa. Zij hebben nu dit meegebracht, een hele vernieuwing.'

Wordt die nieuwe methode hier ingevoerd?

Percy Pinedo: 'Dat is afhankelijk van de uren die een schooldekaan heeft. Deze methode kost veel lesuren. En ten tweede natuurlijk: 'Wil de dekaan het?'
Eef Rigaud(dekaan MIL):
'In de methode wordt de nadruk gelegd op de persoonlijkheidsvorming van de leerling, aan de zelfconceptverheldering'.
P.de Visser:
'Langzaam maar zeker moet de leerling leren zijn keuze te maken en daarbij moet hij goed begeleid worden, zodat hij een goede keuze kan maken. Wij gaan er vanuit dat een keuzebegeleider goed moet samenwerken met veel verschillende partijen. Keuzebegeleiders zijn in de eerste plaats de ouders en de schooldekaan en de beroepskeuze-adviseur. Maar er spelen ook andere factoren mee, b.v. hoeveel lesuren stelt de overheid beschikbaar, hoeveel taakuren? Wat heeft de maatschappij nodig? Als de economie goed draait, is een beroepskeuze een stuk makkelijker, dan als de economie slecht draait. Ook de media kunnen een goede rol spelen, maar zij kunnen de beroepskeuze ook systematisch verwaarlozen. En het bedrijfsleven kan meewerken door de scholen de mogelijkheid van excursies te bieden. Daarmee hebben we tijdens deze cursus oefeningen gedaan. We zijn naar het Dok geweest bijvoorbeeld en naar het ziekenhuis. We hebben deze tien lesdagen niet alleen in de schoolbank gezeten, we hebben ook het bedrijfsleven bezocht.'

U hebt een Zwitserse methode herschreven voor Nederland. Is daarbij veel veranderd? En is deze methode ook geschikt voor de Nederlandse Antillen en Aruba?
'In Duitsland en Zwitserland werkt men veel meer beroepsgericht. In Nederland gaat het meer om een studiekeuze. Het is voor ons een uitdaging om te kijken of onze methode hier, in een andere cultuur, ook zou kunnen aanslaan. Gezien de reacties van de deelnemers aan de cursus, denk ik dat hij hier wel te gebruiken is.
Veel studenten van hier gaan naar Nederland om te studeren. De leerling staat centraal in onze methode en daaruit moet het komen. De leerling moet eerst zelf zijn criteria ontdekken en zijn houding bepalen. De leerling moet leren zijn keuze te bepalen, moet zelfstandig te worden. We hebben de beroepskeuze gekoppeld aan het maken van toekomstplannen. Gedrags- en houdingsaspecten zijn daarbij heel belangrijk.'

REGIO

Maar er zijn ook studenten die naar de Verenigde Staten, of naar landen in de regio gaan om te studeren.
'Wat er niet instaat moet er bijgevoegd worden. Maar het gaat niet zozeer om de opleidingen of studies op zich. Als zij uitkomen bij een opleiding in de techniek, kunnen ze daarna kijken wat de mogelijkheden er zijn in de USA voor techniek. In feite geven wij geen enkele informatie over bepaalde opleidingen of beroepen. Wij leren ze zelfstandig te zoeken naar informatie. Die informatie moet natuurlijk wel beschikbaar zijn. Een goed hulpmiddel daarbij is en informatiebank en een mediatheek.'

Er moet dus een informatiesysteem zijn en dat moet goed toegankelijk zijn?
'Men kan in de toekomst in die richting denken. Er zijn hier maar weinig beroepsopleidingen. Er zijn dus maar weinig open dagen waar de leerlingen naar toe kunnen voor informatie. Het is natuurlijk wel mogelijk om de leerlingen te laten praten met oud-leerlingen die op vakantie zijn. Maar dat kan alleen maar op bepaalde dagen van het jaar.'

De deelnemers aan de cursus Studie- en keuzebegeleiding druk in discussie gewikkeld.

Eef Rigaud:
'De middelbare scholen hebben het afgelopen jaar een beroepenmarkt georganiseerd en die wordt zeker herhaald, nu voor meer scholen. Die biedt ook al een alternatief'.
H.Meerts(ABBS):
'Maar al kunnen de leerlingen niet naar een laboratoriumschool om te kijken hoe het gaat, ze kunnen wel naar een laboratorium'.
I. Stuger (dekanaatsmoeder):

'Er zijn veel mesen die in bepaalde beroepen werken die kinderen die langs komen, te woord zouden willen staan. Onze gemeenschap kan er open voor gaan staan.'
Eef Rigaud:
'Toch zijn er maar heel weinig kinderen die dat doen. Alleen enkele, zeer ambitieuze leerlingen. Het gebeurt maar heel zelden.'
P.de Visser:
'De leerlingen moeten leren hun eigen weg te gaan. Ze moeten hun zelfstandigheid oefenen'.

ERVARINGEN

De cursusleiders hebben voor hun vertrek uit Nederland contact gehad met verschillende Antilliaanse studenten die twee jaar geleden naar Nederland zijn gegaan. Deze studenten vertellen over hun ervaringen bij hun studie, maar vooral over het maken van hun keuze. Welke informatie kregen ze? Voldeed die informatie aan hun verwachtingen? Welke informatie hadden ze graag willen hebben en hebben ze niet gekregen? Daarvan is een videoband gemaakt die gebruikt werd tijdens de cursus. Die band werkte zeer verhelderend voor de cursisten. Hiermee konden ze hun eigen adviezen toetsen. Soms raadt een dekaan en studie af, maar gaat de leerling toch. Blijkt dat goed te gaan, of juist niet? En de band laat niet alleen HAVO/VWO-leerlingen zien, maar ook bijv. LTS-leerlingen die daarna in Nederland een vervolgopleiding doen. Lukt die opleiding of had hij een andere keuze moeten maken?
Het zou goed zijn die band op alle scholen te draaien, ook voor de leerlingen. Naast deze band over Antilliaanse studenten, werden tijdens de cursus ook andere videobanden gebruikt, maar dat waren niet zozeer voorlichtingsbanden, als wel themabanden. Meer algemeen materiaal dus.

CONTACT

Naast het begeleidingswerk en de nieuwe methode is een van de belangrijkste resultaten van deze cursus volgens allemaal de samenwerking, het contact dat is ontstaan tussen de verschillende deelnemers. De samenstelling van de groep was zelfs zo divers dat men zei: 'Ik snap nu pas wat de anderen doen'. Voor de cursus waren alle schooldekanen uitgenodigd van de mavo's en de middelbare scholen, van alle eilanden van de Nederlandse Antillen en van Aruba, en ook vertegenwoordigers van de afdeling onderwijs van alle eilanden.
Pinedo werd benaderd door het Peter Stuyvesant College en door het Radulphus College met de vraag of zij ook vertegenwoodigers van ouders mochten afvaardigen die meehelpen op het dekanaat. Vandaar dat er ook vier dekanaatsmoeders hebben meegedaan.
De cursus duurde twee weken en op verschillende mavo's waren in deze twee weken schoolonderzoeken bezig. Dan is het moeilijk om een leraar los te krijgen van het schoolprogramma. Maar als de school het lang genoeg van tevoren weet, moet dat te regelen zijn.
Percy Pinedo:
'Het RK Centraal Schoolbestuur heeft de MAVO-dekanen geen toestemming gegeven de cursus te volgen. Er zouden te veel lessen door uitvallen. Ze vinden het niet belangrijk genoeg. Als organisator ben ik niet tevreden over de wijze waarop dit behandeld is door het RK Centraal Schoolbestuur. Ze waren al vanaf november van de komst van de cursus op de hoogte. Deze cursus zou juist een noodzaak moeten zijn. Hij is heel belangrijk en nu konden we hem organiseren. Als wij goed geinformeerd zijn, heeft dat tot gevolg dat de leerlingen beter op de hoogte komen. De centrale overheid zag wel de noodzaak van deze cursus in en door samenwerking met de Gemengde Commissie is via de OKSNA-geld beschikbaar gesteld, zodat de cursusleiders naar Curacao konden komen. En daarom konden we ook de andere eilanden en Aruba uitnodigen om mee te doen.'

UITWISSELING

De contacten tussen de verschillende dekanen en beroepskeuzebegeleiders leidde natuurlijk tot het uitwisselen van ervaringen en het plannen maken voor verbeteringen, het streven ook naar een beter beleid. Er zijn al plannen voor een dekanenvereniging. De dag na de cursus kwam men opnieuw bij elkaar om te bespreken hoe het nu verder moest gaan. Een groot probleem daarbij is dat een dekaan en zijn leerlingen om tot een goede keuze te komen tijd nodig hebben.
H.de Wit (dekaan Albert Schweitzermavo): 'Minstens een uur per week per klas. Op de MAVO en op de HAVO is de derde klas erg belangrijk. Dat is het jaar waarin leerlingen belangrijke keuzes moeten maken. Ze moeten hun vakken kiezen. De opleidingen zijn erg streng in hun pakketeisen. De keuze in de derde klas bepaalt al welke opleidingen je wel en welke je niet kunt kiezen. HAVO-leerlingen denken daarbij al vlug aan het HBO, wat veelal te pittig is. Ze zouden beter het MBO kunnen kiezen wat vaak beter haalbaar is. Maar leerlingen denken al vlug dat het hoogste het beste is. Het is belangrijk voorzichtig te kiezen. Ze moeten niet te lang in het onderwijs zitten, want dan verliezen ze hun motivatie'.
H.Meerts:
'Maar heeft de overheid er kosten voor over, dat blijft een vraag. Hoewel, als je kijkt hoeveel geld een verkeerde keus ze kan kosten, kan dat geen probleem meer zijn.'
H.de Wit:
'Het is belangrijk het dekanaat wat meer gewicht te geven, meer waarde te geven, zodat een dekaan wat langer dekaan kan blijven, professioneler kan worden. De begeleiding van de dekaan zelf is belangrijk.'
Percy Pinedo:
'Daarvoor is o.a. deze cursus opgezet. Naar mijn mening is tot nu toe het dekanaat en de keuzebegeleiding heel erg ondergewaardeerd. Men zag er het nut niet van in'.
H.de Wit:
'Ik moet voor de begeleiding ook vaak uren stelen bij anderen.'
Vooral de MAVO-dekanen hebben maar erg weinig uren om de leerlingen te begeleiden, soms maar drie of vier uur, hoogstens vijf tot zes uur in de week. Het Zwijssencollege b.v. is een 22-klassige school. Toch heeft de dekaan maar zes begeleidingsuren. En op de MAVO's moeten de leerlingen al in de tweede klas de eerste keuzes maken. Dan al laten ze de eerste vakken vallen. In de derde klas moeten ze hun definitieve pakket kiezen. Volgens alle deelnemers zouden de MAVO-leerlingen meer en betere begeleiding nodig hebben bij het maken van die keuzes. In de praktijk blijken vele MAVO-dekanen in de tweede klas al tijd te stelen van de andere lessen die ze in zo'n klas geven.
H.de Wit:
'In de derde klas helpt de leraar maatschappijleer mee. Toch is iedereen het er over eens dat de dekaan niet van buiten de school moet komen, maar uit het onderwijsteam. Alleen dan kan hij het schoolgebeuren goed in de gaten houden. Iemand die niet in de school zelf werkt kan wel informatie aandragen, maar niet de leerlingen begeleiden.

P.de Visser:
'De dekaan heeft als speciale taak de leerlingen voor te bereiden, bereid te maken de stap naar de maatschappij te zetten. Dat moet vanuit de school gebeuren. Dat moet een leraar zijn. Een dekaan heeft al veel kwaliteiten in het omgaan met de leerlingen. Hij moet die kwaliteiten nu uitbreiden met kennis op dit gebied. Als dekaan heb je geen andere eigenschappen nodig. De basis komt uit het onderwijs zelf.

Kinderen zijn gevoelig voor wat de dekaan ze aanreikt. Als er geen goede vertrouwensrelatie is, worden adviezen niet opgevolgd. De dekaan moet zijn functie naar de ouders ook zo duidelijk maken dat zij vertrouwen in hem hebben, anders werkt de keuzebegeleiding nog niet. Door de drukte van de dekanen is de functie van dekanaatsmoeder ontstaan. Hun taak is de leerlingen wegwijs maken in het materiaal. Waar ligt wat. De beroepskeuze is de taak van de dekaan. Eventueel kan die weer terugvallen op beroepskeuze-adviseurs'.

MENING

Tenslotte vroeg ik zowel aan de cursusleiders als aan de cursisten naar hun persoonlijke mening over de cursus.
P.de Visser:
'Ik had gespannen verwachtingen. Het verschil is groot, Nederland of Curacao, het is moeilijk in te schatten. De eerste dagen was iedereen wat afstandelijk. Dat gold van twee kanten. Maar woensdag of donderdag lukte het opeens. De cursus liep goed. Er was een goed niveau en er werd goed gereageerd. De reacties stemden steeds tot nadenken.'
H.Meeerts:
'We begonnen als een groep individuen, we gaan uiteen als groep. De lijnen zijn korter geworden'.
P.de Visser:
'We hebben in groepen gewerkt, maar niet met te grote groepen, steeds van tien, elf mensen, zodat ieder voldoende gelegenheid had reacties te geven. We gaven geen klassikale lessen. Steeds een korte inleiding, daarna gespreksvormen en veel praktische vorming. De doelstelling die we hadden, hebben we goed gehaald. Ik ben zeer tevreden.
En daarbij kwam de staking met al die spanningen. We wisten ook niet hoe vaak de cursisten zouden kunnen komen. De bezetting werd steeds beter. Verschillenden gingen 's morgens ook eerst werken en kwamen daarna. Door de grote differentiatie onder de cursisten, waren daar de meningen ook wat meer verdeeld. Sommigen zijn al jaren dekaan, anderen pas drie maanden. De informatie die de eerste week gegeven werd, was voor de dekanen met lange ervaring vaak al bekend, voor anderen was het een zeer welkome instructie.

Alain Prost, Ayrton Senna, Nigel Mansell, Gerhard Berger en Nelson Piquet, de megasterren in de Marlboro-wereld van de formule-1. Bij de start van elk van de zestien Grote Prijzen in 1990 minimaal één miljoen dollar rijker. Succesvol ook als zakenlieden met privé-jets, helicopters, villa's en jachten als speelgoed in het belastingparadijs Monaco. Een elitair gezelschap dat echter ook steeds meer vervreemdt van de racefans.

Een enkeling stelt zich zelfs zo arrogant op, als was hij de uitvinder van de formule 1 zelf. Daarbij volledig voorbijgaand aan het feit dat zij hun status en marktwaarde te danken hebben aan hun voorvaderen in de formule 1. Aan die onverschrokken ridders van de twintigste eeuw die de motorsport groot maakten. Wier naam (levend of dood) nog altijd een magische klank heeft.

Aan vooral John Surtees. De legendarische Engelsman die precies een kwart eeuw geleden een prestatie neerzette, die waarschijnlijk langer overeind blijft dat de vertesprong van 8.90 meter van Bob Beamon in 1968. Als enige snelheidsduivel is Surtees erin geslaagd om paardekrachten op een motor en in een auto naar de wereldtitel te laten steigeren.
Nog altijd geniet hij er met volle teugen van als de motorfans hem herkennen.

Oud-kampioen John Surtees hekelt huidige racers:

"Coureurs nu marionetten van commercie"

JOHN SURTEES, nog altijd goed gesoigneerd, poseert voor zijn oude liefde: een Ferrari.

ESSEN.- 'Wij hadden geen eigen vliegtuigen om de hele wereld over te vliegen. Golfen tussen trainingen en races was ondenkbaar, omdat wij het veel te druk hadden met het prepareren van de auto. Wij waren als mens en coureur veel échter. Gepassioneerder, emotioneler. Wij stonden veel dichter bij het publiek en bij elkaar. Wetend dat één fout of technisch mankement dodelijk kon zijn. Dat schiep een sterke onderlinge band. Tegenwoordig is geld belangrijker dan racen. De coureurs zijn marionetten van de commercie geworden'.

De gulle lach, het handelsmerk van John Surtees glijdt weg in een grimas. Met bloedend hart stelt hij vast dat de formule 1 anno 1990 is vastgelopen in glitter en glamour. Het 'joie de vivre' ontbreekt volgens Surtees. De Brit vindt dat de huidige generatie van 'zijn sport' een steriel gebeuren heeft gemaakt.

Deze woorden vielen enige tijd geleden tijdens de Motorshow in Essen in een illuster gezelschap van voormalige autosport-coryfeeën vaak te beluisteren. De één grijzer, de ander kaler, troffen zij daar elkaar- in veel gevallen na jaren- tijdens een reunie. De 'grand old men' die Ferrari tot een instituut maakten, Surtees, Phil Hill, Innes Ireland, Tony Brooks, Dan Gurney, Jacky Ickx, Jose Froilan, Gonzalez, Maurice Trintignant, Luigi Villoresi (met 80 jaar de oudste nog in leven zijnde Ferrari-coureur) en vele anderen gingen tijdens een eerbetoon aan Enzo 'Il Commandatore' Ferrari op de nostalgische toer.

Lichamelijk mag de tand des tijds zijn sporen nagelaten hebben; geestelijk anticiperen zij nog als in hun beste jaren. Natuurlijk werd bij de opgravingen in het geheugen die goeie ouwe tijd veel mooier afgeschilderd dan het huidige tijdperk. Maar toch, als bijvoorbeeld John Surtees vertelt over de politiek bij Ferrari, het faillisement van zijn eigen renstal en vooral de vergelijking tussen toen en nu, dan ontstaat de indruk dat de formule 1 in de loop der jaren veel van zijn charme heeft verloren.

KNEEPJES

Als zoon van een handelaar in motorrijwielen in Londen ging John op 15-jarige leeftijd in de zaak van zijn vader werken. Hij leerde de kneepjes van het vak vervolgens als vrijwilliger in de fameuze Vincent HRD-fabrieken, waar de snelste motor uit die tijd, de 'Black Lightning', werd gebouwd.

Zijn sportieve carrière begon met vallen en opstaan tijdens grasbaanwedstrijden. Toen hij als 18-jarige het circuit opzocht, scoorde hij zo'n opmerkelijke successen, dat hij van Norton een fabriekscontract voor het Engelse kampioenschap kreeg.

De Britse motoren waren internationaal gezien echter geen partij voor de Italiaanse tweewielers. De grote doorbraak van Surtees kwam ook pas toen MV Agusta in 1956 op zoek ging naar een buitenlander om de hegemonie van concurrent Gilera en het idool uit die tijd Geoff Duke, te doorbreken. De keuze viel op Surtees en daar heeft Agusta nooit spijt van gehad. In zijn eerste volledige GP-seizoen werd de amper 22-jarige meteen wereldkampioen 500cc.

SUPERIEUR

Van 1958 tot 1960 was John Surtees zo superieur, dat sportjournalisten en publiek zich concentreerden op de strijd om de tweede en dere plaats. De Engelsman werd driemaal in successie wereldkampioen in zowel de 350 als de 500 cc klasse. Hij won 38 van de 42 Grote Prijzen en werd in Engeland tot sportman van het jaar gekozen.

De onttroonde Duke had inmiddels zijn toevlucht tot de autosport gezocht. Een overstap die ook Surtees maakte, toen hij met zijn Italiaanse werkgever in de clinch lag.

'Ik ben eigenlijk toevallig in de autosport terecht gekomen. Ik had nog nooit een race gezien, toen in in 1958 Mike Hawthorn, de nieuwe wereldkampioen formule 1 ontmoette. Hij nodigde mij uit om eens een Vanwall te testen. Vervolgens bood Astin Martin mij aan sportwagenraces te gaan rijden. Dat viel flink tegen. Ik vond het verschrikkelijk om met gestrekte armen te moeten rijden. Maar met de eerste succesjes kwam het plezier. In 1960 besloot ik zowel met motoren als auto's te racen. Halverwege het seizoen kwam Colin Chapman met het voorstel om voor Lotus formule 1 te gaan rijden'.

STROBALEN

Door zijn motorsportaktiviteiten had Surtees weinig gelegenheid te trainen en GP's te rijden. Toch werd hij in zijn tweede Grand Prix tweede. In de volgende wedstrijd in Portugal klokte hij de snelste trainingstijd en lag hij ruim aan de leiding toen hij door mechanische pech in de strobalen vloog. De met veel scepsis bekeken entree van de motorsportkampioen in de formule 1 sloeg in als een bom en Surtees kreeg vorstelijke contracten voorgeschoteld.

'Na zeven wereldtitels was er voor mij niets meer te bewijzen in de motorsport. De formule 1 was een nieuwe uitdaging. Ik werd gezien als een vreemde eend in de bijt. Ik wist dat ik nog veel moest leren en koos daarom voor een team waarvan ik hoopte daarvoor de tijd te krijgen. Cooper Climax had het jaar daarvoor alles gewonnen met Jack Brabham en Bruce McLaren en ik dacht in de schaduw van de vedetten rustig aan mijn ontwikkeling te kunnen werken. Het succes had Cooper echter blind gemaakt. Men was vergeten de auto verder te ontwikkelen waardoor 1961 voor het team een rampjaar werd'.

NIET GESCHIKT

Na een mislukt seizoen leek Surtees zoals alle prominente motorcoureurs die hun geluk op vier wielen beproefden niet geschikt voor het grote werk in de formule 1. Zijn contract met het bescheiden Lola-team zou een laatste stuiptrekking zijn, zo meenden de critici. Het kleine, energieke team bleek echter met John Surtees tot grote daden in staat. Eind 1962 was Surtees een pole-position, twee podiumplaatsen, een vierde plaats in het w.k. en een Ferrari-contract rijker.

Opnieuw onder Italiaanse vlag bleek het talent van Surtees goed te gedijen. In zijn eerste jaar behaalde hij zijn eerste GP-zege en in 1964 zette hij de kroon op zijn werk: wereldkampioen formule 1. John Surtees werd door de 'tifosi' op handen gedragen, maar na zijn titel kwamen de eerste scheurtjes in de relatie.

FANTASTISCH

'Ik voelde me thuis bij Ferrari, dacht dat ik een onderdeel van dat fantastische merk was. Ik was zo persoonlijk betrokken bij het geheel dat ik te veel van de interne problemen zag. Als je hart zo klopt voor Ferrari als het mijne, dan verzet je je tegen de eigenaardige strategie waardoor wij races verloren, die wij op onze sloffen hadden kunnen winnen'.

Dat Ferrari in de tweede helft van de zestiger jaren werd overvleugeld door de betere georganiseerde Britse teams, wijt John Surtees vooral aan de bemoeienissen van Fiat-baas Agnelli en diens volgelingen. 'Agnelli, toen al een belangrijke aandeelhouder van Ferrari, huldigde het standpunt dat Ferrari exclusieve twaalfcilinders verkocht en dus ook met twaalfcilinders reclame moest maken in de autosport. De veel lichtere en snellere achtcilinder T 158, waarmee ik ongetwijfeld ook een tweede keer wereldkampioen zou zijn geworden, bleef daardoor in de werkplaats'.

Maar hoe zat het dan met de rol van de als almachtig beschouwde Enzo Ferrari in dit 'wagenspel'?

Surtees: 'Ferrari stelde zich bij die conflicten ergens in het midden op. Hij stond een beetje tussen twee vuren en leek de 'touch' te verliezen, omdat hij al geruime tijd geen wedstrijden bezocht. Achteraf geloof ik dat hij ook veel beslissingen nam op basis van financiële afwegingen'.

'Als ik Ferrari aansprak riep hij steeds iets over het belang van de commercie. Ik heb altijd een goede band met hem gehad. Als excoureur voelde hij aan wanneer een rijder iets dwars zat. De hele affaire leidde in die tijd nog tot een flinke hetze tegen Ferrari. In de sportwagenklasse reed ik met Lola van de ene zege naar de andere. De Italianen concludeerden daaruit dat de mindere prestaties niet aan de rijder toe te schrijven waren en namen Ferrari op de korrel'.

HEILIGSCHENNIS

Het seizoen 1966 was amper begonnen toen Surtees 'heiligschennis' pleegde door zelf uit de Ferrari-stal te stappen. Nota bene als WK-leider. 'Ik kon er niet meer tegen dat Ferrari zijn eigen succes in de weg stond. Ik moest weg van dat kleine, bekrompen eilandje in Modena, waar men blind was voor wat zich elders in de racewereld afspeelde'.

Na de ervaringen bij Ferrari had hij zich voorgenomen niet meer als speelbal van een teamleiding te willen fungeren. In navolging van Brabham en McLaren wilde hij met zijn technische knowhow een eigen team opzetten. Hij kreeg een partner in Honda, dat in Europa vaste voet aan de grond wilde krijgen.

'Ik wilde van Honda een tweede Ferrari maken, zelf zo'n imperium opbouwen. Het avontuur begon uitstekend. Wij wonnen in ons eerste jaar zelfs de GP van Italië. Als nieuwkomers maakten wij echter nog veel fouten. Misschien ook omdat ik als constructeur, manager én rijder te veel hooi op mijn vork nam . Na twee seizoenen trok Honda zich terug uit de formule 1'

Toch zou dit project een stempel zetten op de toekomst van zowel Surtees als Honda. Het constructeurswerk had Surtees zo in de ban, dat hij na een jaar BRM in 1970 een eigen formule 1-team op poten zette. Honda zou vele jaren later terugkeren op het hoogste niveau in de autosport om de toon aan te geven.

Als zelfstandig importeur had Surtees een minder gelukkige hand dan als coureur. Elf jaar geleden ging hij failliet en verdween van het toneel.

Ver weg van de autsport is hij aan zijn tweede jeugd begonnen. Financieel heeft hij zijn schaapjes op het droge, waarvan een fraai 14de eeuws landgoed in het graafschap Kent getuigt. Enkele jaren geleden trad hij in het huwelijk en sedert vier maanden mag de 55-jarige zich vader van een dochter noemen, zijn eerste kind.

VEILIGHEID

De liefde voor de autosport is nooit bekoeld. Desondanks werpt John Surtees een terugkeer in de formule 1 ver van zich af. En niet alleen uit vrees voor een nieuw financieel echec.

'Het racen vandaag de dag toont aan dat geld niet noodzakelijkerwijs beter maakt. Zeker, wat betreft veiligheid is veel verbeterd. De circuits zijn minder gevaarlijk en de techniek heeft niet stilgestaan. De auto's zijn eerlijker geworden. Als zij zeiden dat de auto geen grip had, dan schoof je er zo mee van de weg. Als de coureur van nu dat zegt, bedoelt hij dat zijn banden minder zijn dan die van zijn concurrent. In onze tijd was de constructie van chassis en onderstel veel minder berekend op de hoge snelheden die de motor ontwikkelde. Overal loerde het gevaar omdat vaak zomaar iets kon afbreken aan de auto'.

WINSTBEJAG

'Nu dreigt echter de commercie de doodsteek voor de formule 1 te worden. Teveel mensen die zijn uit op winstbejag en hebben totaal geen hart voor de sport. Zij maken de dienst uit. Het management binnen de FISA heeft te weinig greep op het gebeuren, omdat zij amateurs zijn. Wat in het voorbije seizoen is gebeurd is te gek voor woorden. Staat die Balestre (voorzitter FISA) op en beschuldigt Senna van wangedrag op het circuit en legt hem een voorwaardelijke straf op. Het is een schande dat een man die totaal niet weet hoe een coureur functioneert Senna als crimineel veroordeelt. Die jongen moet volgend jaar weer de baan op en dan heeft hij zijn hele concentratie nodig om te racen.

Logopedisten

Vervolg van pag.3

arts, psychologen, neurologen en orthopedagogen. Samen moeten die een behandelingsplan opstellen en dat regelmatig evalueren.

Helaas zijn we op Curacao nog niet zover. Het zou ideaal zijn. Ik heb in Nederland gezien dat het mogelijk is. Dat missen we nog op Curacao, dat werken in teamverband, samen de moeilijke gevallen doorpraten.'

Op de school voor doven en slechthorenden op Curacao zitten nu 61 leerlingen. Doofheid kan verschillende oorzaken hebben. Meer dan de helft van de leerlingen is doof geworden doordat de moeder rubella(rode hond) kreeg in de eerste 3 à 4 maanden van haar zwangerschap. Soms heeft zij dat niet eens gemerkt. Het virus is erg persisterend. De moeder kan al besmet zijn voor haar zwangerschap.

De tweede groep wordt gevormd door moeilijkheden bij de geboorte of bij te vroeg gebroren kinderen met een te laag geboortegewicht. Daarnaast zijn er kinderen die vlak na de geboorte hersenvliesontsteking kregen en natuurlijk bestaat er ook erfelijke doofheid. Tenslotte zijn er altijd ook kinderen die doof zijn zonder dat men een oorzaak heeft kunnen ontdekken.

Er zijn voor doven verschillende communicatievormen mogelijk. In Nederland is men altijd een voorstander geweest van de orale vorm van spreken. In de Verenigde Staten staat men meer manuale vormen voor. Omdat een dove moet functioneren in een maatschappij van horende mensen, is het handiger hem op te voeden voor die maatschappij en hem orale taal te leren. Maar, zeggen de Amerikanen, de natuurlijke taal voor de dove is de gebarentaal. En waarom zouden wij niet een stap naar de dove toe zetten en ook gebarentaal leren? Daartoe hebben zij de ASL, (American Sign Language) ontworpen, een officiële taal met eigen grammaticale structuren. Er zijn ook nieuwsuitzendingen op de T.V. in ASL.

Tenslotte ontstond er een derde groep die een synthese voorstaat van beide vormen en wil naar Total Communication.

TRAINEN

Myrna Dovale:'Ik vind dat we bij slechthorenden ook het gehoor moeten blijven trainen. Ik weet zeker dat het kan. Slechthorenden kunnen tot een redelijke verbale vorm van communicatie komen. We leren de kinderen ook vingerspelling en gebarentaal. Door de vingerspelling gaat hun articulatie vooruit. Het lezen ook. En voor bepaalde kin-

Volwassenen komen met stemproblemen

deren moeten er gebaren bij. Wel weten de leerkrachten dat ze ook steeds erbij moeten blijven praten. De kinderen moeten naar hun mond kijken en leren liplezen. Maar er zijn kinderen die ook na jaren nog niet kunnen liplezen. Daar is vaak meer mee mis. Er zijn ook grafische gesprekken mogelijk. Wij missen het teamverband. We werken met de kinderen, proberen het zo goed mogelijk, maar het is een 'try and error'. We zijn blij dat er een samenwerkingsverband is met het doveninstituut in St.Michielsgestel in Nederland. Zij kunnen ook onze kinderen met meerdere defecten opvangen. En zij geven cursussen van zes weken aan onze leerkrachten waarbij ze ons bepaalde technieken aanleren.'

Samen bespreken de logopedisten daarna nog waar ze een plaats zouden kunnen vervullen, maar nog niet ingeschakeld worden. Logopedie is bijvoorbeeld belangrijk voor zangstemmen. Zij kunnen adviezen geven over ademhalingstechnieken. Ook op het conservatorium gaan aan de lessen van de zangpedagoge oefeningen vooraf van de logopedist. Hebben ze op Curacao geen contacten met koorleiders? 'Ja, maar die roepen alleen hun hulp in als er klachten zijn'. Zo gaat het ook bij toneelgroepen. En bij de Akademia di Arte is er officieel geen logopedist.

Tenslotte belandt het gesprek weer bij de taalachterstand, die zo'n groot probleem vormt. Veel kinderen komen terecht bij het buitengewoon onderwijs door een taalprobleem. Er zijn wachtlijsten voor het Buitengewoon Onderwijs, waardoor er aan problemen soms niets gedaan wordt, terwijl die kinderen alleen logopedie nodig hebben. Soms zitten kinderen jaren op het Buitengewoon Onderwijs en gaan van school af zonder dat ze ooit verder gekomen zijn.

Het probleem zit geworteld in de taalontwikkeling.

Vaak is het milieu slecht. Daar komt de twee-taligheid bij. De leerlingen leren lezen in het Nederlands. Vaak leren ze eerst lezen en pas daarna begrijpend lezen. Daarbij is hun taalontwikkeling van het Papiamentu niet goed verlopen. Hebben ze maar een kleine woordenschat. Sommige kinderen hebben een grotere woordenschat in het Nederlands dan in het Papiamentu. Dat komt omdat er thuis maar weinig taal aangeboden wordt. Er wordt niet gepraat.

MILIEU

Het probleem is ook milieugebonden. Iemand geeft het voorbeeld van een kind dat het woord voor kam niet kende. Het voorwerp heette:'Schiet op, schiet op'. Zo kende ze het voorwerp.

Morela Veen: 'Kinderen van Banda Bou zijn veel taalrijker dan mensen uit andere wijken. De mensen hebben daar meer tijd voor hun kinderen. Vooral zo'n vijftien jaar geleden was dat erg opvallend. Nu is dat wel wat achteruit gegaan. Moeders gaan meer uit werken. Ze komen moe thuis. Kinderen gaan buiten spelen of t.v. kijken.

Kinderen gaan hier laat naar bed. Ze hebben weinig ontwikkelingsmogelijkheden, hun fijne motoriek is vaak slecht ontwikkeld, hun grovere motoriek ook trouwens. Kinderen krijgen te weinig mogelijkhden om te oefenen. Wat moet je met een kind dat wel een fiets krijgt, maar hem niet mag gebruiken. Dan zou hij kunnen vallen en zou de fiets kapot gaan. Of uitgaan met een mooie jurk. Die jurk mag niet vies worden, dus je mag bijna niets, de hele dag.

Of de baby die mee mag naar de baai, maar de hele dag in de reiswieg blijft liggen, want anders krijgt hij zand aan zijn handjes of in zijn mond! Dat is milieugebonden, niet cultuurgebonden. Het is belangrijk kinderen te stimuleren. Ouders moeten daar tijd voor maken. Sommige crèches hebben een leidster op 25 kinderen. Die heeft het de hele dag druk met verschonen en heeft geen tijd om tegen de baby's te praten. En dat praten is belangrijk.'

STIMULEREN

Ludmila Brug:'Ook op ander gebied is stimuleren belangrijk. Sommige kinderen kunnen zich op hun achtste jaar nog niet zelf aankleden. Op de ZMLK-scholen leren de kinderen meteen zichzelf verzorgen als ze daar vroeg aankomen.'

Logopedie beslaat een uitgebreid terrein, en dat terrein kan nog veel meer uitgebreid worden als we de logopedisten de kans geven. Zij zullen in de loop van dit jaar veel van zich laten horen. Ze zullen voorlichting geven, openstaan voor alle soorten vragen en hopen zo een ieder vertrouwd te maken met het vak en een idee tegeven van waar zij mee bezig zijn en waar zij nog meer mee bezig zouden kunnen en willen zijn.

Voor deze eerste inlichtingen over het vak hartelijk dank aan Marijke Bruggink, Hilly de Jongh-Fielmich, Myrna Dovale, Sefna Curie, Miriam Hardeveld-Rojer, Morela Veen, Carla Susanna-Bomberg, Jeanine Brouwer-v.d.Linden en Ludmila Brug van de Curacaose Vereniging van Logopedisten.

MYRNA DOVALE hoofd van de School voor slechthorende en dove kinderen moet ook technische karweitjes opknappen wanneer er iets hapert aan de apparatuur die gebruikt wordt voor de lessen.

Vredesengel

Vervolg van pag. 1

'Ja.... Niet dat we daar uiting aan gaven, maar natuurlijk spraken we erover met elkaar, 's avonds na het werk in onze verblijven. En vooral tijdens de laatste dagen voor de verkiezingen merkten we dat de regering geen totale greep had op het volk, dat er wel degelijk ontevredenheid heerste onder het volk. Niet dat de Nicaraguanen daarover met ons spraken, maar we merkten dat vooral de jongeren een verandering wilden zien in hun land. Je hoort het in de kleine dingen die ze je vertellen. Ze zullen je niet ronduit zeggen of ze voor of tegen de regering zijn, maar bijvoorbeeld iedereen was duidelijk het vechten beu. Het volk kon het niet meer aan. Tien jaar oorlog, vijftigduizend doden.

Sandinisten hadden geen verlies verwacht

Elk gezin had wel een zoon of dochter die gebrandmerkt was door de oorlog. De één miste een been, de ander een oog, de ander een arm, de ander was niet goed meer bij zijn hoofd. Kinderen die met zestien, zeventien, achttien jaar regelrecht naar de grens gestuurd werden, gelijk zonder bijzonder veel training midden in een heuse oorlog terecht kwamen. Velen waren daar ook geestelijk niet tegen bestand. En natuurlijk heeft dat ook een effect op de ouders en de familie. De schoonmaakdame van ons appartement had elf kinderen, waarvan zeven zonen. Al haar zeven zonen waren getekend door de oorlog. Jonge mensen allemaal. Daarom moest er voor deze mensen een einde komen aan de oorlog. We merkten dat velen in hun hart mischien nog wel Sandinist waren, omdat ze nog steeds geloofden in de sociale doeleinden van de revolutie, die weliswaar onbereikbaar waren gebleken vanwege het handelsembargo en de oorlog. Maar velen geloofden vast dat een overwinning van de sandinisten bij de verkiezingen, een voortzetting van de oorlog zou betekenen, omdat de Verenigde Staten het land niet zou toestaan in alle rust te werken aan de wederopbouw. De verkiezingen betekenden daarom niet zozeer een keus tussen de sandinisten en de UNO, maar een keuze tegen de oorlog. En de UNO had in haar vaandel de afschaffing van de dienstplicht geschreven. En daarmee trokken zij de mensen naar zich toe.'

De verkiezingen zijn achter de rug, uw werk is gedaan. Zou u Nicaragua nog eens willen bezoeken?

'Voorlopig niet. Ik geloof dat de wereld Nicaragua nu met rust moet laten. Ik vind dat in de toestand waarin het land zich nu bevindt, zowel toeristen, als andere nieuwsgierigen het land met rust moeten laten. Laat de Nicaraguanen nu onderling zelf uitmaken, waar ze met hun land naar toe willen, en hoe ze het aan gaan pakken. Er is nog veel pijn en haat, zowel onder de politici als onder het volk. Laat ze daar zelf overheen komen. Ik voel niet dat ik nu per sé omdat ik er geweest ben, nog eens het land moet bezoeken, nee.'

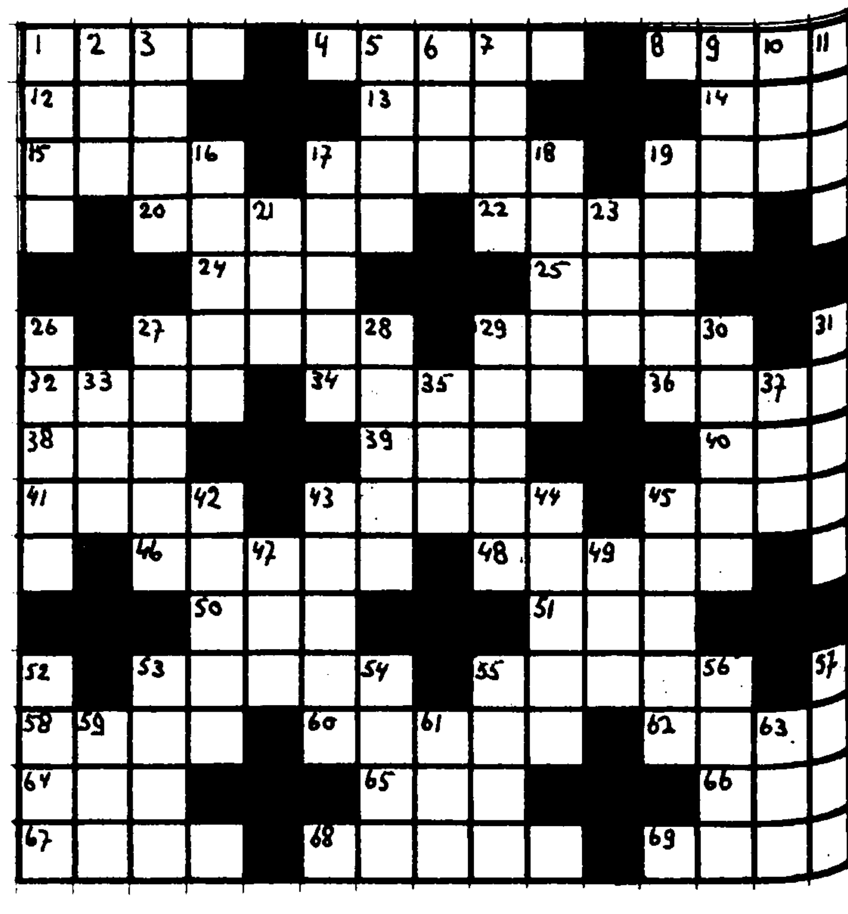
En Sonia Cuales zelf, waar gaat ze nu naar toe?

'Terug naar Trinidad. Ik had daar zo'n zeven projecten lopen waarvan ik er vijf afgerond had voor mijn vertrek naar Namibië, en twee bevinden zich nu in hun eindfase, maar vooral de eindfase kost een hoop werk. Ik sta alleen aan het hoofd van de afdeling Sociale Ontwikkeling, en de Sectie voor Vrouwenintegratie, en alles zal dus wel weer op mijn hoofd neerkomen. Bovendien verwacht ik dozenvol nieuw werk en opdrachten die zich tijdens mijn afwezigheid gewoon opgestapeld hebben. Ach, maar ik sta klaar om af te ronden wat er af te ronden valt, om daarna met hernieuwde energie aan nieuwe projecten te beginnen.'

En Curacao?

'Curacao is voor mij heel belangrijk. Zoals we op Curacao zeggen, hier is mijn navelstreng begraven, hier woont mijn familie, en dit is het land waar ik van hou en dat ik met mij draag in mijn hart, waar ter wereld ik ook ben.'

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. Ruiker; 4. Godsdienst; 8. Opspringend vochtdeeltje; 12. Vordering; 13. Grappenmaker; 14. Sprookjesfiguur; 15. Rustig; 17. Metaal; 19. Keukengerei; 20. Matig; 22. Spaanse heer; 24. Tuimeling; 25. Tekengerei; 27. Kweken; 29. Mannelijke personen; 32. Kop; 34. Belgische provincie; 36. Toespraak; 38. Vreemde munt; 39. Dwaas; 40. Hoeveelheid van 104 bos; 41. Echtgenote; 43. Buitenhuis; 45. Langwerpig stuk; 46. Muziekstuk; 48. Duitse stad; 50. Papegaai; 51. Metaal; 53. Zuidvrucht; 55. Bestek; 58. Stop; 60. Omlijsting; 62. Omwenteling; 64. Vreemde munt; 65. Vreemde munt; 66. Dwaas; 67. Katastrofe; 68. Bouwgrond; 69. Meisjesnaam.

VERTIKAAL: 1. Proef; 2. Voorzetsel; 3. Egyptische godin; 7. Knevel; 6. Stuk stof; 7. Griekse god; 9. Boom; 10. Voegwoord; 11. Nuttige wenken; 16. Gebladerte; 17. Slachten; 18. Neerslag; 19. Wijnglas; 21. Speelgoed; 23. Gevangenis; 26. Lichaamsholte; 27. Dans; 28. Meisjesnaam; 29. Schelle; 30. Familie; 31. Snelheid; 33. Ontkenning; 35. Muziekterm; 37. Aanwijzend voornaamwoord; 42. Gescheiden; 43. Ongedwongen; 44. Bloem; 45. Soort appel; 47. Roem; 49. Beteuterd; 52. Germaanse god; 53. Bekneld; 54. Poeder; 55. Vreugderoep; 56. Schouwburgplaats; 57. Walvis; 59. Papegaai; 61. Dekblad; 63. Lidwoord.

WINNAAR VORIGE WEE[K]

Uit het grote aantal inzendingen van deze Amig[oe] kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk [de] gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gul[den] getrokken:

Patricia Wijntuin
Oklahomaweg #5
Curaçao

De winnaar kan zijn prijs na identificatie afhalen op [het] kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmid-dag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linke[n]

OPLOSSING VORIGE WEE[K]

HORIZONTAAL: 1. Literair; 7. Welstand; 13. Era; 14. Nader; 16. Los; 17. Gr.; 19. Enk; 21. Set; 22. Mal; 23. Ms.; 24. Air; 26. Dom; 28. Bok; 29. Pet; 30. Atol; 32. Kit; 34. Gas; 35. Lade; 36. Leeuw; 38. Sober; 40. Merel; 41. Mier; 42. Rus; 43. Beha; 44. Steel; 46. Teler; 48. Sabel; 51. Toer; 52. Bon; 53. Lus; 55. Rede; 56. Een; 57. Var; 59. Kor; 61. Leg; 62. En; 63. Hel; 64. Net; 66. Pok; 68. Na; 69. Net; 70. Donor; 72. Sap; 74. Snateren; 75. Lateraal.

VERTIKAAL: 1. Legaal; 2. Te; 3. Ere; 4. Rand; 5. In; 6. Ras; 7. Wet; 8. Er; 9. Slak; 10. Tol; 11. As; 12. Distel; 15. Del; 18. Rite; 20. Kok; 22. Mos; 23. Mede; 25. Roemeen; 27. Mis; 28. Bar; 29. Parabel; 31. Luier; 33. Toren; 34. Gesel; 35. Lehar; 37. Wel; 39. Bul; 40. Mes; 44. Steels; 45. Toen; 46. Tor; 47. Ruk; 49. Eden; 50. Legaal; 52. Bal; 54. Sop; 57. Vete; 58. Den; 60. Rose; 63. Het; 64. Non; 65. Tol; 67. Kar; 69. Na; 70. De; 71. Ra; 73. Pa.